

**BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA**

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W 2019 ROKU**

**sporządzone łącznie
ze Sprawozdaniem Zarządu
z działalności Banku Ochrony Środowiska S.A.**

Warszawa, marzec 2020

SPIS TREŚCI

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY	8
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA.....	8
2. OPIS ISTOTNYCH ZDARZEŃ W 2019 ROKU.....	10
3. CZYNNIKI, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA WYNIKI SEKTORA BANKOWEGO I GRUPY.....	13
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ	19
1. WYNIKI FINANSOWE GRUPY.....	19
1.1. Rachunek wyników Grupy.....	19
1.2. Bilans Grupy.....	24
1.2.1. Aktywa Grupy.....	24
1.2.2. Kapitał własny i zobowiązania Grupy.....	27
1.3. Aktywa i zobowiązania warunkowe Grupy.....	29
2. WYNIKI FINANSOWE BANKU.....	30
2.1. Rachunek wyników Banku.....	30
2.2. Bilans Banku.....	36
2.2.1. Aktywa Banku.....	36
2.2.2. Kapitał własny i zobowiązania Banku.....	38
2.3. Aktywa i zobowiązania warunkowe Banku.....	39
3. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI.....	40
4. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY.....	40
5. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	42
6. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY.....	43
6.1. Produkty bankowe i udział w sektorze bankowym.....	43
6.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek.....	43
6.3. Działalność bankowa.....	44
6.4. Działalność maklerska.....	51
6.5. Inicjatywa JESSICA.....	52
6.6. Program JEREMIE.....	52
6.7. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi w BOŚ S.A.....	52
6.8. Główne inwestycje.....	53
6.9. Inwestycje w kapitał ludzki – szkolenia.....	55
7. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU, Z UWZGLĘDNIENIEM PODZIAŁU NA RYNKI KRAJOWE I ZAGRANICZNE.....	56
8. INFORMACJE O WAŻNIEJSZYCH OSIĄGNIĘCIACH W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU ORAZ INFORMACJA O PRZEWIDYWANYM ROZWOJU.....	56
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI W GRUPIE	57
1. RYZYKO KREDYTOWE.....	57
2. RYZYKO FINANSOWE.....	61
2.1. Ryzyko płynności.....	62
2.2. Ryzyko stopy procentowej.....	67
2.3. Ryzyko walutowe.....	72
2.4. Pozostałe ryzyka rynkowe.....	74
3. RYZYKO OPERACYJNE I BRAKU ZGODNOŚCI.....	75
3.1. Ryzyko operacyjne.....	75
3.2. Ryzyko braku zgodności.....	76

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	77
1. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI.....	77
2. UZALEŻNIENIE OD PARTNERÓW.....	78
3. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	78
4. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ	78
5. INFORMACJE O UMOWACH BANKU	78
5.1. Umowy znaczące	78
5.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru	78
5.3. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych	79
5.4. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	80
6. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA	80
7. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH.....	81
8. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA	81
9. INFORMACJA O DYWIDENDZIE	81
10. INFORMACJE O WARTOŚCI PRZYJĘTYCH PRZEZ BANK ZABEZPIECZEŃ.....	81
11. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM	82
V. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO	82
1. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO	82
1.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny.....	82
1.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW 2016” oraz „Zasadach ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez KNF	83
2. KONTROLA WEWNĘTRZNA.....	84
3. AKCJONARIAT I PRAWA Z AKCJI.....	86
4. ORGANY BANKU	90
5. KONFLIKT INTERESÓW W BOŚ S.A.....	101
6. POLITYKA WYNAGRODZEŃ W BOŚ S.A.	102
6.1 Polityka wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.....	102
6.2. Program opcji menedżerskich oraz akcji pracowników.....	103
6.3. Informacja na temat wynagrodzeń i zobowiązań wobec kluczowego personelu kierowniczego BOŚ S.A.....	103
6.4. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających	103
6.5. Zestawienie stanu posiadania akcji Banku przez Członków Zarządu Banku i Członków Rady Nadzorczej.....	105
VI. OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH	106

PODSUMOWANIE WYNIKÓW GRUPY BOŚ S.A.

Grupę Kapitałową Banku Ochrony Środowiska S.A. tworzy Bank Ochrony Środowiska S.A., pełniący rolę jednostki dominującej nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A. oraz BOŚ Leasing Eko Profit S.A. oraz jednostką zależną w sposób pośredni MS Wind Sp. z o.o. (podmiot zależny od BOŚ Leasing Eko Profit S.A.).

W 2019 roku, zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju, Bank realizował projekty dotyczące rozwoju elektronicznych kanałów dystrybucji oraz dostosowania tradycyjnych kanałów do obecnych wyzwań rynkowych i oczekiwań Klientów. Bank wdrożył nową bankowość internetową dla Klientów detalicznych oraz w trosce o bezpieczeństwo transakcji elektronicznych silne uwierzytelnianie Klientów (SCA) z aplikacją mobilną BOŚToken. Bank stworzył również nową, funkcjonalną i technologicznie zaawansowaną stronę www Banku. Jednocześnie BOŚ S.A. intensyfikuje działania związane z ideą klientocentryzmu, dostosowując ofertę do potrzeb Klientów. Działania te przekładają się na przyjęcie pro-klienckiej kultury pracy i narzędzi zapewniających poprawę doświadczeń Klientów w relacji z Bankiem. Podjęto szereg inicjatyw podnoszących wiedzę na temat ochrony środowiska i promujących postawy proekologiczne wśród pracowników i Klientów Banku oraz w społecznościach lokalnych. Podmioty wchodzące w skład Grupy BOŚ są inicjatorami i aktywnymi uczestnikami konsultacji mających na celu zaangażowanie instytucji finansowych we wdrażanie programu NFOŚiGW pn. „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców Polski poprzez likwidację emisji zanieczyszczeń powietrza.

Wyniki Grupy BOŚ S.A.

W 2019 roku Grupa BOŚ S.A. znacząco poprawiła wyniki finansowe. Konsekwentnie realizowane działania naprawcze w Grupie BOŚ S.A. pozwoliły na osiągnięcie:

- **wyniku netto Grupy w 2019 roku w wysokości 72,0 mln zł**, co oznacza wzrost o 13,0% wobec 2018 roku,
- **najlepszego wyniku odsetkowego w historii Grupy** w wysokości 420,0 mln zł w 2019 roku wobec 384,1 mln zł w 2018 roku,
- **poprawy wskaźnika rentowności kapitału własnego (ROE)**, który wyniósł 3,3% w 2019 roku wobec 3,2% w 2018 roku¹
- **wzrostu marży odsetkowej Grupy** do poziomu 2,3% w porównaniu do 2,0% w 2018 roku,
- **obniżenia wskaźnika C/I Grupy** – do poziomu 62,9% w 2019 roku wobec 63,5% na koniec 2018 roku (pomimo wzrostu składki BFG),
- **wzrostu sprzedaży kredytów** – Bank udzielił o 80,8% więcej kredytów niż w 2018 roku,
- **wzrostu sumy bilansowej Grupy** – na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 18 487,0 mln zł i była wyższa o 1,3% w porównaniu do stanu na koniec 2018 roku,
- **istotnego zmniejszenia kosztów świadczeń pracowniczych Grupy** – o 2,6% w relacji do 2018 roku,
- **bezpiecznej bazy kapitałowej Grupy** – łączny współczynnik kapitałowy Grupy wyniósł 16,39% na koniec 2019 roku wobec 17,95% na koniec 2018 roku,
- **obniżki kosztów ryzyka Banku** do poziomu 0,8% za ostatnie 12 miesięcy.

¹ bez uwzględniania wpływu na wynik Grupy obciążeń związanych z ryzykiem prawnym walutowych kredytów hipotecznych oraz potencjalnych zwrotów prowizji z tytułu przedterminowej spłaty kredytów detalicznych wskaźnik ROE na koniec 2019 roku wynosi 4,6%.

Wyniki BOŚ S.A.

Zysk netto BOŚ S.A. wypracowany w 2019 roku wyniósł 80,7 mln zł wobec zysku 65,0 mln zł osiągniętego w 2018 roku, co oznacza wzrost o 24,1%. Bank poprawił wyniki z podstawowej działalności. Wynik z tytułu odsetek wzrósł o 10,0% a wynik z prowizji o 2,1%.

Bank, w ciężar kosztów 2019 roku, w związku z wyrokami TSUE, utworzył rezerwy związane z ryzykami prawnymi dotyczącymi kredytów walutowych zabezpieczonych hipotecznie oraz potencjalnych zwrotów prowizji z tytułu przedterminowej spłaty kredytów detalicznych w łącznej kwocie 27,9 mln zł. Biorąc pod uwagę, że są to zdarzenia zewnętrzne o charakterze regulacyjnym, wypracowany wynik netto Banku bez uwzględnienia tych zdarzeń wyniósłby 107,9 mln zł i byłby wyższy od wyniku 2018 roku o 65,9%.

Wybrane pozycje rachunku wyników i wskaźniki Grupy BOŚ S.A.

		2019	2018	Zmiana %
Wynik z tytułu odsetek	[1]	419 987	384 115	9,3
Wynik z tytułu opłat i prowizji		98 373	97 894	0,5
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		44 957	62 590	-28,2
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości		-104 536	-134 090	-22,0
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	[2]	-361 354	-357 243	1,2
– składki i wpłaty na BFG		39 986	32 394	23,4
ZYSK NETTO GRUPY BOŚ S.A.		71 994	63 728	13,0

[1] Wynik odsetkowy Grupy był wyższy o 35,9 mln zł w 2019 roku. Największy wpływ na wzrost wyniku odsetkowego miały niższe koszty obligacji własnych o 18,7 mln zł, tj. o 50,1%. Koszty rachunków bankowych i depozytów klientów indywidualnych zmniejszyły się o 11,5 mln zł, tj. o 8,3%. Koszty rachunków bankowych i depozytów klientów instytucjonalnych spadły o 8,4 mln zł, tj. o 15,1%. Spadek kosztów odsetkowych wystąpił głównie na skutek obniżenia oprocentowania. Przychody odsetkowe spadły o 0,7 mln zł, tj. o 0,1%.

[2] Ogólne koszty administracyjne Grupy zwiększyły się o 4,1 mln zł, tj. 1,2% wobec 2018 roku, na skutek wyższych o 7,6 mln zł składek na BFG. Negatywny wpływ tego czynnika został częściowo zrekompensowany redukcją innych pozycji kosztowych. Koszty świadczeń pracowniczych Grupy BOŚ S.A. w 2019 roku były niższe o 4,2 mln zł, tj. o 2,6%, przy zmniejszeniu zatrudnienia w BOŚ S.A. o 12,1% a w całej Grupie o 10,9% w relacji do stanu na koniec 2018 roku.

Wskaźniki finansowe Grupy BOŚ S.A.

	2019	2018	Zmiana w p.p.
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)	3,3	3,2	0,1
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)	0,4	0,3	0,1
Marża odsetkowa na aktywach ogółem	2,3	2,0	0,3
Koszty/dochody (C/I) z uwzględnieniem korekty jednorazowej składki BFG	62,9	63,5	-0,6
Koszt ryzyka	-0,8	-0,9	0,1
Udział kredytów posiadających przesłanki utraty i wykazujących utratę wartości	12,2	13,0	0,8
Łączny współczynnik kapitałowy (współczynnik wypłacalności)	16,39	17,95	-1,56

W 2019 roku Grupa BOŚ S.A. zwiększyła rentowność, co znalazło odzwierciedlenie w poprawie głównych wskaźników efektywności: Grupa BOŚ S.A. zwiększyła marżę odsetkową do 2,3% z poziomu 2,0% w 2018 roku, a wskaźnik koszty/dochody (C/I) wyniósł 62,9% wobec 63,5%

w 2018 roku. Jednocześnie Grupa BOŚ zapewniła akcjonariuszom wzrost zwrotu z kapitałów o 0,1 p.p.

Nowe kredyty

W 2019 roku Bank z udzielił kredytów i pożyczek (nowa sprzedaż) na kwotę 4 593 mln zł, co stanowi nominalnie prawie dwukrotny wzrost (o 80,8%) od poziomu zrealizowanego w 2018 roku. Tak znacząca poprawa poziomu sprzedaży jest rezultatem implementacji nowego modelu biznesowego, wynikającego z realizowanej Strategii biznesowej Banku. Dzięki skutecznej reorganizacji sposobu funkcjonowania biznesu sprzedaż dla klientów instytucjonalnych wzrosła o 84,0%, a w segmencie klientów indywidualnych o 51,6%. Jednocześnie, realizując Strategię, Bank stale zwiększa udział w sprzedaży kredytów na finansowanie działań proekologicznych. Kwota nowych kredytów z przeznaczeniem na cele związane z ochroną środowiska i zasobów naturalnych w 2019 roku wyniosła 1 913,9 mln zł i była o 121,3% wyższa niż w 2018. W zdecydowanej większości nowe kredyty proekologiczne skierowane były do klientów instytucjonalnych.

Działalność w obszarze ekologii

Udział w portfelu kredytowym kredytów udzielonych na działania służące ochronie środowiska oraz wspierające zrównoważony rozwój stanowi 34,45% salda kredytów ogółem na koniec 2019 roku. Saldo kredytów proekologicznych na koniec 2019 roku wynosiło 4 448,6 mln zł, w tym łączna kwota zaangażowania Grupy BOŚ S.A. w finansowanie farm wiatrowych wyniosła 1 557,1 mln zł.

Rozwój współpracy z NFOŚiGW

Bank prowadzi aktywną współpracę z głównym akcjonariuszem – NFOŚiGW. W 2019 roku współpraca skupiała się na obsłudze operacyjnej programów priorytetowych, głównie programu Prosument II oraz na pozyskiwaniu nowych Klientów na finansowanie projektów proekologicznych. W przypadku Klientów instytucjonalnych działania skoncentrowano przede wszystkim na przedsiębiorstwach, których inwestycje finansowane są przez NFOŚiGW zarówno w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, jak i programów krajowych, w tym pilotażowego programu „Ciepłownictwo powiatowe”. Innym, ważnym kierunkiem finansowania są projekty wpisujące się program NFOŚiGW: „Energia Plus” i planowany do wdrożenia w niedługim czasie program „Samowystarczalność energetyczna”.

Bank czynnie uczestniczy w konsultacjach mających na celu zaangażowanie sektora bankowego we wdrażanie programu NFOŚiGW pn. „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców Polski poprzez likwidację emisji zanieczyszczeń powietrza. Bank posiada w swojej ofercie „Przejrystą pożyczkę”, która na preferencyjnych warunkach pozwala na sfinansowanie kosztów niekwalifikowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach ww. programu lub finansowanie pomostowe, do czasu uzyskania przez inwestora dotacji. Przykładem działań są umowy podpisane w 2019 roku przez BOŚ S.A. z Miastem Nowy Sącz z Miastem i Gminą Skąta. Głównym ich celem jest wspieranie mieszkańców województwa małopolskiego w wymianie systemów ogrzewania na ekologiczne oraz realizacji projektów termomodernizacyjnych.

Wpływ wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie C-260/18 z dnia 3 października 2019 roku na portfel kredytów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2019 roku przed sądami były prowadzone łącznie 94 sprawy przeciwko Bankowi, dotyczące kredytów i pożyczek denominowanych, głównie do CHF, w których wartość przedmiotu sporu wynosiła 15,6 mln zł.

Bank na bieżąco monitoruje orzecznictwo krajowe w sprawach dotyczących hipotecznych kredytów walutowych. Oceniając ryzyko prawne uwzględnia, że ww. wyrok TSUE oraz orzeczenia polskich sądów w podobnych sprawach mogą wpłynąć w przyszłości na wzrost liczby postępowań sądowych i wartość dochodzonych roszczeń.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank utworzył na bieżące postępowania sądowe – na ryzyko prawne związane z kredytami hipotecznymi powiązanymi z walutą obcą rezerwę w wysokości: 7,8 mln zł oraz na przyszłe postępowania sądowe i roszczenia – na ryzyko prawne związane z kredytami hipotecznymi powiązanymi z walutą obcą rezerwę w wysokości: 15,4 mln zł. Łącznie na ryzyko prawne związane z kredytami i pożyczkami denominowanymi zostały utworzone rezerwy w kwocie 23,2 mln zł.

Orzeczenie TSUE w sprawie w sprawie C – 383/18 z dnia 11 września 2019 roku dotyczące uprawnienia konsumenta do obniżki kosztu kredytu w przypadku przedterminowej spłaty kwoty należnej na podstawie umowy o kredyt

Na dzień 31 grudnia 2019 roku nie toczyło się żadne postępowanie sądowe przeciwko Bankowi, dotyczące zwrotu części kosztów kredytów konsumenckich w związku z ich przedterminową spłatą.

Bank szacuje, że ww. wyrok TSUE w przyszłych kwartałach może spowodować wzrost roszczeń konsumentów o zwrot części kosztów z tytułu wcześniejszych spłat kredytów oraz związany z tym wzrost liczby postępowań sądowych. Zakres wpływu ryzyka na wynik Banku jest uzależniony od liczby wniosków złożonych przez klientów.

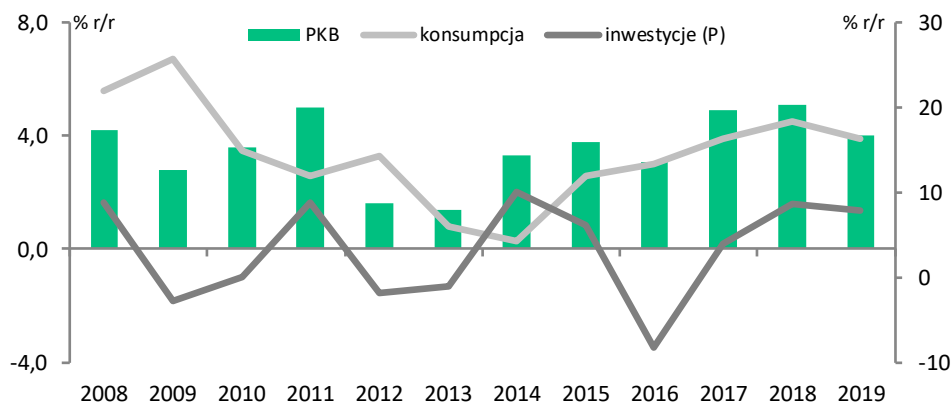
Bank, w ciężar wyniku 2019 roku, utworzył rezerwę na zwroty prowizji z tytułu wcześniejszej spłaty kredytów w wysokości 4,7 mln zł.

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY

1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W 2019 roku tempo wzrostu produktu krajowego brutto w Polsce obniżyło się do 4,0% wobec 5,1%, przy wyraźnie słabszej koniunkturze w światowej gospodarce. W 2019 roku tempo wzrostu konsumpcji prywatnej obniżyło się do 4,0% r/r wobec 4,5% r/r w 2018 roku, zaś dynamika inwestycji osłabła do 6,3% wobec 8,7%. W ujęciu sektorowym wyraźny spadek dynamiki produkcji odnotowano w budownictwie – do 2,6% wobec 13,7% w 2018 roku, przy mniejszej skali spowolnienia w przemyśle – do 4,0% wobec 5,3% w 2018 roku.

W 2019 roku kontynuowany był trend poprawy sytuacji na rynku pracy. Stopa bezrobocia rejestrowanego obniżyła się do 5,2% na koniec roku wobec 5,8% w grudniu 2018 roku. W 2019 roku liczba bezrobotnych spadła o 102,5 tys. osób do 866 tys. na koniec roku.

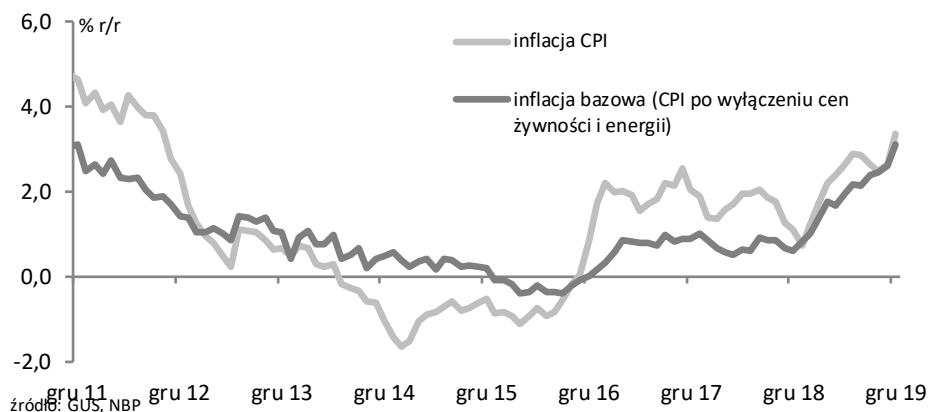

W 2019 roku dynamika cen w gospodarce wzrosła. W ujęciu średniorocznym indeks CPI wyniósł w 2019 roku 2,3% wobec 1,60% w 2018 roku. Do wzrostu inflacji przyczynił się przede wszystkim wzrost dynamiki cen żywności do 4,9% wobec 2,6% w 2018 roku – m.in. efekt wzrostu cen mięsa na rynkach światowych (efekt choroby ASF w Chinach) oraz nieurodzaju na rynku warzyw (skutek suszy). Dodatkowo w kierunku wzrostu inflacji oddziaływał solidny popyt, czynniki kosztowe (m.in. wysoka dynamika wynagrodzeń) oraz podwyżki cen o charakterze administracyjnym (m.in. za wywóz śmieci).

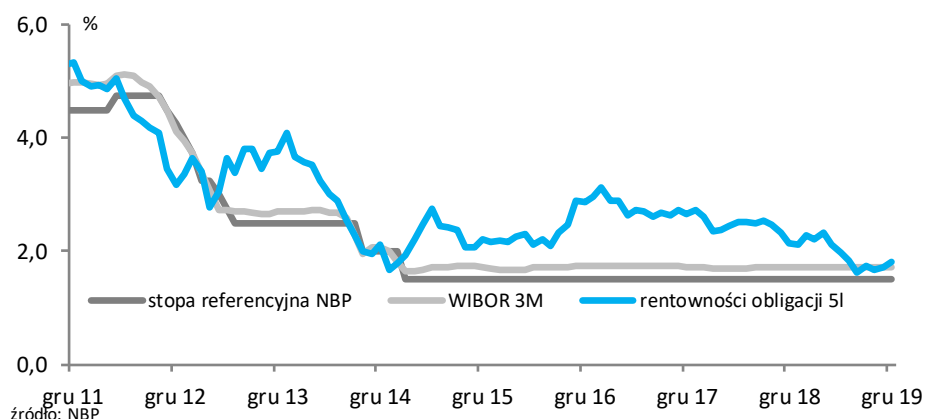
W kierunku ograniczenia inflacji oddziaływało obniżenie opłat za energię elektryczną dla odbiorców indywidualnych oraz niższa dynamika cen paliw.

W efekcie powyższych tendencji w drugiej połowie roku wskaźnik CPI przekroczył cel inflacyjny NBP na poziomie 2,5%, pozostając jednak w przedziale dopuszczalnych wahań inflacji wokół celu (1,5% – 3,5%).

Przez cały 2019 roku Rada Polityki Pieniężnej (RPP) utrzymała stabilne stopy procentowe, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. RPP podtrzymywała intencję stabilizacji parametrów polityki monetarnej w średnim okresie. Wyraźne przestanie Rady przyczyniło się do stabilizacji oprocentowania pożyczek na rynku międzybankowym – stawka WIBOR 3M ukształtowała się na koniec roku na poziomie 1,71% wobec 1,72% z końca 2018 roku.

W 2019 roku utrzymywała się podwyższona zmienność na globalnym rynku finansowym. Przyczyniło się do niej dalsze zaostrzenie stosunków handlowych USA – Chiny oraz związana z tym niepewność co do głębokości osłabienia koniunktury w gospodarce światowej. Dodatkowo czynnikiem niepewności był przebieg brexitu.

Jednocześnie wzrost awersji do ryzyka ograniczany był przez aktywną politykę głównych banków centralnych. W trakcie roku, w reakcji na obserwowane osłabienie koniunktury w warunkach kumulacji czynników ryzyka, najpierw banki centralne złagodziły retorykę, a następnie w II poł. roku złagodziły parametry polityki monetarnej. Amerykańska Rezerwa Federalna (Fed) obniżyła stopy procentowe o 50 pkt. baz., Europejski Bank Centralny obniżył stopę depozytową o 10 pkt. baz. i wznowił program skupu aktywów finansowych, chiński bank centralny obniżył stopę rezerw obowiązkowych oraz podstawową stopę pożyczkową.

W ostatnich miesiącach roku sytuacja rynkowa wyraźnie poprawiła się pod wpływem ograniczenia wcześniejszych czynników ryzyka: złagodzenia konfliktu handlowego między USA a Chinami, sygnałów stabilizacji koniunktury gospodarczej, oraz obniżenia ryzyka chaotycznego brexitu. Finalnie w skali roku syntetyczny indeks globalnego rynku akcji wzrósł o 3,5%.

Złagodzenie polityki monetarnej głównych banków centralnych spowodowały wyraźne obniżenie rentowności obligacji skarbowych na rynkach bazowych. W przypadku obligacji

długoterminowych spadek ten wyniósł 80 pkt baz. na rynku USA i 30 pkt. baz. w Niemczech. Pomimo podwyższonej zmienności na rynku globalnym kurs złotego wobec euro pozostawał względnie stabilny, w trakcie roku poruszając się w przedziale 4,25 – 4,35 złotego za euro. Większą zmienność odnotowano w przypadku kursu złotego wobec franka szwajcarskiego oraz wobec dolara USA.

W warunkach spadku rentowności obligacji na rynkach bazowych, stabilnej sytuacji fiskalnej Polski oraz utrzymującego się popytu na obligacje ze strony krajowych banków, wyraźnie obniżyły się rentowności złotych obligacji skarbowych – w skali roku rentowności obligacji 5-letnich spadły o ponad 50 pkt. baz., zaś 10-letnich – o 70 pkt. baz.

2. OPIS ISTOTNYCH ZDARZEŃ W 2019 ROKU

■ Wyróżnienia i nagrody

- Kredyt hipoteczny BOŚ Banku został zwycięzcą rankingu przygotowywanego przez serwis Bankier.pl. W lutym 2019 roku ranking kredytów hipotecznych portalu wyłonił najkorzystniejsze oferty bankowe dla osób planujących zakup mieszkania w Gdańsku na rynku wtórnym. Pierwsze miejsce zajął BOŚ, oferujący jak wynikało z zestawienia – najtańszy kredyt hipoteczny z minimalnym wkładem własnym.
- W maju 2019 roku dwa produkty Banku, tj. Ekofactoring oraz Kredyt Ekooszczędny zostały nagrodzone w organizowanym przez Gazetę Finansową plebiscycie Turbiny Polskiej Gospodarki na "Najlepsze produkty dla MŚP 2019".
- 12 Dobrych Praktyk Banku Ochrony Środowiska zostało zaprezentowanych w Raporcie „Odpowiedzialny Biznes w Polsce. Dobre praktyki 2018” przygotowywanym przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu. Projekty z zakresu CSR zrealizowane zostały przez pracowników Banku – wolontariuszy i ekologów – oraz Fundację BOŚ.
- W czerwcu 2019 roku Gazeta Bankowa po raz kolejny wyłoniła liderów polskich finansów, przyznając nagrody dla najlepszych banków. BOŚ Bank odebrał wyróżnienie w kategorii Mały i Średni Bank Komercyjny.
- W lipcowym rankingu kredytów gotówkowych serwis Money.pl uznał EKO Pożyczkę „Letni luz” BOŚ za numer 1 na rynku. Analizie poddane były kredyty gotówkowe w kwocie 30 tys. zł z okresem spłaty przez 60 miesięcy. Serwis rozważył przyznanie pożyczki małżeństwu, którego łączne miesięczne zarobki wynoszą 5 273 zł netto przy zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.
- We wrześniu Ekologiczny kredyt hipoteczny BOŚ został wskazany jako najlepsza oferta w rankingu kredytów dziennika „Rzeczpospolita”. „W ramach kredytów hipotecznych udzielanych w standardowej formule – kredyt bez dodatkowych produktów – zwycięską ofertę ma Bank Ochrony Środowiska” – napisał dziennik Rzeczpospolita w opublikowanym we wrześniu rankingu kredytów hipotecznych. Gazeta sprawdziła, na jakie warunki finansowania mogą liczyć osoby zainteresowane kredytem w wysokości 300 tys. zł, z okresem spłaty 25 lat, które posiadają jedno dziecko, pracują na umowie o pracę i nie mają żadnych zobowiązań finansowych. Tym samym mogą się pochwalić dobrą historią kredytową i brakiem zaległości w spłatach. Spośród dwunastu bankowych ofert najkorzystniejszą okazał się ekologiczny kredyt hipoteczny oferowany przez Bank Ochrony Środowiska.
- Bank otrzymał we wrześniu 2019 roku Zielony Laur Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój” za efektywne wspieranie inwestycji proekologicznych. Konkurs „ZIELONY LAUR” jest

ogólnokrajowym konkursem Polskiej Izby Gospodarczej „EKOROZWÓJ”. Jego celem jest wyróżnienie firm, samorządów, instytucji naukowych, organizacji i osób o szczególnych osiągnięciach w dziedzinie ekorozwoju, propagowania lub wspierania ochrony środowiska naturalnego oraz tych, których działania przynoszą wyjątkowo wartościowe dla środowiska rezultaty.

- Ekonomiści BOŚ po III kw. utrzymali pozycję lidera w konkursie prognoz ekonomicznych i rynkowych Gazety Giełdy i Inwestorów „Parkiet”. W konkursie prognostycznym „Parkietu” brało udział ponad 20 zespołów i indywidualnych analityków z instytucji finansowych. Przygotowywane prognozy dotyczyły publikacji najważniejszych wskaźników makroekonomicznych (jak np. inflacja CPI, PKB, produkcja, bezrobocie) oraz wskaźników rynkowych (kursu złotego oraz rentowności obligacji skarbowych). Dotychczas ekonomiści BOŚ trzykrotnie zwyciężali w konkursie Parkietu: w 2013, 2017 oraz 2018 roku.
- Oferta Banku Ochrony Środowiska zajęta w październik 2019 roku drugie miejsce w rankingu najlepszych kont oszczędnościowych przygotowanym przez Polski Instytut Jakości (PIBJA).
- Gazeta Finansowa przyznała w dniu 25 października 2019 roku Bankowi Ochrony Środowiska tytuł Ekologicznej Firmy Roku. Wyróżnienie to przyznawane jest za szczególne zaangażowanie w promocję postaw proekologicznych.
- Bank Ochrony Środowiska został doceniony przez Polską Izbę Ekologii, która przyznała mu w październiku 2019 roku medal „Za zasługi dla zrównoważonego rozwoju” przyznany Bankowi Ochrony Środowiska przez Radę Polskiej Izby Ekologii. Bank otrzymał również wyróżnienie z okazji 20-lecia PIE „Za połączenie działań w dziedzinie ochrony środowiska z pracą na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz współpracę z Polska Izbą Ekologii”.
- W listopadzie 2019 roku Bank Ochrony Środowiska został uznany Liderem Społecznej Odpowiedzialności – EKO Firma 2019. Podczas Gali Finałowej Programu Liderzy Społecznej Odpowiedzialności towarzyszącej Europejskiemu Forum Biznesu przyznano BOŚ statuetkę Lidera Społecznej Odpowiedzialności: EKO Firma 2019.
- Centrala BOŚ S.A. została wyróżniona Certyfikatem Green Office. Certyfikat stanowi potwierdzenie ekologicznych standardów zarządzania bankiem i jest przyznawany przez niezależnych audytorów z Fundacji dla Edukacji Ekologicznej, w oparciu o międzynarodowe standardy. Jego wdrożenie przyczynia się do generowania oszczędności poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami oraz do podniesienia świadomości ekologicznej pracowników.

W 2019 roku Dom Maklerski BOŚ S.A. został wyróżniony:

- Nagrodą GPW w kategorii „Lider rynku instrumentów pochodnych” – za najwyższą aktywność na rynku kontraktów terminowych.
- Statuetką Platynowy Megawat – nagrodą przyznaną przez TGE za największą aktywność na rynkach gazu wśród domów maklerskich.
- Finansową Marką Roku za oferowanie usług i produktów najwyższej jakości na rynku inwestycyjnym.
- Tytułem Herosa Rynku Kapitałowego – nagrodą przyznana w plebiscywie organizowanym przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych, w kategorii Edukator Giełdowy, który poprzez swoją działalność w sposób szczególny przyczynia się do edukacji giełdowych inwestorów indywidualnych.

- Nagrodą 25-lecia – wyróżnieniem za wkład w rozwój polskiego rynku kapitałowego przyznany przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych z okazji Jubileuszu 25 lat działalności.

■ **Potwierdzenie oceny ratingowej i utrzymanie perspektywy Ratingu BOŚ S.A.**

W dniu 17 grudnia 2019 roku Agencja ratingowa Fitch Ratings Ltd (Agencja) potwierdziła oceny ratingowe (raport bieżący 20/2019) oraz utrzymała perspektywę Banku:

- Rating długoterminowy IDR w walucie obcej (Long-term Foreign Currency IDR) został potwierdzony na poziomie 'BB-'.
▪ Rating krótkoterminowy IDR w walucie obcej (Short-term Foreign Currency IDR) został potwierdzony na poziomie 'B'.
▪ Krajowy rating długoterminowy (National Long-term Rating) został potwierdzony na poziomie 'BBB-(pol)'.
▪ Krajowy rating krótkoterminowy (National Short-term Rating) został potwierdzony na poziomie 'F3(pol)'.
▪ Rating wsparcia (Support Rating): został utrzymany na poziomie '4'.
▪ Rating wsparcia (Support Rating Floor) został utrzymany na poziomie 'B'.
▪ Rating indywidualny (Viability Rating) został potwierdzony na poziomie 'bb-'.
▪ Krajowy rating długoterminowy dla obligacji (senior unsecured) został potwierdzony na poziomie 'BBB-(pol)'.
▪ Krajowy rating krótkoterminowy obligacji (short-term senior unsecured) został potwierdzony na poziomie 'F3 (pol)'.
▪ Rating dla obligacji podporządkowanych (subordinated) został potwierdzony na poziomie 'BB+(pol)'.

Agencja poinformowała, że potwierdzenie ratingów Banku odzwierciedla brak istotnych zmian w samodzielnym profilu kredytowym Banku w stosunku do poprzedniego przeglądu Banku. Podwyższenie oceny ratingowej przez Fitch Rating Ltd miało miejsce w dniu 11 stycznia 2019 roku (raport bieżący nr 2/2019).

■ **Powiadomienie o transakcjach na instrumentach finansowych dokonanych przez osoby pełniące obowiązki zarządcze**

Bank przekazał do publicznej wiadomości (raport bieżący nr 19/2019) powiadomienia o transakcjach na instrumentach pochodnych (akcje fantomowe), dokonanych przez osoby pełniące obowiązki zarządcze.

Powiadomienia zostały przekazane przez następujące osoby pełniące obowiązki zarządcze w Banku:

- Prezes Zarządu Banku Bogusław Białowas – 18 630 akcji fantomowych,
- Wiceprezes Zarządu – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu Arkadiusz Garbarczyk – 16 405 akcji fantomowych.

Przyznane Akcje fantomowe stanowią nieodroczonej część wynagrodzenia zmiennego za 2018 rok (60% nieodroczonej części wynagrodzenia zmiennego za 2018 rok).

■ **Zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla Banku Ochrony Środowiska S.A.**

W dniu 12 listopada 2019 roku Zarząd Banku Ochrony Środowiska S.A. (raport bieżący 15/2019) otrzymał od Komisji Nadzoru Finansowego ("KNF") zalecenie przestrzegania dodatkowego

wymogu w zakresie funduszy własnych ponad wartość wynikającą z wymogów obliczonych zgodnie z szczegółowymi zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 575/2013, poprzez utrzymywanie przez Bank Ochrony Środowiska S.A. funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczanych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,54 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 575/2013, który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,40 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 575/2013) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,30 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 575/2013).

■ Sprzedaż wierzytelności

W 2019 roku Bank sprzedał portfel kredytów detalicznych o saldzie 18,7 mln zł oraz korporacyjnych o saldzie 23,0 mln zł (umowy przelewu wierzytelności leasingowych wynikających z umów leasingu zawarte pomiędzy BOŚ S.A. a BOŚ EKO PROFIT S.A.). Szacowany wpływ sprzedaży portfela detalicznego na wynik Banku jest ujemny i wynosi 1,0 mln zł brutto. Wpływ sprzedaży portfela korporacyjnego na wynik Banku jest neutralny. Bank sprzedał także portfel korporacyjny spisany do ewidencji pozabilansowej o saldzie 11,4 mln zł – wpływ sprzedaży na wynik Banku był dodatni i wyniósł +1,1 mln zł brutto.

3. CZYNNIKI, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA WYNIKI SEKTORA BANKOWEGO I GRUPY

Ryzyka istotne z punktu widzenia Grupy w zakresie finansowania klientów z portfela farm wiatrowych

Identyfikowane przez Grupę BOŚ S.A. ryzyka, związane z udzielonymi w poprzednich latach kredytami na finansowanie projektów z branży elektrowni wiatrowych, opisane poniżej, są uwzględniane w procesie indywidualnej wyceny ekspozycji przeprowadzanej w okresach miesięcznych. Wycena dokonywana jest w oparciu o dedykowany model, pozwalający na symulowanie przepływów pieniężnych dla poszczególnych projektów, przy zadanych, cyklicznie aktualizowanych, parametrach wyceny, do których należą:

- 1) produktywność projektu (wolumen produkowanej energii elektrycznej i zielonych certyfikatów),
- 2) prognozowane ścieżki cenowe dla energii elektrycznej i zielonych certyfikatów, przyjmowane w oparciu o analizę wewnętrzną na podstawie raportów opracowanych przez niezależne podmioty zewnętrzne,
- 3) średni ważony koszt kapitału (WACC),
- 4) scenariusze wyceny, określające indywidualnie dla każdego z projektów prawdopodobieństwo wystąpienia regularnej obsługi, restrukturyzacji i windykacji,
- 5) wysokość naliczanego podatku od nieruchomości,

Grupa ocenia ryzyko klientów z branży energetyki wiatrowej, przyjmując, jako przestanki utraty wartości ekspozycji kredytowych, zaistnienie potencjalnego deficytu środków pieniężnych (luka finansowa) oraz ujemnej wyceny przedsiębiorstwa (equity value) dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej perspektywie długoterminowej, obejmującej okres życia projektu.

Ryzyko spadku ceny energii elektrycznej i zielonych certyfikatów

Ryzyko zmienności cen rynkowych energii elektrycznej oraz zielonych certyfikatów zostało zaadresowane w modelu wyceny poszczególnych ekspozycji z portfela farm wiatrowych poprzez implementację ścieżek cenowych prognozowanych przez Grupę w perspektywie średnio i długoterminowej. Ścieżki cenowe są wyznaczane i aktualizowane cyklicznie, w oparciu o raporty renomowanych niezależnych ekspertów zewnętrznych, z którymi Grupa współpracuje od 2016 roku.

Pomimo sprzyjającej koniunktury w branży energetyki wiatrowej w roku 2019, notowanej przez producentów w wyniku utrzymywania się stosunkowo wysokich cen rynkowych energii i praw majątkowych, Grupa stosowała zasady ostrożnej wyceny ekspozycji z portfela farm wiatrowych przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych, przyjmując cenę zielonych certyfikatów w okresie prognozowanym poniżej aktualnych notowań rynkowych.

Dodatkowym mitygantem obniżenia przychodów realizowanych przez klientów, w następstwie okresowego spadku cen zielonych certyfikatów, pozostają środki zgromadzone na rachunkach rezerwowych, wykorzystywane do wsparcia bieżącej obsługi kredytów; stosowne zapisy umowne obligują klientów do uzupełniania środków na rachunkach, w przypadku konieczności ich wykorzystania na spłatę zadłużenia.

Ryzyko wynikające ze zmiany podstawy naliczania podatku od nieruchomości

W dniu 29 czerwca 2018 roku opublikowana została Ustawa o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Nowela Ustawy o OZE wprowadziła zmianę definicji elektrowni wiatrowej, umożliwiając tym samym przywrócenie, z mocą wsteczną 1 stycznia 2018 roku, wcześniejszych, korzystniejszych dla inwestorów wiatrowych przepisów dotyczących zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, obowiązujących przed 01 stycznia 2017 roku.

Nowelizacja Ustawy o OZE nie wyeliminowała natomiast wątpliwości odnośnie prawidłowości zasad naliczania podatku od nieruchomości za 2017 rok, pozostawiając ostateczne rozstrzygnięcie indywidualnych skarg kasacyjnych wnoszonych przez podatników w gestii Naczelnego Sądu Administracyjnego. Tym samym, nie można było wykluczyć ryzyka potwierdzenia przez NSA stanowiska prezentowanego przez wcześniej przez sądy wojewódzkie (WSA), które w większości przypadków rozstrzygały na korzyść gmin. W obliczu powyższego, większość klientów finansowanych przez Grupę, nie czekając na stanowisko NSA, zawarło porozumienia z gminami, na mocy których, rozliczono niedopłaty podatku za 2017 rok lub uzgodniono zapłatę różnicy w ratach.

Ryzyko sporu prawnego klientów Grupy z Energa – Obrót S.A.

Działania Energa – Obrót S.A., podjęte we wrześniu 2017 roku, skutkujące zaprzestaniem realizacji dwudziestu dwóch ramowych umów CPA na odbiór praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z OZE (zielone certyfikaty) i skierowaniem do właściwych

sądów, powództw przeciwko kontrahentom oraz bankom o stwierdzenie bezwzględnej nieważności zawartych umów, dotyczyły 8 klientów finansowanych przez Bank. W dwóch procesach z powództwa Energa Obrót S.A., BOŚ S.A. oraz klienci występowali jako strona pozwana, jednak po zawarciu pomiędzy Bankiem i klientami umów cesji zwrotnych z umów CPA i wobec tego utratą interesu prawnego, Energa Obrót S.A. wycofała pozwy wobec Banku.

Aktualnie BOŚ S.A. nie występuje bezpośrednio w charakterze współpозwanego w żadnym z toczących się sporów sądowych. W związku z powyższym, nie przewiduje się, aby mogły ciążyć na nim dodatkowe koszty wynikające z procesów, których stroną są klienci Banku.

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku, w sporach sądowych pozostawało 6 klientów, wobec których łączne zaangażowanie Grupy wynosiło 113,2 mln PLN, stanowiąc 7,3% całkowitego zaangażowania z tytułu ekspozycji z portfela farm wiatrowych. Bank prowadzi bieżący monitoring statusu toczących się postępowań sądowych; pozostając również w kontakcie z Uczestnikami i Sponsorami projektów. Dotychczasowe rozstrzygnięcia w sprawach z powództwa Energa Obrót S.A. to sześć sporów zakończonych pozytywnie dla klientów Grupy, tj. oddaleniem powództwa Energi Obrót S.A., przy czym pięć – na mocy wyroków wydanych przez sądy powszechne I-szej instancji, oraz jeden – wyrokiem końcowym Sądu Arbitrażowego. Obsługa zobowiązań z tytułu udzielonych kredytów przez ww. klientów przebiega terminowo.

Portfel farm wiatrowych:

	31-12-2019	31-12-2018
Należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		
Należności od klientów bez przesłanki utraty wartości:		
– ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2), w tym:	1 290 953	1 039 500
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	252 616	603 282
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości (Koszyk 3), w tym:	13 553	124 874
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (brutto)	1 557 122	1 767 656
Odpisy z tytułu utraty wartości na:		
<i>należności od klientów – (Koszyk 1)</i>	-	-
<i>należności od klientów – (Koszyk 2)</i>	- 32 837	- 36 867
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) niewykazujące utraty wartości</i>	- 9 633	- 21 378
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) wykazujące utratę wartości</i>	- 8 790	- 31 876
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	- 51 260	- 90 121
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	1 505 862	1 677 535
Należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy		
Wartość godziwa	-	53 083
Razem należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-	53 083
RAZEM NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW	1 505 862	1 730 618

Udział portfela farm wiatrowych w segmencie kredytów instytucjonalnych w wartości brutto na 31 grudnia 2019 roku wyniósł 16,7% co stanowi 11,9% portfela kredytów. Wartościowo portfel farm wiatrowych Grupy wyniósł brutto wg stanu na 31 grudnia 2019 roku 1 557,1 mln zł.

Poziom pokrycia odpisami kredytów z utratą wartości według stanu na 31 grudnia 2019 roku w segmencie kredytów instytucjonalnych wynosi 57,9%, w tym dla portfela farm wiatrowych 64,9%.

Ryzyko negatywnego wpływu wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie C-260/18 oraz zmian otoczenia prawnego na portfel kredytów walutowych

W dniu 3 października 2019 roku Europejski Trybunał Sprawiedliwości („TSUE”) wydał w trybie prejudycjalnym wyrok w sprawie C-260/18 Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG z siedzibą w Wiedniu prowadzącej działalność w Polsce w formie oddziału pod nazwą Raiffeisen Bank International AG Oddział w Polsce, dawniej Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, który zawiera wykładnię przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w odpowiedzi na pytania prejudycjalne sformułowane przez sąd krajowy po analizie postanowień umowy o kredyt indeksowany do CHF.

Zgodnie z treścią wyroku, TSUE nie odniósł się do kwestii niedozwolonego charakteru klauzul umownych, wskazując, że badanie występowania wszystkich przesłanek abuzywności oraz ocena postanowień umownych w każdej indywidualnej sprawie odrębnie należy do sądów krajowych.

Zgłaszane w pozwach roszczenia wywodzone z umów kredytów i pożyczek denominowanych generalnie dotyczą stwierdzenia nieważności umowy kredytu/pożyczki alternatywnie orzeczenia częściowej nieważności tego rodzaju umowy w zakresie klauzul waloryzacyjnych.

Bank na bieżąco monitoruje orzecznictwo krajowe w tego rodzaju sprawach i oceniając ryzyko prawne związane z kredytami waloryzowanymi kursem waluty obcej uwzględnia, że wyrok TSUE z 3 października 2019 roku oraz orzeczenia polskich sądów w podobnych sprawach mogą wpłynąć w przyszłości na wzrost liczby postępowań sądowych i wartość dochodzonych roszczeń.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank posiadał portfel detalicznych kredytów i pożyczek hipotecznych powiązanych z walutą obcą (CHF, EUR, USD) w kwocie 1 527 mln zł, w tym 895 mln zł w CHF.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku przed sądami zawisły łącznie 94 sprawy przeciwko Bankowi, dotyczące kredytów i pożyczek denominowanych, głównie do CHF, w których wartość przedmiotu sporu wynosiła 15,6 mln zł. Zgłaszane w pozwach roszczenia wywodzone z umów kredytów i pożyczek denominowanych generalnie dotyczą uznania umowy kredytu/pożyczki za nieważną alternatywnie uznania za abuzywne klauzul denominacyjnych (przeliczeniowych) i ubezpieczeniowych, regulujących zabezpieczenia pomostowe (ubezpieczenie niskiego wkładu i ubezpieczenie kredytu do czasu ustanowienia hipoteki). Bilans dotychczas zakończonych prawomocnie spraw kształtuje się dla Banku korzystnie.

Nie można jednak pominąć ryzyka, że korzystna dotąd dla Banku (oraz generalnie dla banków) linia orzecznicza może ulec zmianie, skutkiem czego rozstrzygnięcia w postępowaniach sądowych mogą być dla Banku niekorzystne. Zmaterializowanie się tego ryzyka może mieć negatywny wpływ na wyniki Banku w przyszłości.

W ostatnim okresie sektor bankowy wykazuje tendencję do zmiany podejścia w zakresie tworzenia rezerw na ryzyko prawne związane z tego rodzaju kredytami i tworzenia rezerw w ujęciu portfelowym.

Ze względu na zmieniające się orzecznictwo i zaobserwowany wzrost liczby spraw sądowych, Bank dokonał zmiany dotychczasowej metodologii tworzenia rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami powiązanych z kursem walut obcych.

Różnorodność orzeczeń sądowych w zakresie kredytów hipotecznych powiązanych z kursem waluty obcej, brak ukształtowanej linii orzeczniczej powodują, że obecnie nie jest możliwe przyjęcie miarodajnych kryteriów pozwalających na oszacowanie rezerw adekwatnie do ryzyka prawnego związanego z tym portfelem. Na kolejnych, późniejszych etapach postępowań sądowych dokonane szacunki mogą okazać niedokładne.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank utworzył na bieżące postępowania sądowe – na ryzyko prawne związane z kredytami hipotecznymi powiązanych z walutą obcą rezerwę w wysokości: 7,8 mln zł oraz na przyszłe postępowania sądowe i roszczenia – na ryzyko prawne związane z kredytami hipotecznymi powiązanych z walutą obcą rezerwę w wysokości: 15,4 mln zł. Łącznie na ryzyko prawne związane z kredytami i pożyczkami denominowanymi zostały utworzone rezerwy w kwocie 23,2 mln zł.

Ryzyko negatywnego wpływu na wyniki Banku orzeczenia TSUE w sprawie uprawnienia konsumenta do obniżki kosztu kredytu w przypadku przedterminowej spłaty kwoty należnej na podstawie umowy o kredyt

W dniu 11 września 2019 roku TSUE wydał w trybie prejudycjalnym wyrok w sprawie C – 383/18 Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank, który zawiera wykładnię przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG.

W odpowiedzi na pytanie prejudycjalne sformułowane przez sąd krajowy TSUE orzekł, że prawo konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie nałożone na konsumenta koszty.

Przeciwko Bankowi nie toczy się żadne postępowanie dotyczące zwrotu części kosztów kredytów konsumenckich w trybie ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku przed sądami nie było spraw przeciwko Bankowi, dotyczących zwrotu części kosztów kredytów konsumenckich w związku z ich przedterminową spłatą.

Bank szacuje, że wyrok TSUE w przyszłych kwartałach może spowodować wzrost roszczeń konsumentów o zwrot części kosztów z tytułu wcześniejszych spłat kredytów oraz związany z tym wzrost liczby postępowań sądowych.

Zakres wpływu ryzyka na wynik Banku jest uzależniony od liczby wniosków złożonych przez klientów. Bank utworzył rezerwę na zwroty prowizji z tytułu wcześniejszej spłaty kredytów w wysokości 4,7 mln zł.

Pozostałe czynniki

Do czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Banku w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:

- **ryzyko istotnego osłabienia kursu złotego wobec CHF i EUR**

Zdarzenie takie spowodowałoby wzrost wolumenu kredytów walutowych, co oznacza wzrost wymogu kapitałowego z tytułu tych kredytów. W przypadku trwałej znaczącej deprecjacji PLN względem walut obcych, zwłaszcza CHF, należałoby się liczyć z pogorszeniem jakości portfela walutowych kredytów hipotecznych;

- **ryzyko wzrostu zmienności na globalnym rynku finansowym oraz obniżenie ratingu zarówno krajowego, jak i Banku**

Skutki dla Banku mogą obejmować m.in. zwiększony koszt finansowania zewnętrznego, jak również utrudnienia w dostępie do finansowania zagranicznego oraz realizacji transakcji z zakresu zarządzania ryzykiem walutowym i stopy procentowej;

- **ryzyko utrzymywania się stóp procentowych na niskim poziomie lub kolejne obniżki stóp procentowych zarówno w PLN jak i walutach obcych**

Ewentualne dalsze obniżki stóp procentowych doprowadziłyby do zawężenia realizowanej marży odsetkowej netto i spadku wyniku odsetkowego z uwagi m.in. na ograniczenia ustawowe wysokości odsetek, brak możliwości dalszego obniżenia oprocentowania rachunków bieżących czy też klauzule umowne.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ

1. WYNIKI FINANSOWE GRUPY

1.1. Rachunek wyników Grupy

Działalność kontynuowana	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	627 590	628 304	- 0,1
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	- 207 603	- 244 189	- 15,0
Wynik z tytułu odsetek	419 987	384 115	9,3
Przychody z tytułu opłat i prowizji	132 065	135 027	- 2,2
Koszty z tytułu opłat i prowizji	- 33 692	- 37 133	- 9,3
Wynik z tytułu opłat i prowizji	98 373	97 894	0,5
Przychody z tytułu dywidend	6 434	6 069	6,0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)	44 957	62 590	- 28,2
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	582	2 166	- 73,1
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	- 42	1 313	- 103,2
Wynik z pozycji wymiany	16 503	24 251	- 31,9
Pozostałe przychody operacyjne	27 550	23 138	19,1
Pozostałe koszty operacyjne	- 38 266	- 21 676	76,5
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	- 104 536	- 134 090	- 22,0
Ogólne koszty administracyjne	- 361 354	- 357 243	1,2
Zysk brutto	110 188	88 527	24,5
Obciążenia podatkowe	- 38 194	- 24 799	54,0
ZYSK NETTO	71 994	63 728	13,0

W 2019 roku Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk netto w wysokości 72,0 mln zł wobec 63,7 mln zł zysku zrealizowanego w 2018 roku.

Grupa BOŚ S.A. wypracowała wynik z tytułu odsetek na poziomie 420,0 mln zł, tj. wyższy o 35,9 mln zł tj. o 9,3% niż w 2018 roku.

Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze zmniejszyły się o 0,7 mln zł, tj. o 0,1% w 2019 roku w porównaniu do 2018 roku, głównie na skutek spadku przychodów odsetkowych od klientów indywidualnych o 10,5 mln zł, tj. 7,9% oraz spadku odsetek od inwestycyjnych dłużnych papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu o 6,9 mln zł, tj. 5,0%, przy wzroście przychodów odsetkowych z tytułu należności od klientów instytucjonalnych o 17,6 mln zł, tj. 5,0%. Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank wzrosła w 2019 roku (bez impairmentowej korekty odsetek). W złotych wyniosła 5,00%, wobec 4,74% w 2018 roku a w walutach obcych wyniosła 2,48%, wobec 2,36% w 2018 roku

Koszty z tytułu odsetek zmniejszyły się o 36,6 mln zł, tj. o 15,0% wobec 2018 roku. Największy wpływ na ich spadek miały niższe koszty instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji o 18,7 mln zł, tj. o 50,1%. Koszty rachunków bankowych i depozytów klientów indywidualnych zmniejszyły się o 11,5 mln zł, tj. o 8,3%. Koszty rachunków bankowych i depozytów klientów instytucjonalnych spadły o 8,4 mln zł, tj. o 15,1%.

Spadek kosztów odsetkowych depozytów wystąpił głównie na skutek obniżenia oprocentowania. Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku w 2019 roku:

- w złotych wyniosła 1,37% wobec 1,48% w 2018 roku,
- w walutach obcych wyniosła 0,52%, wobec 0,58% w 2018 roku.

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze od:		627 590	628 304	- 0,1
Należności od banków i Banku Centralnego		3 673	4 256	- 13,7
Należności od klientów instytucjonalnych		370 635	353 008	5,0
Należności od klientów indywidualnych		122 048	132 510	- 7,9
Inwestycyjnych dłużnych papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu		131 105	137 992	- 5,0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu		129	-	x
Transakcji zabezpieczających		-	538	- 100,0
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze od:		207 603	244 189	- 15,0
Rachunków bankowych i depozytów od banków		1 023	1 328	- 23,0
Rachunków bankowych i depozytów klientów instytucjonalnych		47 038	55 395	- 15,1
Rachunków bankowych i depozytów klientów indywidualnych		126 988	138 495	- 8,3
Kredytów i pożyczek od banków		-	320	- 100,0
Kredytów i pożyczek od klientów		818	1 135	- 27,9
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty (JESSICA)		261	418	- 37,6
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji		18 656	37 394	- 50,1
Transakcji zabezpieczających		8 772	9 684	- 9,4
Zobowiązania leasingowe MSSF 16		3 933	-	x
Pozostałe		114	20	470,0
WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK		419 987	384 115	9,3

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji wzrósł o 0,5 mln zł, tj. o 0,5% w 2019 roku w porównaniu do 2018 roku, na skutek wyższego (o 9,3%) tempa spadku kosztów z tytułu opłat i prowizji niż spadku przychodów (o 2,2%).

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Przychody z tytułu opłat i prowizji		132 065	135 027	- 2,2
Opłaty z tytułu usług maklerskich		59 555	62 504	- 4,7
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym		34 791	39 648	- 12,3
Prowizje od kredytów		32 139	27 740	15,9
Prowizje od gwarancji i akredytyw		5 071	4 636	9,4
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem		496	497	- 0,2
Pozostałe opłaty		13	2	550,0
Koszty z tytułu opłat i prowizji		33 692	37 133	- 9,3
Opłaty z działalności maklerskiej, w tym:		21 235	21 859	- 2,9
- z działalności powierniczej		358	1 849	- 80,6
Opłaty z tytułu kart płatniczych		7 656	7 456	2,7
Opłaty od rachunków bieżących		1 039	2 198	- 52,7
Opłaty z tytułu świadczonych usług przez Euronet		1 134	1 225	- 7,4
Prowizje z tytułu należności od klientów		617	858	- 28,1
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym		1	277	- 99,6
Pozostałe opłaty		2 010	3 260	- 38,3
WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI		98 373	97 894	0,5

Grupa osiągnęła wyższe przychody z prowizji od kredytów o 4,4 mln zł tj. 15,9% oraz wyższe przychody z prowizji od gwarancji i akredytyw o 0,4 mln zł, tj. o 9,4%.

Jednakże spadek przychodów z opłat z tytułu usług maklerskich o 2,9 mln zł, tj. 4,7% oraz spadek opłat za obsługę rachunków klientów, innych operacji rozliczeniowych w obrocie krajowym i zagranicznym o 4,9 mln zł, tj. o 12,3%, spowodował, że przychody z tytułu opłat i prowizji ogółem spadły o 3,0 mln zł, tj. 2,2%.

Koszty z tytułu opłat i prowizji spadły o 3,4 mln zł, tj. o 9,3% na skutek mniejszych opłat z działalności maklerskiej o 0,6 mln zł, tj. 2,9%, przy niższych opłatach od rachunków bieżących 1,2 mln zł, tj. 52,7%. oraz z tytułu prowizji płaconych innym bankom w obrocie gotówkowym o 0,3 mln zł, tj. 99,6%.

Na przychody z tytułu dywidend za 2019 roku, główny wpływ miała dywidenda ze spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 5,4 mln zł oraz Wodkan S.A. w wysokości 0,8 mln zł. W 2018 roku dywidenda wypłacona przez Kemipol Sp. z o.o. wynosiła 5,8 mln zł a Wodkan S.A. 0,1 mln zł.

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy wyniósł 45,0 mln zł wobec 62,6 mln zł w 2018 roku. Główną przyczyną spadku był niższy wynik na należnościach od klientów obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy w 2019 roku, który wyniósł 1,6 mln zł, podczas gdy w 2018 roku wynosił 16,8 mln zł.

Wynik Grupy na inwestycyjnych papierach wartościowych w 2019 roku wyniósł 0,6 mln zł, podczas gdy w 2018 roku wyniósł 2,2 mln zł. Obniżenie łącznego wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych spowodowane było niższym wynikiem na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej.

Wynik z pozycji wymiany wyniósł 16,5 mln zł i był niższy o 7,7 mln zł, tj. o 31,9% niż w 2018 roku, z powodu niższego zrealizowanego wyniku z tytułu operacji wyceny.

Wynik na pozostałych operacjach Grupy wyniósł -10,7 mln zł wobec 1,5 mln zł w 2018 roku. Pozostałe koszty operacyjne zostały obciążone odpisami w kwocie 23,2 mln zł na ryzyko prawne związane z kredytami i pożyczkami denominowanymi. Odpisy zostały utworzone w związku z wyrokiem TSUE z dnia 3 października 2019 roku w sprawie C-260/18 Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG z siedzibą w Wiedniu.

W 2019 roku wynik odpisów z tytułu utraty wartości wyniósł -104,5 mln zł wobec -134,1 mln zł w 2018 roku. Wpływ na korzystniejszy wynik odpisów miały niższe odpisy na należności bilansowe zarówno w pionie klientów instytucjonalnych - o 35,6 mln zł jak również w pionie klientów indywidualnych - o 2,8 mln zł, przy wyższych odpisach na zobowiązania pozabilansowe o 13,1 mln zł.

Ogólne koszty administracyjne Grupy wzrosły o 4,1 mln zł, tj. o 1,2% wobec 2018 roku, na skutek wyższej składki na BFG. Roczna składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków za 2019 rok wyniosła 29,3 mln zł w 2019 roku. W 2018 roku składka z tego tytułu wynosiła 14,4 mln zł. Łącznie składki na BFG wliczone w ciężar kosztów 2019 roku wyniosły 40,0 mln złotych wobec 32,4 mln zł w 2018 roku.

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Świadczenia pracownicze		157 053	161 269	- 2,6
Koszty administracyjne, w tym:		148 643	156 191	- 4,8
– koszty rzeczowe		100 158	115 600	- 13,4
– podatki i opłaty		5 452	5 518	- 1,2
– składka i wpłaty na BFG		39 986	32 394	23,4
– składka i wpłaty na KNF		2 819	2 271	24,1
– składka na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego		119	106	12,3
– składka na rzecz Izby Domów Maklerskich		91	91	-
– pozostałe		18	211	- 91,5
Amortyzacja, w tym:		55 658	39 783	39,9
– środków trwałych		12 587	14 240	- 11,6
– wartości niematerialnych		25 675	25 543	0,5
– prawa do użytkowania MSSF 16		17 396	-	x
OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE RAZEM		361 354	357 243	1,2

Koszty rzeczowe w 2019 roku w relacji do 2018 roku były niższe o 15,4 mln zł, tj. o 13,4%. Jednakże w związku z wdrożeniem MSSF 16 w 2019 roku dane nie są w pełni porównywalne.

Koszty osobowe były niższe o 4,2 mln zł, tj. 2,6% w relacji do 2018 roku, głównie na skutek optymalizacji zatrudnienia. Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank zatrudniał (w etatach) 1 063 osób, tj. o 12,1% mniej niż na koniec 2018 roku. Zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A. zmniejszyło się w stosunku do stanu na koniec 2018 roku o 10,9%. W tabeli poniżej przedstawiono stan zatrudnienia w etatach w Banku i spółkach zależnych.

Zatrudnienie w etatach	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Zatrudnienie w BOŚ S.A.	1 063	1 209	-12,1
Zatrudnienie w spółkach zależnych	246	260	-5,4
Zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	1 309	1 469	-10,9

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy oraz metodologię ich obliczenia:

	2019	2018	Zmiana w p.p.
Stopa zwrotu z kapitału (ROE) ¹	3,3	3,2	0,1
Stopa zwrotu z aktywów (ROA) ²	0,4	0,3	0,1
Marża odsetkowa na aktywach ogółem ³	2,3	2,0	0,3
Koszt ryzyka ⁴	-0,8	-0,9	0,1
Koszty/dochody (C/I) ⁵	62,9	63,5	-0,6

1) relacja zysku netto z ostatnich czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów,

2) relacja zysku netto z ostatnich czterech kwartałów do średniego stanu aktywów,

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu,

4) relacja wyniku odpisów z tytułu utraty wartości wraz z wycena do wartości godziwej dla ostatnich 12 miesięcy do średniego stanu wartości kredytów i pożyczek w tym okresie,

5) relacja sumy ogólnych kosztów administracyjnych i kosztów użytkowania do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek wyników bez wyceny należności, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń, wyniku z pozycji wymiany, oraz wyniku z pozostałych operacji.

Marża odsetkowa na aktywach ogółem, liczona jako relacja wyniku odsetkowego do średniego stanu aktywów z początku i końca roku, wyniosła 2,3% wobec poziomu 2,0% za okres 2018 roku, głównie w efekcie poprawy struktury aktywów oraz obniżenia kosztowości pasywów Grupy BOŚ S.A., a także zwiększenia przychodowości kredytów.

Wskaźnik koszty/dochody, liczony za 2019 roku, wyniósł 62,9% wobec 63,5% w roku 2018, głównie na skutek wzrostu dochodów, pomimo wzrostu składki na BFG o 7,6 mln zł, tj. o 23,4%.

Wskaźniki efektywności bez uwzględniania wpływu na wynik Grupy obciążeń związanych z ryzykiem prawnym walutowych kredytów hipotecznych oraz potencjalnych zwrotów prowizji z tytułu przedterminowej spłaty kredytów detalicznych wynoszą odpowiednio: ROE: 4,6%, ROA: 0,5%, C/I: 60,0%.

Zarządzanie kapitałem w Grupie

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych. Od 1 stycznia 2019 r. bufor zabezpieczający wynosi 2,5 p.p. Bufor ryzyka systemowego obowiązuje w wysokości 3 p.p., natomiast bufor antycykliczny wynosi 0 p.p. Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie została objęta buforem innej instytucji o znaczeniu systemowym.

W dniu 13 listopada 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Grupę funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,52 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,39 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,29 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. a Rozporządzenia CRR).

W efekcie, na dzień 31 grudnia 2019 roku zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe wynoszą 11,89% dla współczynnika kapitału Tier I oraz 14,02% dla łącznego współczynnika kapitałowego TCR.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy, zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych MSSF 9, jak i bez nich na dzień 31 grudnia 2019 roku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W piśmie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego („BFG”) z dnia 28 października 2019 r. Bank został poinformowany o aktualizacji poziomu MREL. Określona według danych skonsolidowanych na dzień 31 grudnia 2018 r. docelowa wysokość MREL wynosi 18,30% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (RWA) lub 13,74% sumy funduszy własnych i zobowiązań.

Bank jest zobowiązany do spełnienia minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w ujęciu skonsolidowanym od dnia 1 stycznia 2023 r.

Jednocześnie, w piśmie została wskazana ścieżka dojścia do docelowego poziomu MREL, zgodnie z którą na dzień 31 grudnia 2019 r. poziom MREL dla Banku w ujęciu skonsolidowanym jest równy wskaźnikowi TCR (łączny współczynnik kapitałowy).

Poziom kapitałów, aktywów ważonych ryzykiem, współczynników kapitałowych, współczynnika dźwigni oraz kapitału wewnętrznego w Grupie kształtował się następująco:

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018
Dostępny kapitał			
Kapitał podstawowy Tier I		2 115 730	2 094 575
Kapitał podstawowy Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		2 018 553	1 985 965
Kapitał Tier I		2 115 730	2 094 575
Kapitał Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		2 018 553	1 985 965
Fundusze własne		2 444 537	2 453 560
Fundusze własne – bez przepisów przejściowych MSSF 9		2 347 360	2 344 951
Aktywa ważne ryzykiem			
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem		14 914 877	13 671 845
– Ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta		13 430 895	12 423 510
– Ryzyko operacyjne		1 049 826	996 100
– Ryzyko rynkowe		418 027	231 851
– Ryzyko CVA		16 128	20 384
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem – bez przepisów przejściowych MSSF 9		14 830 847	13 559 014
Współczynniki kapitałowe			
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I		14,19	15,32
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		13,61	14,65
Współczynnik kapitału Tier I		14,19	15,32
Współczynnik kapitału Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		13,61	14,65
Łączny współczynnik kapitałowy		16,39	17,95
Łączny współczynnik kapitałowy – bez przepisów przejściowych MSSF 9		15,83	17,29
Współczynnik dźwigni			
Wartość ekspozycji		20 347 365	19 439 206
Współczynnik dźwigni		10,4	10,8
Współczynnik dźwigni – bez przepisów przejściowych MSSF 9		10,0	10,3
Kapitał wewnętrzny			
Kapitał wewnętrzny		1 931 352	1 414 652

1.2. Bilans Grupy

Suma bilansowa Grupy BOŚ na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 18 487,0 mln zł i była wyższa o 1,3% w porównaniu do stanu na koniec 2018 roku.

1.2.1. Aktywa Grupy

Na dzień 31 grudnia 2019 roku największy udział w aktywach, wynoszący 64,9%, stanowiły należności od klientów. Ich udział w aktywach od początku roku 2019 zwiększył się o 0,2 p.p. Natomiast zmniejszył się o 1,3 p.p. udział inwestycyjnych papierów wartościowych oraz o 0,2 p.p. należności od innych banków.

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Kasa, środki w Banku Centralnym		297 866	186 736	59,5
Należności od innych banków		165 733	196 104	- 15,5
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:		140 344	87 761	59,9
Inwestycyjne papiery wartościowe:		5 302 078	5 476 293	- 3,2
Należności od klientów, w tym:		12 003 794	11 809 527	1,6
<i>wyceniane wg zamortyzowanego kosztu</i>		11 965 509	11 704 874	2,2
<i>wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy</i>		38 285	104 653	- 63,4
Wartości niematerialne		117 062	120 050	- 2,5
Rzeczowe aktywa trwałe		77 743	68 396	13,7
Prawo do użytkowania - leasing		79 738	-	x
Aktywa z tytułu podatku dochodowego:		109 418	99 867	9,6
Inne aktywa		193 221	206 291	- 6,3
AKTYWA RAZEM		18 486 997	18 251 025	1,3

Należności od klientów

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Wycena wg zamortyzowanego kosztu		11 961 192	11 699 841	2,2
Należności od klientów indywidualnych		3 552 255	3 707 238	-4,2
kredyty w rachunku bieżącym		1 362	494	175,7
kredyty gotówkowe		367 484	275 675	33,3
kredyty mieszkaniowe		2 888 692	3 070 781	-5,9
kredyty i pożyczki pozostałe		294 717	360 288	-18,2
Należności od klientów instytucjonalnych		8 408 937	7 992 603	5,2
kredyty obrotowe		530 544	449 806	17,9
kredyty i pożyczki terminowe		7 222 945	6 773 000	6,6
należności faktoringowe		511 344	402 760	27,0
należności leasingowe		93 629	55 534	68,6
skupione wierzytelności		50 475	68 791	-26,6
papiery wartościowe komercyjne		-	242 712	x
Wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy		38 285	104 653	-63,4
Należności od klientów indywidualnych		1 938	3 101	-37,5
kredyty i pożyczki mieszkaniowe		648	904	-28,3
kredyty i pożyczki pozostałe		1 290	2 197	-41,3
Należności od klientów instytucjonalnych		36 347	101 552	-64,2
kredyty obrotowe		195	181	7,7
kredyty i pożyczki terminowe		36 152	101 371	-64,3
Razem		11 999 477	11 804 494	1,7
Złożone depozyty zabezpieczające		4 317	5 023	-14,1
Pozostałe należności		-	10	x
NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW RAZEM		12 003 794	11 809 527	1,6

Należności od klientów Grupy według stanu na koniec 2019 roku wyniosły 12 003,8 mln zł wobec 11 809,5 mln zł na koniec 2018 roku, co oznacza wzrost o 1,6%.

Najwyższy udział w należnościach ogółem, wynoszący 70,1%, miały należności klientów instytucjonalnych wyceniane wg zamortyzowanego kosztu. Ich udział zwiększył się o 2,4 p.p. wobec stanu na koniec 2018 roku. Należności klientów instytucjonalnych wyniosły 8 408,9 mln zł.

Udział należności klientów indywidualnych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu w należnościach ogółem zmniejszył się o 1,8 p.p. do 29,6%. Kwota kredytów klientów indywidualnych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wyniosła 3 552,3 mln zł na koniec 2019 roku wobec 3 707,2 mln zł na koniec 2018 roku. Główną ich pozycję stanowią kredyty mieszkaniowe, których wartość bilansowa (wycenianych wg zamortyzowanego kosztu) wyniosła 2 888,7 mln zł na koniec 2019 roku, wobec 3 070,8 mln zł na koniec 2018 roku.

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Kredyty i pożyczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		2 888 692	3 070 781	-5,9
Kredyty mieszkaniowe w PLN		1 361 358	1 388 664	-2,0
Kredyty mieszkaniowe w CHF		895 104	974 202	-8,1
Kredyty mieszkaniowe w EUR		592 770	664 489	-10,8
Kredyty mieszkaniowe w USD		39 460	43 426	-9,1
Kredyty i pożyczki wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy		648	904	-28,3
Kredyty mieszkaniowe w PLN		648	904	-28,3
KREDYTY MIESZKANIOWE RAZEM		2 889 340	3 071 685	-5,9

Kredyty w walutach obcych mają 52,9% udział w kredytach mieszkaniowych ogółem (54,8% na koniec 2018 roku). Udział kredytów mieszkaniowych w CHF w całym portfelu kredytowym Grupy BOŚ S.A. (netto) wyniósł 7,5% i zmniejszył się o 0,8 p.p. w relacji do stanu na koniec 2018 roku.

Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W 2019 roku Bank udzielił kredytów i pożyczek (nowa sprzedaż) na kwotę 4 593 mln zł, tj. o 80,8% więcej niż w 2018 roku (wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Sprzedaż klientom instytucjonalnym wzrosła o 84,0%, a klientom indywidualnym o 51,6%.

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Kredyty udzielone klientom instytucjonalnym w okresie roku		4 205	2 285	84,0
Kredyty udzielone klientom indywidualnym w okresie roku		388	256	51,6
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE ROKU		4 593	2 541	80,8

Sprzedaż kredytów proekologicznych w 2019 roku kształtowała się na poziomie 1 913,9 mln zł i była o 121,3% wyższa niż w roku 2018.

Jakość portfela kredytowego Grupy

Na koniec 2019 roku stan odpisów aktualizujących wyniósł 1171,0 mln zł. Relacja odpisów aktualizujących do kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom brutto (wycenianych wg zamortyzowanego kosztu i wg wartości godziwej przez wynik) na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 8,9%.

Udział kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w portfelu wycenianym wg zamortyzowanego kosztu i w kredytach wycenianych wg zamortyzowanego kosztu wynosi 12,2% na dzień 31 grudnia 2019 roku wobec 13,0% na koniec 2018 roku.

	w tys. zł	31-12-2019	%	31-12-2018	%
Należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu					
Należności od klientów bez przesłanki utraty wartości, w tym:	11 128 284	84,7		10 314 827	80,9
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 1)</i>	8 691 476	66,2		8 291 717	65,1
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2), w tym:</i>	2 436 808	18,6		2 023 110	15,9
<i>farmy wiatrowe</i>	1 290 953	9,8		1 039 500	8,2
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	402 594	3,1		772 254	6,1
<i>farmy wiatrowe</i>	252 616	1,9		603 282	4,7
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości (Koszyk 3), w tym:	1 601 327	12,2		1 656 193	13,0
<i>farmy wiatrowe</i>	13 553	0,1		124 874	1,0
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (brutto)	13 132 205	100,0		12 743 274	100,0
Odpisy z tytułu utraty wartości na:					
<i>należności od klientów – (Koszyk 1)</i>	-79 182			-59 012	
<i>należności od klientów – (Koszyk 2), w tym:</i>	-124 948			-107 416	
<i>farmy wiatrowe</i>	-32 837			-36 867	
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) niewykazujące utraty wartości, w tym:</i>	-11 511			-23 346	
<i>farmy wiatrowe</i>	-9 633			-21 378	
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) wykazujące utratę wartości, w tym:</i>	-955 372			-853 659	
<i>farmy wiatrowe</i>	-8 790			-31 876	
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	- 1 171 013			-1 043 433	
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	11 961 192	91,1		11 699 841	91,8
Należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy					
Wartość godziwa, w tym:	38 285			104 653	
<i>farmy wiatrowe</i>	-			53 083	
Razem należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	38 285			104 653	
Złożone depozyty zabezpieczające	4 317			5 023	
Pozostałe należności	-			10	
NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW RAZEM	12 003 794			11 809 527	

1.2.2. Kapitał własny i zobowiązania Grupy

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	595 667	571 784		4,2
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	50 926	54 336		- 6,3
Pochodne instrumenty zabezpieczające	16 869	18 298		- 7,8
Zobowiązania wobec klientów	14 914 981	14 799 109		0,8
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	46 590		- 100,0
Zobowiązania podporządkowane	370 731	370 672		0,0
Rezerwy	57 705	35 773		61,3
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego:	9 795	4 972		91,8
Zobowiązania z tyt. leasingu	83 349	-		x
Pozostałe zobowiązania	187 044	211 925		- 11,7
Kapitał własny	2 199 930	2 137 566		2,9
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	18 486 997	18 251 025		1,3

Na koniec 2019 roku najwyższy udział w sumie bilansowej, tj. 80,7% miały zobowiązania wobec klientów. Ich udział zmniejszył się o 0,4 p.p. wobec stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku. Natomiast zwiększył się udział zobowiązań z tytułu leasingu (wdrożenie MSSF 16) i kapitału własnego odpowiednio o 0,5 p.p. oraz o 0,2 p.p.

Źródła finansowania działalności Grupy

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Klienci indywidualni		8 891 460	8 825 702	0,7
– rachunki bieżące/rozliczeniowe		3 967 906	3 983 914	-0,4
– lokaty terminowe		4 923 554	4 841 788	1,7
Klienci instytucjonalni		5 116 946	4 942 446	3,5
– rachunki bieżące/rozliczeniowe		3 099 678	3 081 552	0,6
– lokaty terminowe		2 017 268	1 860 894	8,4
Pozostali klienci		63 607	92 448	-31,2
Kredyty i pożyczki otrzymane od Międzynarodowych Instytucji Finansowych		777 758	881 593	-11,8
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty		65 210	56 920	14,6
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM		14 914 981	14 799 109	0,8

Główne źródło finansowania działalności Grupy BOŚ S.A. i Banku, stanowią zobowiązania wobec klientów, w tym:

- środki depozytowe pozyskiwane przez sieć placówek Banku,
- kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych,
- środki pozyskane od obcych donatorów na działalność kredytową w formie bezpośrednich linii, dopłat do oprocentowania lub dopłat do kapitału (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, JESSICA – Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich).

Zobowiązania Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2019 roku wyniosły 14 915,0 mln zł były wyższe o 0,8% w porównaniu do stanu na koniec 2018 roku.

Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych wzrosły o 174,5 mln zł tj. o 3,5% wobec stanu na koniec 2018 roku. Zobowiązania wobec klientów indywidualnych zwiększyły się o 65,8 mln zł, tj. 0,7%. Natomiast zmniejszyły się zobowiązania z tytułu Kredytów i pożyczek otrzymanych od Międzynarodowych Instytucji Finansowych.

Struktura terytorialna źródeł finansowania

Struktura terytorialna źródeł finansowania w postaci pozyskanych przez oddziały depozytów (wg wartości nominalnej) w podziale na główne oddziały Banku została zamieszczona w tabeli poniżej.

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Oddziały w Warszawie, Centrala, Centrum Bankowości Prywatnej, Centrum Sprzedaży i Obsługi Klienta, Windykacja		5 327 299	5 188 632	2,7
Oddział w Białymstoku		429 326	389 443	10,2
Oddział w Bydgoszczy		861 215	868 257	-0,8
Oddział w Częstochowie		760 715	731 633	4,0
Oddział w Gdańsku		583 843	540 642	8,0
Oddział w Katowicach		837 205	877 948	-4,6
Oddział w Koszalinie		239 470	238 827	0,3
Oddział w Krakowie		1 487 549	1 492 004	-0,3
Oddział w Lublinie		831 971	849 924	-2,1
Oddział w Łodzi		414 247	368 371	12,5
Oddział w Olsztynie		678 119	675 757	0,3
Oddział w Ostrowie Wlkp.		316 597	339 395	-6,7
Oddział w Poznaniu		472 340	481 166	-1,8
Oddział w Rzeszowie		837 687	834 146	0,4
Oddział w Szczecinie		402 641	423 886	-5,0
Oddział we Wrocławiu		851 426	910 715	-6,5

Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeniach i gwarancjach, nie dotyczących działalności operacyjnej Grupy

W 2019 roku Grupa BOŚ nie zaciągnęła kredytów, umów pożyczek, poręczeniach i gwarancjach, nie dotyczących działalności operacyjnej.

1.3. Aktywa i zobowiązania warunkowe Grupy

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Zobowiązania warunkowe:		2 846 868	1 806 671	57,6
Finansowe, w tym:		2 538 723	1 477 738	71,8
<i>otwarte linie kredytowe w tym:</i>		2 513 639	1 461 556	72,0
<i>odwołalne</i>		2 267 427	1 206 274	88,0
<i>nieodwołalne</i>		246 212	255 282	- 3,6
<i>otwarte akredytywy importowe</i>		5 839	14 065	- 58,5
<i>promesy udzielenia kredytu w tym:</i>		19 245	2 117	809,1
<i>nieodwołalne</i>		19 245	2 117	809,1
Gwarancyjne, w tym:		308 145	328 933	- 6,3
<i>poręczenia i gwarancje spłaty kredytu</i>		12 909	14 833	- 13,0
<i>gwarancje właściwego wykonania kontraktu</i>		295 236	-	x
<i>gwarancja dla spółki zależnej</i>		-	314 100	x
Aktywa warunkowe:		480 132	611 322	- 21,5
Finansowe, w tym:		85 170	193 500	- 56,0
<i>otwarte linie kredytowe</i>		85 170	193 500	- 56,0
Gwarancyjne		381 445	405 854	- 6,0
Inne		13 517	11 968	12,9
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE RAZEM		3 327 000	2 417 993	37,6

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosły 2 846,9 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 2 538,7 mln zł. Wg stanu na 31 grudnia 2019 roku w zobowiązaniach pozabilansowych Grupy ogółem, stan czynnych gwarancji ogółem wyniósł

308,1 tys. zł, z czego:

- najwyższe gwarancje zostały udzielone na kwoty 46,1 mln zł oraz 39,0 mln zł,
- wartościowo (61,3%) większość czynnych gwarancji dotyczy krajowej gwarancji dobrego wykonania umowy (32,2%) oraz krajowej gwarancji zapłaty (29,1%).
- wszystkie gwarancje zostały wystawione przez Bank rezydentom,

Zleceńdawcami gwarancji były, wg stanu na 31 grudnia 2019 roku:

- 98,9% jednostki niefinansowe,
- 0,7% sektor instytucji rządowych i samorządowych,
- 0,4% klienci detaliczni i jednostki finansowe.

W 2019 roku Bank udzielił 136 gwarancji i poręczeń na ogólną kwotę 114,6 mln zł (dane za 2018 rok to 142 udzielonych gwarancji i poręczeń na kwotę 172,2 mln zł). Gwarancje i poręczenia udzielone w 2019 roku zostały udzielone z terminami ważności (wartościowo):

- 44,6% od 1 m-ca do 3 lat,
- 31,1% to gwarancje z terminem ważności powyżej 5 lat,
- 24,3% to gwarancje z terminem ważności od 3 lat do 5.

2. WYNIKI FINANSOWE BANKU

2.1. Rachunek wyników Banku

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze		628 490	627 059	0,2
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze		-215 201	-251 283	- 14,4
Wynik z tytułu odsetek		413 289	375 776	10,0
Przychody z tytułu opłat i prowizji		74 176	75 573	- 1,8
Koszty z tytułu opłat i prowizji		-12 583	-15 262	- 17,6
Wynik z tytułu opłat i prowizji		61 593	60 311	2,1
Przychody z tytułu dywidend		6 277	5 932	5,8
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)		15 910	36 543	- 56,5
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych		582	2 166	- 73,1
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		-42	1 313	- 103,2
Wynik z pozycji wymiany		16 725	23 339	- 28,3
Pozostałe przychody operacyjne		20 732	4 243	388,6
Pozostałe koszty operacyjne		-33 688	-16 123	108,9
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości		-100 773	-129 119	- 22,0
Ogólne koszty administracyjne		-285 871	-276 077	3,5
Zysk brutto		114 734	88 304	29,9
Obciążenia podatkowe		- 34 072	-23 292	46,3
ZYSK NETTO		80 662	65 012	24,1

W 2019 roku BOŚ S.A. osiągnął zysk netto w wysokości 80,7 mln zł wobec 65,0 mln zł zysku zrealizowanego w 2018 roku.

BOŚ S.A. wypracował wynik z tytułu odsetek na poziomie 413,3 mln zł, tj. wyższy o 37,5 mln zł, tj. o 10,0% niż w 2018 roku.

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze od:		628 490	627 059	0,2
Należności od banków i Banku Centralnego		3 616	4 117	- 12,2
Należności od klientów instytucjonalnych		371 721	352 072	5,6
Należności od klientów indywidualnych		122 048	132 510	- 7,9
Inwestycyjnych dłużnych papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu		131 105	137 992	- 5,0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu		-	368	x
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze od:		215 201	251 283	- 14,4
Rachunków bankowych i depozytów od banków		1 023	1 328	- 23,0
Rachunków bankowych i depozytów klientów instytucjonalnych		55 759	63 228	- 11,8
Rachunków bankowych i depozytów klientów indywidualnych		126 236	137 782	- 8,4
Kredytów i pożyczek od banków		-	320	x
Kredytów i pożyczek od klientów		818	1 129	- 27,5
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty (JESSICA)		261	418	- 37,6
Instrumentów finansowych – dłużne papiery własnej emisji		18 656	37 394	- 50,1
Transakcje zabezpieczających		8 772	9 684	- 9,4
Zobowiązania leasingowe		3 676	-	x
WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK		413 289	375 776	10,0

Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze wzrosły o 1,4 mln zł, tj. o 0,2%, w 2019 roku w porównaniu do 2018 roku, głównie na skutek wzrostu przychodów odsetkowych z tytułu należności od klientów instytucjonalnych o 19,6 mln zł tj. 5,6%, przy spadku odsetek od należności od klientów indywidualnych o 10,5 mln zł, tj. 7,9%. Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank wzrosła w 2019 roku (bez impairmentowej korekty odsetek). W złotych wyniosła 5,00%, wobec 4,74% w 2018 roku a w walutach obcych wyniosła 2,48%, wobec 2,36% w 2018 roku.

Przychody odsetkowe z inwestycyjnych dłużnych papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu zmniejszyły się o 6,9 mln zł, tj. 5,0%.

Koszty z tytułu odsetek zmniejszyły się o 36,1 mln zł, tj. o 14,4% wobec 2018 roku. Największy wpływ na ich spadek miały niższe koszty instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji o 18,7 mln zł, tj. o 50,1%. Koszty rachunków bankowych i depozytów klientów indywidualnych zmniejszyły się o 11,5 mln zł, tj. o 8,4%. Koszty rachunków bankowych i depozytów klientów instytucjonalnych spadły o 7,5 mln zł, tj. o 11,8%.

Spadek kosztów odsetkowych wystąpił głównie na skutek obniżenia oprocentowania. Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku w 2019 roku:

- w złotych wyniosła 1,37% wobec 1,48% w 2018 roku,
- w walutach obcych wyniosła 0,52%, wobec 0,58% w 2018 roku.

Wynik Banku z tytułu opłat i prowizji wzrósł o 1,3 mln zł, tj. o 2,1% w 2019 roku, na skutek wyższego (o 17,6%) tempa spadku kosztów z tytułu opłat i prowizji niż spadku przychodów (o 1,8%).

Bank osiągnął wyższe przychody z prowizji od kredytów o 4,4 mln zł, tj. 16,0% oraz wyższe przychody z prowizji od gwarancji i akredytyw o 0,4 mln zł, tj. o 7,9%. Jednakże spadek opłat za obsługę rachunków klientów, innych operacji rozliczeniowych w obrocie krajowym i zagranicznym o 6,2 mln zł, tj. o 14,4%, spowodował, że przychody z tytułu opłat i prowizji ogółem spadły o 1,4 mln zł tj. 1,8%.

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Przychody z tytułu opłat i prowizji		74 176	75 573	- 1,8
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym		36 834	43 049	- 14,4
Prowizje od kredytów		32 231	27 797	16,0
Prowizje od gwarancji i akredytyw		5 098	4 725	7,9
Pozostałe opłaty		13	2	550,0
Koszty z tytułu opłat i prowizji		12 583	15 262	- 17,6
Opłaty z tytułu kart płatniczych		7 656	7 456	2,7
Opłaty od rachunków bieżących		1 039	2 198	- 52,7
Opłaty z tytułu świadczonych usług przez Euronet		1 134	1 225	- 7,4
Prowizje z tytułu należności od klientów		617	858	- 28,1
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym		1	277	- 99,6
Pozostałe opłaty		2 136	3 248	- 34,2
WYNIK Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI		61 593	60 311	2,1

Koszty z tytułu opłat i prowizji spadły o 2,7 mln zł, tj. o 17,6% na skutek niższych opłat od rachunków bieżących 1,2 mln zł, tj. 52,7%. oraz z tytułu prowizji płaconych innym bankom w obrocie gotówkowym o 0,3 mln zł, tj. 99,6%.

Na przychody z tytułu dywidend za 2019 roku, główny wpływ miała dywidenda ze spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 5,4 mln zł oraz Wodkan S.A. w wysokości 0,8 mln zł. W 2018 roku dywidenda wypłacona przez Kemipol Sp. z o.o. wynosiła 5,8 mln zł a Wodkan S.A. 0,1 mln zł.

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy wyniósł 15,9 mln zł wobec 36,5 mln zł w 2018 roku. Główną przyczyną spadku był niższy wynik na należnościach od klientów obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy w 2019 roku, który wyniósł 1,6 mln zł, podczas gdy w 2018 roku wynosił 16,8 mln zł.

Wynik Banku na inwestycyjnych papierach wartościowych w 2019 roku wyniósł 0,6 mln zł, podczas gdy w 2018 roku wyniósł 2,2 mln zł. Obniżenie łącznego wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych spowodowane było niższym wynikiem na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej.

Wynik z pozycji wymiany wyniósł 16,7 mln zł i był niższy o 6,6 mln zł, tj. o 28,3% niż w 2018 roku, z powodu niższego zrealizowanego wyniku z tytułu operacji wyceny.

Wynik na pozostałych operacjach wyniósł -13,0 mln zł wobec -11,9 mln zł w 2018 roku. Pozostałe koszty operacyjne zostały obciążone odpisami w kwocie 23,2 mln zł na ryzyko prawne związane z kredytami i pożyczkami denominowanymi. Odpisy zostały utworzone w związku z wyrokiem TSUE z dnia 3 października 2019 roku w sprawie C-260/18 Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG z siedzibą w Wiedniu.

W 2019 roku wynik odpisów z tytułu utraty wartości wyniósł -100,8 mln zł wobec -129,1 mln zł w 2018 roku. Wpływ na korzystniejszy wynik odpisów miały niższe odpisy na należności bilansowe zarówno w pionie klientów instytucjonalnych - o 34,1 mln zł jak również w pionie klientów indywidualnych - o 2,8 mln zł, przy wyższych odpisach na zobowiązanie pozabilansowe o 12,8 mln zł.

	w tys. zł	2019	2018	Zmiana %
Świadczenia pracownicze		120 514	120 828	- 0,3
Koszty administracyjne, w tym:		119 395	123 417	- 3,3
– koszty rzeczowe		74 917	87 764	- 14,6
– podatki i opłaty		1 903	1 428	33,3
– składka i wpłaty na BFG		39 874	32 331	23,3
– składka i wpłaty na KNF		2 595	1 798	44,3
– składka na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego		106	96	10,4
Amortyzacja, w tym:		45 962	31 832	44,4
– środków trwałych		7 125	8 326	- 14,4
– wartości niematerialnych		23 585	23 506	0,3
– prawa do użytkowania MSSF 16		15 252	-	x
OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE RAZEM		285 871	276 077	3,5

Ogólne koszty administracyjne Banku wzrosły o 9,8 mln zł, tj. o 3,5% wobec 2018 roku, na skutek wyższej składki na BFG. Roczna składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków za 2019 rok wyniosła 29,3 mln zł w 2019 roku. W 2018 roku składka z tego tytułu wynosiła 14,4 mln zł. Łącznie składki na BFG wliczone w ciężar kosztów 2019 roku wyniosły 39,9 mln złotych wobec 32,3 mln zł w 2018 roku.

Koszty rzeczowe w 2019 roku w relacji do 2018 roku były niższe o 12,8 mln zł, tj. o 14,6%.

Koszty osobowe były niższe o 0,3 mln zł, tj. 0,3% w relacji do 2018 roku, głównie na skutek optymalizacji zatrudnienia. Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank zatrudniał (w etatach) 1 063 osób, tj. o 12,1% mniej niż na koniec 2018 roku.

Zatrudnienie w etatach	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Zatrudnienie w BOŚ S.A.	1 063	1 209	-12,1

Efektywność i bezpieczeństwo działania Banku

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Banku oraz metodologię ich obliczenia:

	2019	2018	Zmiana p.p.
Stopa zwrotu z kapitału (ROE) ¹	3,8	3,4	0,4
Stopa zwrotu z aktywów (ROA) ²	0,4	0,3	0,1
Marża odsetkowa na aktywach ogółem ³	2,3	2,0	0,3
Koszt ryzyka ⁴	-0,8	-0,9	0,1
Koszty/dochody (C/I) ⁵	57,2	57,9	-0,7

1) relacja zysku netto z ostatnich czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów,

2) relacja zysku netto z ostatnich czterech kwartałów do średniego stanu aktywów,

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu,

4) relacja wyniku odpisów z tytułu utraty wartości wraz z wyceną do wartości godziwej dla ostatnich 12 miesięcy do średniego stanu wartości kredytów i pożyczek w tym okresie,

5) relacja sumy ogólnych kosztów administracyjnych i kosztów użytkowania do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek wyników bez wyceny należności, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń, wyniku z pozycji wymiany, oraz wyniku z pozostałych operacji.

Marża odsetkowa na aktywach ogółem, liczona jako relacja wyniku odsetkowego do średniego stanu aktywów z początku i końca roku wyniosła 2,3% wobec poziomu 2,0% za okres 2018 roku,

głównie w efekcie poprawy struktury aktywów oraz obniżenia kosztowości pasywów BOŚ S.A., a także zwiększenia przychodowości kredytów.

Wskaźnik koszty/dochody, liczony za 2019 roku, wyniósł 57,2% wobec 57,9% w roku 2018, głównie na skutek wzrostu dochodów, pomimo wzrostu składki na BFG o 7,5 mln zł tj. o 23,3%.

Wskaźniki efektywności bez uwzględniania wpływu na wynik Banku obciążeń związanych z ryzykiem prawnym walutowych kredytów hipotecznych oraz potencjalnych zwrotów prowizji z tytułu przedterminowej spłaty kredytów detalicznych wynoszą odpowiednio: ROE: 5,1%, ROA: 0,6%, C/I: 54,2%.

Zarządzanie kapitałem

Poziom kapitałów, aktywów ważonych ryzykiem, współczynników kapitałowych, współczynnika dźwigni oraz kapitału wewnętrznego w Banku kształtował się następująco:

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018
Dostępny kapitał			
Kapitał podstawowy Tier I		2 063 995	2 045 922
Kapitał podstawowy Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		1 966 818	1 937 313
Kapitał Tier I		2 063 995	2 045 922
Kapitał Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		1 966 818	1 937 313
Fundusze własne		2 392 802	2 404 908
Fundusze własne – bez przepisów przejściowych MSSF 9		2 295 625	2 296 298
Aktywa ważone ryzykiem			
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem		14 433 553	13 341 379
- Ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta		13 501 448	12 470 305
- Ryzyko operacyjne		886 197	836 715
- Ryzyko rynkowe		30 316	14 292
- Ryzyko CVA		15 593	20 067
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem – bez przepisów przejściowych MSSF 9		14 350 159	13 228 648
Współczynniki kapitałowe			
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I		14,30	15,34
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		13,71	14,64
Współczynnik kapitału Tier I		14,30	15,34
Współczynnik kapitału Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9		13,71	14,64
Łączny współczynnik kapitałowy		16,58	18,03
Łączny współczynnik kapitałowy – bez przepisów przejściowych MSSF 9		16,00	17,36
Współczynnik dźwigni			
Wartość ekspozycji		20 234 791	19 331 438
Współczynnik dźwigni		10,2	10,6
Współczynnik dźwigni – bez przepisów przejściowych MSSF 9		9,8	10,1
Kapitał wewnętrzny			
Kapitał wewnętrzny		1 892 846	1 388 215

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych. Od 1 stycznia 2019 r. bufor zabezpieczający wynosi 2,5 p.p. Bufor ryzyka systemowego obowiązuje w wysokości 3 p.p., natomiast bufor antycykliczny wynosi 0 p.p. Bank Ochrony Środowiska S.A. nie został objęty buforem innej instytucji o znaczeniu systemowym.

W dniu 12 listopada 2019 r. Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Bank funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,54 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,40 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,30 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. a Rozporządzenia CRR).

W efekcie, na dzień 31 grudnia 2019 roku zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe wynoszą 11,90% dla współczynnika kapitału Tier I oraz 14,04% dla łącznego współczynnika kapitałowego TCR.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku, zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych MSSF 9, jak i bez nich na dzień 31 grudnia 2019 roku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W piśmie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego („BFG”) z dnia 28 października 2019 r. Bank został poinformowany o aktualizacji poziomu MREL. Określona według danych jednostkowych na dzień 31 grudnia 2018 r. docelowa wysokość MREL wynosi 18,33% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (RWA) lub 13,55% sumy funduszy własnych i zobowiązań.

Bank jest zobowiązany do spełnienia minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji od dnia 1 stycznia 2023 r.

Jednocześnie, w piśmie została wskazana ścieżka dojścia do docelowego poziomu MREL, zgodnie z którą na dzień 31 grudnia 2019 r. poziom MREL jest równy wskaźnikowi TCR (łączny współczynnik kapitałowy).

W piśmie Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) z dnia 24 grudnia 2019 r. Bank otrzymał informację o założeniach polityki dywidendowej banków komercyjnych w 2020 roku. W przesłanym piśmie KNF poinformowała o wysokości indywidualnego parametru ST dla Banku, który mierzy wrażliwość na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny. Definiowany jest, jako różnica pomiędzy łącznym współczynnikiem kapitałowym („TCR”) w scenariuszu referencyjnym i TCR w scenariuszu szokowym na koniec 2021 roku, z uwzględnieniem korekt nadzorczych.

Indywidualny parametr ST dla Banku Ochrony Środowiska S.A., z uwzględnieniem korekt nadzorczych, wynosi 1,36%.

Jednocześnie realizując Program Postępowania Naprawczego Bank nie spełnia podstawowego kryterium do wypłaty dywidendy za rok 2019.

2.2. Bilans Banku

Suma bilansowa BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 18 329,4 mln zł i była wyższa o 1,4% w porównaniu do stanu na koniec 2018 roku.

2.2.1. Aktywa Banku

Na dzień 31 grudnia 2019 roku największy udział w aktywach, wynoszący 65,6%, stanowiły należności od klientów. Ich udział w aktywach od początku roku 2019 zwiększył się o 0,1 p.p. Natomiast zmniejszył się o 1,4 p.p. udział inwestycyjnych papierów wartościowych oraz o 0,1 p.p. należności od innych banków.

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Kasa, środki w Banku Centralnym		297 862	186 720	59,5
Należności od innych banków		148 918	170 494	- 12,7
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:		100 513	68 773	46,2
Inwestycyjne papiery wartościowe:		5 302 078	5 476 293	- 3,2
Należności od klientów		12 029 020	11 854 887	1,5
Inwestycje w jednostkach zależnych		113 897	77 590	46,8
Wartości niematerialne		106 169	110 546	- 4,0
Rzeczowe aktywa trwałe		29 332	24 102	21,7
Prawo do użytkowania - leasing		73 330	-	x
Aktywa z tytułu podatku dochodowego:		104 171	91 934	13,3
Inne aktywa		24 107	20 704	16,4
AKTYWA RAZEM		18 329 397	18 082 043	1,4

Należności od klientów

Należności od klientów Banku według stanu na koniec 2019 roku wyniosły 12 029,0 mln zł wobec 11 854,9 mln zł na koniec 2018 roku, co oznacza wzrost o 1,5%.

Najwyższy udział w należnościach ogółem, wynoszący 70,1%, miały należności klientów instytucjonalnych wyceniane wg zamortyzowanego kosztu. Ich udział zwiększył się o 2,3 p.p. wobec stanu na koniec 2018 roku. Należności klientów instytucjonalnych wyniosły 8 435,1 mln zł.

Udział należności klientów indywidualnych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu w należnościach ogółem zmniejszył się o 1,7 p.p. do 29,5%. Kwota kredytów klientów indywidualnych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wyniosła 3 551,4 mln zł na koniec 2019 roku wobec 3 705,5 mln zł na koniec 2018 roku. Główną ich pozycję stanowią kredyty mieszkaniowe, których wartość bilansowa wyniosła 2 888,7 mln zł na koniec 2019 roku, wobec 3 070,8 mln zł na koniec 2018 roku. Informacja o kredytach mieszkaniowych została zawarta w pkt 1.2.1.

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Wycena wg zamortyzowanego kosztu		11 986 418	11 745 201	2,1
Należności od klientów indywidualnych		3 551 364	3 705 454	-4,2
kredyty w rachunku bieżącym		471	494	-4,7
kredyty gotówkowe		367 484	275 675	33,3
kredyty mieszkaniowe		2 888 692	3 070 781	-5,9
kredyty i pożyczki pozostałe		294 717	358 504	-17,8
Należności od klientów instytucjonalnych		8 435 054	8 039 747	4,9
kredyty obrotowe		526 590	478 070	10,1
kredyty i pożyczki terminowe		7 330 136	6 804 620	7,7
należności faktoringowe		511 344	402 760	27,0
należności leasingowe		-	-	x
skupione wierzytelności		66 984	111 585	-40,0
papiery wartościowe komercyjne		-	242 712	x
Wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy		38 285	104 653	-63,4
Należności od klientów indywidualnych		1 938	3 101	-37,5
kredyty i pożyczki mieszkaniowe		648	904	-28,3
kredyty i pożyczki pozostałe		1 290	2 197	-41,3
Należności od klientów instytucjonalnych		36 347	101 552	-64,2
kredyty obrotowe		195	181	7,7
kredyty i pożyczki terminowe		36 152	101 371	-64,3
Razem		12 024 703	11 849 854	1,5
Złożone depozyty zabezpieczające		4 317	5 023	-14,1
Pozostałe należności		-	10	x
NALEŻNOŚCI OD KLIENTÓW RAZEM		12 029 020	11 854 887	1,5

Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

Informacja o sprzedaży kredytów i pożyczek została zawarta w pkt. 1.2.1.

Jakość portfela kredytowego Banku

Na koniec 2019 roku stan odpisów aktualizujących Banku wyniósł 1 163,5 mln zł. Relacja odpisów aktualizujących do kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom brutto (wycenianych wg zamortyzowanego kosztu i wg wartości godziwej przez wynik) na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 8,8%.

Udział kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w portfelu wycenianym wg zamortyzowanego kosztu i w całym portfelu wynosi 12,0% na dzień 31 grudnia 2019 roku wobec 12,8% na koniec 2018 roku.

	w tys. zł	31-12-2019	%	31-12-2018	%
Należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu					
Należności od klientów bez przesłanki utraty wartości, w tym:	11 152 839	84,8	10 356 797	81,0	
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 1)</i>	8 705 917	66,2	8 327 329	65,1	
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2), w tym:</i>	2 446 922	18,6	2 029 468	15,9	
<i>farmy wiatrowe</i>	1 292 781	9,8	1 041 435	8,1	
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	425 446	3,2	796 506	6,2	
<i>farmy wiatrowe</i>	275 468	2,1	627 534	4,9	
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości (Koszyk 3), w tym:	1 571 648	12,0	1 631 846	12,8	
<i>farmy wiatrowe</i>	13 553	0,1	124 874	1,0	
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (brutto)	13 149 933	100,0	12 785 149	100,0	
Odpisy z tytułu utraty wartości na:					
<i>należności od klientów – (Koszyk 1)</i>	-80 025		- 59 897		
<i>należności od klientów – (Koszyk 2), w tym:</i>	-125 160		- 107 698		
<i>farmy wiatrowe</i>	-32 837		- 36 867		
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) niewykazujące utraty wartości, w tym:</i>	-12 373		- 24 183		
<i>farmy wiatrowe</i>	-10 495		- 22 215		
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) wykazujące utratę wartości, w tym:</i>	-945 957		- 848 170		
<i>farmy wiatrowe</i>	-8 790		- 31 876		
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	-1 163 515		- 1 039 948		
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	11 986 418	91,2	11 745 201	91,9	
Należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy					
Wartość godziwa, w tym:	38 285		104 653		
<i>farmy wiatrowe</i>	-		53 083		
Razem należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	38 285		104 653		
Złożone depozyty zabezpieczające	4 317		5 023		
Pozostałe należności	-		10		
Razem należności od klientów	12 029 020		11 854 887		

2.2.2 Kapitał własny i zobowiązania Banku

Na koniec 2019 roku najwyższy udział w sumie bilansowej, tj. 81,2% miały zobowiązania wobec klientów. Ich udział zmniejszył się o 0,7 p.p. wobec stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku. Natomiast zwiększył się udział zobowiązań z tytułu leasingu i kapitału własnego odpowiednio o 0,4 p.p. oraz o 0,2 p.p.

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków		595 667	571 784	4,2
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu		48 741	53 444	- 8,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające		16 869	18 298	- 7,8
Zobowiązania wobec klientów		14 886 720	14 809 321	0,5
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych		-	46 590	x
Zobowiązania podporządkowane		370 731	370 672	0,0
Rezerwy		57 872	35 201	64,4
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego:		8 128	4 497	80,7
Zobowiązania z tyt. leasingu		76 595	-	x
Pozostałe zobowiązania		117 547	96 230	22,2
Kapitał własny		2 147 038	2 076 006	3,4
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM		18 329 397	18 082 043	1,4

Źródła finansowania działalności Banku

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Klienci indywidualni		8 377 446	8 351 083	0,3
- rachunki bieżące/rozliczeniowe		3 453 892	3 509 295	-1,6
- lokaty terminowe		4 923 554	4 841 788	1,7
Klienci instytucjonalni		5 601 652	5 427 277	3,2
- rachunki bieżące/rozliczeniowe		3 572 203	3 539 136	0,9
- lokaty terminowe		2 029 449	1 888 141	7,5
Pozostali klienci		64 654	92 448	-30,1
Kredyty i pożyczki otrzymane od Międzynarodowych Instytucji Finansowych		777 758	881 593	-11,8
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty		65 210	56 920	14,6
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM		14 886 720	14 809 321	0,5

Zobowiązania BOŚ S.A. wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2019 roku wyniosły 14 886,7 mln zł były wyższe o 0,5% w porównaniu do stanu na koniec 2018 roku. Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych wzrosły o 174,4 mln zł tj. o 3,2% wobec stanu na koniec 2018 roku. Zobowiązania wobec klientów indywidualnych zwiększyły się o 26,4 mln zł, tj. 0,3%. Natomiast zmniejszyły się zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od Międzynarodowych Instytucji Finansowych o 103,8 mln zł tj. o 11,8%.

2.3. Aktywa i zobowiązania warunkowe Banku

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Zobowiązania warunkowe:		2 931 173	1 857 718	57,8
Finansowe, w tym:		2 623 028	1 524 835	72,0
<i>otwarte linie kredytowe</i>		2 597 944	1 508 653	72,2
<i>otwarte akredytywy importowe</i>		5 839	14 065	- 58,5
<i>promesy udzielenia kredytu</i>		19 245	2 117	809,1
Gwarancyjne, w tym:		308 145	332 883	- 7,4
<i>poręczenia i gwarancje spłaty kredytu</i>		12 909	14 833	- 13,0
<i>gwarancje właściwego wykonania kontraktu</i>		295 236	314 100	- 6,0
<i>gwarancje dla spółki zależnej</i>		-	3 950	x
Aktywa warunkowe:		466 615	599 354	- 22,1
Finansowe		85 170	193 500	- 56,0
Gwarancyjne		381 445	405 854	- 6,0
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE RAZEM		3 397 788	2 457 072	38,3

Zobowiązania warunkowe Banku ogółem na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosły 2 931,2 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Banku wyniosły 2 623,0 mln zł. Wg stanu na 31 grudnia 2019 roku w zobowiązaniach pozabilansowych Banku ogółem, stan czynnych gwarancji ogółem wyniósł 308,1 tys. zł (szerzej w pkt. 1.3.)

3. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie publikowała prognoz wyników finansowych.

4. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

Bank konsekwentnie realizuje Strategię Rozwoju BOŚ S.A. Osiągnięcie nadrzędnych celów strategicznych odbędzie się poprzez realizację trzech zdefiniowanych kierunków strategicznych, bazujących na istniejących i rozwijanych przewagach konkurencyjnych Banku:

Kierunek I

Wzrost finansowania inwestycji proekologicznych oraz synergie ze współpracy z Partnerami – w ramach którego wizja rozwoju zakłada m.in.:

- BOŚ Bank posiada najlepsze na rynku specjalistyczne produkty w zakresie finansowania przedsięwzięć służących ochronie środowiska oferowane ze środków własnych, ze środków NFOŚiGW/WFOŚiGW, banków zagranicznych, programów rządowych, m.in. wynikających ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.
- Ofertę proekologicznych produktów i usług cechuje kompleksowość i jest ona skierowana zarówno do Klienta instytucjonalnego, jak i indywidualnego.
- Kluczową przewagą konkurencyjną stanowią wiodące na rynku procesy obsługi krajowych i zagranicznych programów w zakresie finansowania przedsięwzięć służących ochronie środowiska.
- Bank wyróżnia się jakością obsługi i innowacyjnym podejściem do realizacji ekologicznej misji Banku oraz najlepszymi specjalistami w zakresie inżynierii środowiska.

Kierunek II

Wzrost efektywności działalności biznesowej – w ramach którego wizja rozwoju zakłada m.in.:

- BOŚ Bank jest profesjonalnym partnerem rozumiejącym i zaspokajającym specyficzne potrzeby wybranych segmentów Klienta firmowego.
- Zbudowana przewaga konkurencyjna opiera się o dostarczane wysokiej jakości, kompleksowe produkty dla Klientów instytucjonalnych, w szczególności MSP.
- Konkurencyjna oferta w zakresie obsługi Klientów indywidualnych zainteresowanych korzystnym lokowaniem nadwyżki finansowej.
- Nowoczesne kanały dystrybucji spełniają oczekiwania docelowych segmentów Klientów i standardy rynkowe.
- Szybkie, relacyjne i przyjazne procesy sprzedażowe i posprzedażowe, wpływają na wzrost satysfakcji i lojalności Klientów Banku.

Kierunek III

Budowanie kultury wysokich wyników i jakości, opartej o wartości Banku – w ramach którego wizja rozwoju zakłada m.in.:

- Kulturę korporacyjną BOŚ Banku cechuje klientocentryczność oraz zorientowanie na jakość i wyniki. Tworzą ją Pracownicy, których wyróżnia poziom zaangażowania i proekologiczne, prospołeczne postawy.
- Efektywny system komunikacji wewnętrznej, pozwala zaangażować Pracowników w prowadzone przez Bank działania i czynić ich ambasadorami promowanych idei.
- Bank cechuje wysoki poziom efektywności kosztowej adekwatny do jego aktywności biznesowej.
- BOŚ Bank to wiarygodna marka pracodawcy oferującego jedno z najlepszych miejsc pracy w sektorze dla Pracowników reprezentujących spójne z Bankiem wartości.

Informacje o działaniach podjętych w ramach realizacji Strategii

W 2019 roku Strategia Rozwoju Banku była realizowana w ramach zdefiniowanych 10 Programów Strategicznych zgodnie z przyjętą ekologiczną misją Banku. Realizowano projekty strategiczne dotyczące zwiększenia roli elektronicznych kanałów dystrybucji i dostosowania tradycyjnych kanałów dystrybucji do obecnych wyzwań rynkowych i oczekiwań docelowych segmentów Klientów, w tym m.in. wdrożono nową bankowość internetową (wraz z dostosowaniem systemów Banku do wymogów Dyrektywy PSD2). W zakresie wsparcia sprzedaży wdrożona została nowoczesna, funkcjonalna i technologicznie zaawansowana nowa strona www Banku. W przeciągu ostatniego roku trwały prace nad usprawnieniem procesów: zarządzania gotówką w Banku i procesu wspierającego interakcje z klientem (CRM). Zgodnie z wyznaczonymi kierunkami strategicznymi, Bank rozpoczął działania związane z ideą klientocentryzmu, w szczególności gromadzenia i wykorzystania głosu klienta, co przełoży się na wdrożenie pro-klienckiej kultury pracy i narzędzi zapewniających poprawę doświadczeń Klientów w relacji z Bankiem. Dodatkowo zostało podjętych szereg działań podnoszących wiedzę na temat ochrony środowiska i promujących postawy proekologiczne wśród pracowników i Klientów Banku oraz w społecznościach lokalnych. Pod koniec 2019 roku finalizowane były prace mające na celu wdrożenie nowej bankowości mobilnej.

Perspektywy rozwoju działalności Banku

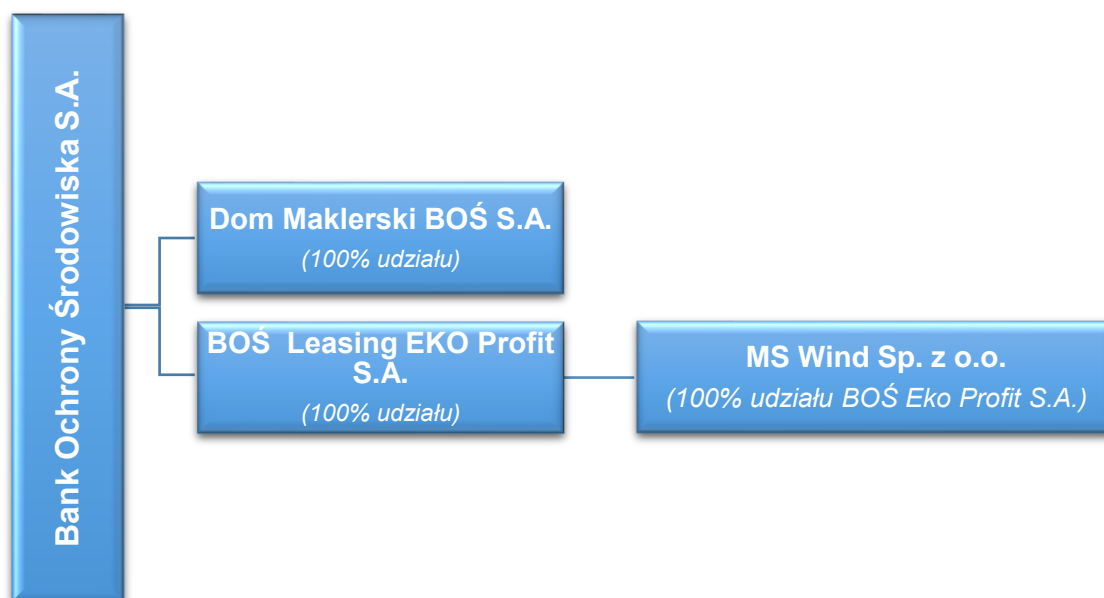
W najbliższej perspektywie Bank będzie podejmował z jednej strony szereg działań związanych ze wzrostem poziomu finansowania inwestycji proekologicznych, a z drugiej strony ze wzrostem efektywności działalności biznesowej. Wzrost ten koncentrował się będzie w dużej mierze na rozwoju oferty proekologicznej i transformacji obsługi Klientów detalicznych w kierunku nowoczesnych kanałów dystrybucji.

Rynek inwestycji służących ochronie środowiska jest nadal stymulowany utrzymującym się wsparciem dla inwestycji z tytułu wydatkowania środków UE z perspektywy 2014-2020. Dodatkowe mechanizmy wsparcia, np. dla odnawialnych źródeł energii oraz kogeneracji, wskazują obszary ekologicznego inwestowania dla przedsiębiorców. Jednocześnie, rosnąca świadomość ekologiczna Polaków i popularność zdrowego stylu życia, stwarzają przestrzeń do budowania społeczności wokół wartości EKO.

5. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Struktura Grupy Kapitałowej

W 2019 roku Grupa Kapitałowa Banku Ochrony Środowiska S.A. składała się z następujących podmiotów.

Rodzaj prowadzonej działalności przez Spółki zależne BOŚ S.A.:

Dom Maklerski BOŚ S.A. – usługi maklerskie, działalność na rynku kapitałowym

BOŚ Leasing - EKO- Profit S.A. – działalność leasingowa oraz działalność finansowa i doradcza, uzupełniająca ofertę usługową Banku

MS Wind sp. z o. o. – realizacja projektu farm wiatrowych

Wyżej wymienione jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną.

Inwestycje kapitałowe

W 2019 roku:

- w dniu 5 lutego 2019 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie objęcia akcji spółki Polskie Domy Drewniane S.A. Spółka została zawiązana aktem notarialnym w dniu 5 marca 2019 roku przez Bank oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Bank obejmie 1% akcji w kapitale zakładowym Spółki, to jest 500 akcji imiennych o wartości nominalnej 1 000 PLN każda – łącznie 500 tys. zł. Spółka zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym z dniem 4 września 2019 roku,
- w dniu 21 marca 2019 roku Zarząd spółki BOŚ Leasing Eko Profit S.A. wystąpił do Banku jako jedyne akcjonariusza z wnioskiem o dokapitalizowanie kwotą 25 mln zł poprzez podwyższenie kapitału zakładowego Spółki. Dnia 29 marca 2019 roku odbyło się

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki, które podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji oraz ich objęciu w wyniku subskrypcji zamkniętej skierowanej do Banku jako jedyne go akcjonariusza. Bank dokonał wpłaty na akcje. Dnia 6 sierpnia 2019 roku Sąd zarejestrował podwyższenie kapitału w Krajowym Rejestrze Sądowym. Środki zostały przeznaczone na rozwój działalności w obszarze leasingu.

6. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY

6.1. Produkty bankowe i udział w sektorze bankowym

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A.

Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ciągłego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

Udział BOŚ S.A. w sektorze bankowym na koniec 2019 roku (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi) wynosił:

- 0,9% w zakresie sumy bilansowej wobec 1,0% koniec 2018 roku,
- 1,2% w zakresie depozytów sektora niefinansowego, wobec 1,3% na koniec 2018 roku,
- 0,9% w zakresie kredytów i pożyczek, wobec 0,9% na koniec 2018 roku.

6.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.			
Liczba klientów	242,0	247,2	-2,1
Liczba klientów indywidualnych ¹	220,0	226,9	-3,0
Liczba klientów instytucjonalnych ¹	22,0	20,3	8,4
Liczba klientów korzystających z kanałów elektronicznych	124,1	125,3	-1,0
Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych ²	241,8	249,8	-3,2
Karty płatnicze i kredytowe razem	86,2	92,3	-6,6
Liczba placówek (w szt.)	53	57	-7,0
DOM MAKLERSKI BOŚ S.A.			
Liczba rachunków inwestycyjnych	104,6	101,1	3,5
w tym liczba rachunków internetowych	101,2	96,7	4,7
Liczba placówek (w szt.)	11	13	-15,4

¹⁾ w związku ze zmianą klasyfikacji klientów, dane za 2018 doprowadzono do porównywalności

²⁾ łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

Na koniec 2019 roku działalność operacyjną prowadziło łącznie 53 Oddziałów. Ich liczba w okresie 2019 roku zmniejszyła się o 4. Bank świadczy usługi także za pomocą platformy internetowej (www.bosbank.pl).

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 11 placówek według stanu na 31 grudnia 2019 roku, liczba placówek zmniejszyła się o 2. Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

6.3. Działalność bankowa

Struktura segmentowa kredytów proekologicznych (wg wartości kapitału)

Bank stale zwiększa udział w sprzedaży kredytów na finansowanie działań proekologicznych. Kwota nowych kredytów proekologicznych w 2019 roku wyniosła 1 913,9 mln zł i była o 121,3% wyższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W zdecydowanej większości nowe kredyty proekologiczne skierowane były do klientów instytucjonalnych.

Struktura segmentowa kredytów proekologicznych (wg wartości kapitału)

	w tys. zł	31-12-2019	31-12-2018	Zmiana %
Kredyty proekologiczne udzielone klientom instytucjonalnym		4 144 327	4 238 425	-2,22
Kredyty proekologiczne udzielone klientom indywidualnym		304 260	177 980	70,95
KREDYTY PROEKOLOGICZNE		4 448 587	4 416 405	0,73

BOŚ S.A. rozwijał działalność na rynku finansowania projektów proekologicznych. Saldo kredytów proekologicznych na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiło 4 448,6 mln zł. Udział w portfelu kredytowym kredytów udzielonych na działania służące ochronie środowiska oraz wspierające zrównoważony rozwój stanowi 34,45% salda kredytów ogółem w Banku (na koniec 2018 roku wynosił 34,85%).

Rozwój współpracy z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

W 2019 roku współpraca z głównym akcjonariuszem Banku – NFOŚiGW, skupiała się na obsłudze operacyjnej programów priorytetowych wdrożonych w Banku w latach ubiegłych, głównie programu Prosument II oraz na pozyskiwaniu nowych klientów na finansowanie projektów proekologicznych, które ubiegają się lub uzyskały bezpośrednie wsparcie NFOŚiGW w ramach programów pomocowych, unijnych lub krajowych. W przypadku klientów instytucjonalnych działania skoncentrowano przede wszystkim na przedsiębiorstwach, których inwestycje finansowane są obecnie przez NFOŚiGW zarówno w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, jak programów krajowych, w tym pilotażowego programu „Ciepłownictwo powiatowe”. Innym, ważnym kierunkiem finansowania są projekty wpisujące się program NFOŚiGW: „Energia Plus” i planowany do wdrożenia w niedługim czasie program „Samowystarczalność energetyczna”.

W przypadku osób fizycznych, Bank czynnie uczestniczy w konsultacjach mających na celu zaangażowanie sektora bankowego we wdrażanie programu NFOŚiGW pn. „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców Polski poprzez likwidację emisji zanieczyszczeń powietrza. Już obecnie Bank posiada w swojej ofercie Przejrzystą pożyczkę, która na preferencyjnych warunkach pozwala na sfinansowanie kosztów niekwalifikowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach ww. programu lub finansowanie pomostowe, do czasu uzyskania przez inwestora dotacji. Przykładem działań w tym zakresie są umowy podpisane w dniu 22 października 2019 roku przez BOŚ S.A. z Miastem Nowy Sącz i w dniu

3 grudnia 2019 roku z Miastem i Gminą Skąta. Głównym celem jest wspieranie mieszkańców województwa małopolskiego w wymianie systemów ogrzewania na ekologiczne, realizacji projektów termomodernizacyjnych oraz innych komplementarnych z rządowym programem „Czyste Powietrze”.

W ramach współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska Bank finansował przedsięwzięcia proekologiczne, głównie z zakresu ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami, tj. odnawialne źródła energii termomodernizację budynków i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne.

Grupa Kapitałowa BOŚ jest również naturalnym partnerem przedsiębiorców rozwijających działalność w obszarze ochrony środowiska. W celu wypracowania produktowych ofert partnerskich, w których Bank dostarczałby finansowania przedsięwzięć proekologicznych, BOŚ S.A. prowadzi negocjacje z takimi podmiotami jak PGNiG, TAURON, ENEA, ENERGA, PGE. Główne kierunki zainteresowania dotyczą wymiany źródeł ogrzewania, instalacji OZE (w szczególności PV), czy wymiany oświetlenia.

Pion Klientów Instytucjonalnych

BOŚ S.A. posiada szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych w oparciu o którą, dla każdego klienta, może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb. W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych.

Rachunki dla Klientów segmentu korporacji i MSP mogą być prowadzone w walutach: PLN, USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF, RUB, CZK, NOK oraz DKK. W ramach oferty Bank umożliwia skorzystanie z pakietów usług rozliczeniowych w formule modułowej. Oferowane są dwa warianty Kont Wyjątkowych Biznes dopasowane do poziomu transakcyjności Klienta wzbogacone o moduły: rozliczeniowy oraz FX, dostępne opcjonalnie w zależności od profilu biznesowego Klienta.

Rachunki dla Klientów segmentu mikroprzedsiębiorstw wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych mogą być prowadzone w walutach: PLN, USD, EUR, GBP, CHF, SEK. W ramach oferty Bank umożliwia skorzystanie z dodatkowych usług rozliczeniowych. Mikroprzedsiębiorstwom oferowane są – Konta Elastyczne, a wspólnotom mieszkaniowym – Konta Wspólnota - uwzględniające sezonowy charakter działalności biznesowej lub dopasowane do poziomu transakcyjności Klienta.

W obszarze produktów rozliczeniowych w 2019 roku:

- wdrożono proces pozyskiwania i przekazywania do doradców danych Klientów zainteresowanych nawiązaniem współpracy z BOŚ,
- wdrożono rozwiązania dostosowujące Bank do przepisów z dnia 10 maja 2018 roku o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (zwanej dalej ‘Ustawą’), implementującej wymogi Dyrektywy PSD2,
- wdrożono rozwiązanie dostosowujące Bank do przepisów zmienionej ustawy Ordynacja podatkowa w zakresie przekazywania danych Klientów instytucjonalnych, ich rachunków i transakcji do Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej,
- prowadzono prace dostosowujące Bank do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) 2019/518 z dnia 19 marca 2019 roku zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009 w odniesieniu do niektórych opłat za płatności transgraniczne w Unii i opłat za przeliczenie waluty, w tym zmieniono Taryfę opłat i prowizji w zakresie produktów rozliczeniowych

W obszarze bankowości elektronicznej w 2019 roku:

- wdrożono w systemie bankowości elektronicznej iBOSS24 silne uwierzytelnianie Klientów (SCA). Dostępne są do wyboru dwie metody autentykacji: aplikacja mobilna BOŚToken oraz podpis elektroniczny. Jest to realizacja wymogów ustawy o usługach płatniczych (dyrektywa PSD2), a jednocześnie wdrożone funkcje podnoszą bezpieczeństwo realizowanych transakcji i zwiększają ergonomię systemu;
- wdrożono w bankowości elektronicznej zmiany w obsłudze przelewów do Urzędu Skarbowego w ramach projektu 'Witraż'. Realizacja przelewów podatkowych PIT, CIT i VAT jest możliwa na indywidualny numer rachunku (mikrorachunek) wygenerowany w oparciu o PESEL (dla osób fizycznych) lub NIP (dla firm);
- wdrożono wymogi znowelizowanej ustawy o VAT dzięki czemu środki zgromadzone na tzw. rachunku VAT są wykorzystywane na realizację przelewów z tytułu: składek na ubezpieczenie społeczne ZUS, podatku CIT, PIT, VAT, podatku akcyzowego, należności celnych.
- dostosowując się do wymogów ustawy o usługach płatniczych (dyrektywa PSD2) wdrożono otwartą platformę bankową (Open Banking API).

W zakresie produktów kredytowych w 2019 roku:

- Bank kontynuował działania mające na celu optymalizację i automatyzację procesu kredytowego na różnych jego etapach: pozyskiwanie klienta, ocena wniosku kredytowego, podejmowanie decyzji kredytowej, uruchomienie środków czy monitorowanie i administrowanie kredytem. Projekt obejmuje między innymi wdrożenie narzędzia wspierającego proces oceny oraz rozwój systemów ratingowych z uwzględnieniem specyfiki produktów proekologicznych.
- Bank rozpoczął proces uatrakcyjniania warunków produktów kredytowych dla mikroprzedsiębiorstw:
  - w zakresie finansowania potrzeb bieżących (obrotowych) wprowadzono zmiany mające na celu zwiększenie dostępności oraz atrakcyjności produktu dla jednoosobowej działalności „Kredyt dla Firm”, w szczególności: zwiększono kwotę kredytu do 500 tys. zł, zmodyfikowano katalog zabezpieczeń: dla kwot kredytu powyżej 100 tys. zł zastosowano gwarancję COSME jako formę zabezpieczenia, ograniczono ilość wymaganej dokumentacji, wprowadzono specjalną ofertę promocyjną z obniżonym oprocentowaniem;
  - w zakresie produktów o charakterze inwestycyjnym wprowadzono „Kredyt na zakupy dla firmy”, dzięki któremu klient (prowadzący jednoosobowa działalność gospodarczą) może sfinansować zakup maszyn i urządzeń, w tym również pojazdów dla celów prowadzonej działalności; przeznaczenie finansowania na cel ekologiczny jest premiowane wydłużonym do 15 lat okresem kredytowania oraz obniżoną ceną kredytu; przy produkcji zastosowano również zabezpieczenie w postaci gwarancji COSME.

Jednocześnie wprowadzono modyfikacje procesu udzielania kredytów dla mikroprzedsiębiorstw w celu jego optymalizacji.

W 2019 roku Bank wprowadził promocyjną ofertę „Wspólnota z premią” polegającą na zastosowaniu promocyjnych cen w przypadku wnioskowania przez Klienta o kredyt

inwestycyjny oraz kredytów z premią termomodernizacyjną lub remontową ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów we współpracy z BGK.

W zakresie produktów dla klientów instytucjonalnych: dokonano modyfikacji parametrów kredytu inwestycyjnego: obniżono poziom wymaganego wkładu własnego dla projektów mających na celu wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, odsprzedawanej do sieci w ramach aukcji organizowanych i przeprowadzanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub FIT/FIP (cena energii elektrycznej w postaci taryf gwarantowanych dla małych instalacji i mikroinstalacji biogazowych i wodnych o mocy mniejszej niż 500 kW lub prawo do uzyskania pokrycia ujemnego salda w postaci taryf premium dla średniej wielkości instalacji biogazowych i wodnych o mocy większej niż 500 kW, ale mniejszej niż 1 MW)

- z dotacją unijną oraz wydłużono okres spłaty dla kredytów spłacanych z oszczędności,
- rozpoczęto prace mające na celu uatrakcyjnienie i modyfikację oferty produktowej dla klientów instytucjonalnych poprzez:
  - modyfikację parametrów produktu linia wielocelowa w celu objęcia produktu zabezpieczeniem w postaci gwarancji de minimis,
  - wprowadzenie kredytu zakupowego dla MSP z możliwością przeznaczenia finansowania na cele ekologiczne,
  - modyfikację procesu udzielania finansowania farm fotowoltaicznych do 1 MW ze wsparciem w systemie aukcyjnym.

Jednostki samorządu terytorialnego

Bank współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego. Prowadzi kompleksową obsługę bankową ich budżetów, umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych.

Bank oferuje klientom segmentu finansów publicznych wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Pion Klientów Indywidualnych

Pion klientów Indywidualnych Banku obejmuje przede wszystkim segment osób fizycznych. Oferta BOŚ S.A. dla Klientów Indywidualnych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym (rachunki bankowe, produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej i produkty kredytowe) oraz szeroki wybór produktów proekologicznych służących finansowaniu rozwiązań proekologicznych, a także obsługę klientów VIP przez wyspecjalizowanych Doradców.

W 2019 roku do oferty kartowej została wprowadzona usługa dedykowana Klientom

korzystającym z automatycznych płatności cyklicznych tj. subskrypcje, raty lub płatności za media (Mastercard Automatic Billing Updater). Wdrożono metodę autoryzacji transakcji dokonywanych bez fizycznego użycia karty (3D Secure), oraz usługę Cash back, (możliwość wypłaty gotówki podczas dokonywania transakcji zakupów) dla kart debetowych. Obecnie kontynuowane są prace nad wprowadzeniem ww. usług dla kart kredytowych. Prowadzono prace nad uruchomieniem nowego systemu do monitoringu transakcji (PRM), pozwalającego na weryfikację autoryzacji w czasie rzeczywistym oraz umożliwiającego ustawianie dodatkowych alertów autoryzacji.

Została przeprowadzona migracja wszystkich kart płatniczych w Banku do nowego Centrum Rozliczeniowego oraz do nowego dostawcy kart plastikowych. Cały proces miał na celu zwiększenie możliwości wprowadzenia nowych usług dla Klientów wszystkich segmentów. Została zakończona parametryzacja PRM dzięki, której Bank ma możliwość monitorowania w czasie rzeczywistym każdej autoryzacji kartowej. Wdrożenie usługi 3DS na wszystkich kartach zwiększyło poczucie bezpieczeństwa Klientów korzystających z transakcji internetowych. Wprowadzono również dodatkowy mechanizm bezpieczeństwa dla transakcji zbliżeniowych, tzw. silne uwierzytelnienie Klienta polegające na użyciu PIN-u przy co 6 transakcji do kwoty 50 zł dokonywanej metodą zbliżeniową.

Trwają prace nad wdrożeniem nowego systemu kartowego, co w połączeniu z nowymi dostawcami pozwoli na wprowadzenie nowych funkcjonalności kartowych.

Bank rozwijał ofertę funduszy inwestycyjnych otwartych w celu dywersyfikacji dostępnych dla klienta rozwiązań, dopasowanych do potrzeb inwestycyjnych oraz akceptowalnego dla Klienta profilu ryzyka inwestycyjnego. Klienci Banku mogli korzystać z ponad 300 funduszy inwestycyjnych otwartych. Realizowany był również cel biznesowy Banku w zakresie zwiększenia uproduktowania klientów oraz wzrostu przychodów ze sprzedaży w segmencie detalicznym, a w szczególności w podsegmencie klientów VIP.

Zobowiązania wobec klientów indywidualnych

Działania podejmowane przez Bank w 2019 roku w zakresie produktów depozytowych dla klientów indywidualnych były nastawione na:

- budowanie trwałych relacji z Klientem poprzez promowanie klientów aktywnie korzystających z ROR jako fundamentu relacji Klient - Bank,
- dbałość o optymalizację kosztowości portfela depozytowego i bieżące dopasowanie do zmieniającego się otoczenia rynkowego,
- utrzymanie salda depozytów zgodnie z potrzebami płynnościowymi Banku.

Najistotniejszymi produktami depozytowymi dla klientów indywidualnych pod względem budowy salda były:

- rachunki bieżące, w tym konta osobiste z podstawowym EKOkontem bez Kosztów oraz konta oszczędnościowe z EKOkontem Oszczędnościowym w PLN,
- lokaty promocyjne: e-lokata na Plusie, EKOkolata Na Dobry Początek, EKOkolata Zyskowna, EKOkolata Rentowna EKOkolata Plus, EKOkolata na Lata i EKOkolata 5 na 5,
- lokata walutowa: EKOkolata z Frankiem w CHF.

Działalność Banku w obszarze rachunków:

- oszczędnościowo-rozliczeniowych - koncentrowała się na utrzymaniu przejrzystej oferty poprzez pozostawienie w ofercie rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych: EKOkonta bez Kosztów, EKOkonta VIP EKOkonta PRP oraz EKOkonta oszczędnościowego w trzech

wariantach dostosowanych do potrzeb Klienta i zachęcających go do aktywnego korzystania z ROR i systematycznego odkładania nawet niewielkich kwot na koncie oszczędnościowym. EKOkonto oszczędnościowe dostępne jest w PLN oraz EUR i CHF. W 2019 roku Bank kontynuował promocję rachunków dla osób otrzymujących świadczenia z programu Rodzina 500+,

- prowadzono prace zmierzające do dostosowania regulacji do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/518 z dnia 19 marca 2019 roku zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009 w odniesieniu do niektórych opłat za płatności transgraniczne w Unii i opłat za przeliczenie waluty, w tym Taryfę opłat i prowizji w zakresie rachunków i produktów rozliczeniowych.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank rozwija działalność w zakresie produktów ubezpieczeniowych. W 2019 roku oferował ubezpieczenia przedmiotu kredytowania dla klientów BOŚ S.A., ubezpieczenie życia dla kredytobiorców, ubezpieczenie na wypadek utraty pracy oraz pakiety ubezpieczeń do kart płatniczych.

BOŚ S.A. pełni rolę agenta towarzystw ubezpieczeniowych.

Produkty kredytowe – Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- karty kredytowe,
- ekologiczny kredyt hipoteczny,
- kredyt giełdowy.

Bank wspiera proekologiczne rozwiązania m.in. poprzez udzielanie kredytów hipotecznych na budowę prefabrykowanych domów w konstrukcji szkieletowej.

W lutym 2019 roku wprowadzona została oferta promocyjna kredytu hipotecznego dedykowana Klientom uczestniczącym w Targach Mieszkaniowych odbywających się w roku 2019. Celem promocji było pozyskanie nowych klientów a także wsparcie Doradców w realizacji założonych planów sprzedażowych

Natomiast w czerwcu 2019 roku została wprowadzona promocja ekologicznego kredytu hipotecznego pod nazwą EKO Dom+. Promocja była częścią kampanii społecznej DOM BEZ RACHUNKÓW, której nasz Bank jest Uczestnikiem.

Celem kampanii "Dom bez rachunków" jest promocja budowy budynków jednorodzinnych o wysokim standardzie energetycznym, wyposażonych w pompę ciepła, fotowoltaikę oraz rekuperację. Dynamiczny rozwój systemów fotowoltaicznych oraz pomp ciepła pozwalają obecnie projektować i budować budynki spełniające wszystkie oczekiwania przyszłych mieszkańców w zakresie komfortu, ekonomii i ekologii.

W maju 2019 roku zostały wprowadzone bardzo atrakcyjne promocje produktów kredytowych finansujących prosumenckie instalacje fotowoltaiczne działające na rzecz gospodarstw domowych: „Energia ze Słońca” i „Pożyczka na Fotowoltaikę”.

Bank konsekwentnie realizuje też kolejne inicjatywy wspierające realizację rządowego Programu Czyste Powietrze. 5 czerwca 2019 roku została podpisana umowa z PGNiG Obrót Detaliczny dotycząca współpracy w zakresie promocji produktów i usług wspierających m.in. wymianę

systemów ogrzewania i realizację projektów termomodernizacyjnych. Klienci PGNiG Obrót Detaliczny mogą skorzystać w BOŚ Banku z dedykowanej pożyczki „Pełnym oddechem”.

W 2019 roku podjęte zostały następujące działania produktowe w zakresie pożyczek gotówkowych:

- wspierające sprzedaż Ekopożyczki poprzez realizację sezonowych promocji cechujących się prostą konstrukcją i atrakcyjną ofertą cenową:
  - „Pożyczka rozkwitająca”,
  - „Letni Luz”
  - „Pożyczka Jesienna”
  - „Pożyczka Gwiazdka z nieba” – wsparcie kampanią marketingową
- wspierające oraz promujące ofertę „Przejrzystej pożyczki”, dzięki której Klienci mogą zadbać o czystsza atmosferę wokół siebie poprzez prace termomodernizacyjne i wymianę urządzeń grzewczych na bardziej ekologiczne.
- w marcu 2019 roku została podwyższona maksymalna dostępna kwota pożyczki gotówkowej, co znacznie zwiększyło atrakcyjność i konkurencyjność produktu na rynku.
- realizowano również aktywności kierowane do grona stałych klientów Banku. Systematyczne do bazowe akcje telefoniczne oraz zrealizowano pre-kalkulowaną akcję sprzedażową – Pożyczka Atrakcyjna. Elementy te przyczyniają się do realizacji wyniku oraz do budowania długofalowych relacji na linii Bank – Klient.

W obszarze bankowości elektronicznej dla Klientów indywidualnych:

- wdrożono nowy system bankowości elektronicznej BOŚBank24.
- Korzyści z wdrożenia nowej bankowości elektronicznej pozytywnie wpłyną na wynik Banku, w szczególności poprzez:
  - rozwój sprzedaży w kanałach alternatywnych i zwiększenie zasięgu oddziaływania sieci sprzedaży, oferowanie produktów i usług w kanałach elektronicznych,
  - wzrost uproduktowienia i bazy Klientów,
  - wzrost sprzedaży w kanałach elektronicznych i wsparcie realizacji zakładanego wyniku finansowego Banku,
  - osiągnięcie standardu rynkowego z jednoczesnym zapewnieniem możliwości sukcesywnego rozwoju biznesu w kanałach elektronicznych,
  - zatrzymanie odpływu Klientów do innych instytucji posiadających rynkowe rozwiązania w zakresie funkcjonalności bankowości elektronicznej,
  - możliwość rozwoju BE w zależności od możliwości finansowych Banku na dany moment oraz potrzeb biznesowych – możliwy jest etapowy rozwój bankowości elektronicznej,
  - stworzenie bazy technologicznej pozwalającej na rozwój systemu poprzez samodzielną realizację własnych pomysłów biznesowych oraz dostosowanie do zmieniających się wymogów regulacyjnych, w tym PSD2/ open banking.
- wdrożono w systemie bankowości elektronicznej BOŚBank24 silne uwierzytelnianie Klientów. Dostępne są do wyboru dwie metody autentykacji:
  - logowanie do systemu za pomocą Identyfikatora + maskowane hasło stałe + dodatkowy kod sms potwierdzający logowanie oraz autoryzowanie transakcji za pomocą kodu sms, lub
  - logowanie i autoryzowanie transakcji za pomocą aplikacji mobilnej BOŚtoken.

Jest to realizacja wymogów ustawy o usługach płatniczych (dyrektywa PSD2) a jednocześnie wdrożone funkcje podnoszą bezpieczeństwo realizowanych transakcji i zwiększają ergonomię systemu.

- dostosowując się do wymogów ustawy o usługach płatniczych (dyrektywa PSD2) wdrożono otwartą platformę bankową (Open Banking API).

Udostępnienie nowej strony www Banku

Udostępniono nową stronę internetową Banku www.bosbank.pl (wewnętrznie dostępna od grudnia 2019, dla klientów od 9 stycznia 2020)

Korzyści wynikające z wdrożenia nowej strony i cechy wdrożonego rozwiązania:

- poprawa wizerunku Banku jako instytucji funkcjonującej w przestrzeni cyfrowej oraz docelowe zwiększenie sprzedaży w tym kanale
- szczególnie zadbano aby nawigacja na stronie była intuicyjna,
- wygląd strony dostosowano do nowoczesnych trendów, minimalistyczna, nowoczesna szata graficzna pozwala skupić uwagę na przekazywanych treściach. Interfejs, przyciski i inne elementy informujące lub wymagające akcji użytkownika są teraz znacznie bardziej przystępne. Zmieniono także metodę prezentacji informacji. Po zdefiniowaniu potrzeb odbiorców strony, zadbano o prosty, sprzyjający zrozumieniu treści język
- nowa strona została zaprojektowana także pod kątem jak najefektywniejszego korzystania z niej za pośrednictwem urządzeń mobilnych
- strona jest przyjazna osobom z niepełnosprawnościami, spełnia wymogi standardu WCAG 2.1. Materiały są publikowane w sposób kompatybilny z technologiami wspomagającymi korzystanie z Internetu dla osób słabowidzących. Dodatkowo wszystkie elementy serwisu są pokazywane użytkownikom w sposób zrozumiały dla ich zmysłów
- na etapie rozwoju – klienci będą mieli możliwość skorzystania z narzędzi ułatwiających dotarcie do informacji i decyzje zakupowe. Pojawią się nowe kalkulatory, w tym ekologiczne powiązane z wyjątkową ofertą BOŚ. Kontynuowane będą prace nad optymalizacją pozytywnych doświadczeń klientów w odpowiedzi na ich nowe i zmieniające się potrzeby.

6.4. Działalność maklerska

Działalność maklerska jest prowadzona w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. poprzez Spółkę Dom Maklerski BOŚ S.A.

Rok 2019 roku był kolejnym rokiem utrzymującej się niskiej płynności na GPW. Obróty zrealizowane na rynku akcji w transakcjach sesyjnych obniżyły się o 6,27% r/r, natomiast na rynku kontraktów – o 13,52%. W okresie całego 2019 roku najlepiej zachowywały się mniejsze spółki (sWig80 +13,9%), najstabilniej natomiast spółki największe i najbardziej płynne (Wig20 -5,6%). W rezultacie indeks Wig zwyżkował o 0,2% r/r.

Dom Maklerski BOŚ SA w roku 2019 utrzymał mocną pozycję rynkową na rynku akcji wśród krajowych brokerów, osiągając udział w transakcjach sesyjnych na poziomie 3,05%. Spółka po raz kolejny została liderem rynku kontraktów terminowych z udziałem na poziomie 21,26%. Na rynku NewConnect jej udział w obrotach wyniósł 17,10%, co pozwoliło uzyskać pozycję wicelidera rynku.

W roku 2019 Dom Maklerski BOŚ SA utrzymał mocną pozycję na rynku ofert publicznych, wprowadzając na rynek główny GPW 2 Emitentów (DataWalk SA i XTPL SA) oraz 3 fundusze typu ETF (Beta ETF Wig20TR, Beta ETF mWig40TR oraz Beta ETF Wig20short), dla których Dom Maklerski pełni także rolę animatora. Dom Maklerski BOŚ wprowadził również na rynek NewConnect spółkę Carbon Studio SA, pełnił funkcję członka konsorcjum dystrybucyjnego przy emisjach akcji BoomBit SA (emisja IPO) oraz CI Games SA (emisja SPO), a także przy emisjach obligacji spółek: Echo Investment SA, Ghelamco Invest Sp. z o.o., PCC Rokita SA oraz Kruk SA.

6.5. Inicjatywa JESSICA

Inicjatywa JESSICA

Bank kontynuował swoją działalność w ramach Inicjatywy JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), pełniąc rolę Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego.

Inicjatywa JESSICA II

Bank udostępnia preferencyjne finansowanie na realizację projektów miejskich na obszarze województwa zachodniopomorskiego w oparciu o rewolwing środków pochodzących z Inicjatywy Jessica. Dzięki pożyczce Jessica możliwa była realizacja kolejnych trzech projektów rewitalizacyjnych.

6.6. Program JEREMIE

W roku 2019 Bank kontynuował działalność w ramach Inicjatywy JEREMIE jako Pośrednik Finansowy. Ze względu na wyczerpanie dostępnych środków aktywność BOŚ skupiała się na monitorowaniu prawidłowości realizacji inwestycji i wydatkowania środków pożyczki przez beneficjentów oraz na raportowaniu stanu rachunków do Podmiotu Wdrażającego.

6.7. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi w BOŚ S.A.

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), który należy do jednych z kredytodawców Banku.

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki	Kwota do wykorzystania	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
European Investment Bank, Luksemburg	50000	-	EUR*	12.11.2007	15-06-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	-	EUR*	17.03.2008	I transza 25-04-2023 II i III transza 25-10-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75000	-	EUR	3-12-2009	I, II i III transza 15-06-2021
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	-	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021 III transza 15-12-2021
European Investment Bank, Luksemburg	75000	-	EUR	8-02-2012	I transza 15-06-2020 II transza 15-03-2021 III transza 15-12-2021
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	-	EUR	26-03-2012	I transza 26-07-2021 II transza 21-10-2022 III transza 1-12-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75000	-	EUR	05-03-2015	I transza 15-06-2023 II transza 15-12-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	45 000	EUR	13-06-2017	I transza 15-12-2028 II transza 15-12-2029 pozostała kwota z terminem spłaty 12 lat od dnia wykorzystania środków
RAZEM EUR	525 000				

6.8. Główne inwestycje

W 2019 roku nakłady inwestycyjne w Grupie BOŚ S.A. wyniosły 39,7 mln zł, w tym w Banku 31,9 mln zł.

W Banku w 2019 roku realizowanych było 18 projektów inwestycyjnych w obszarze wartości niematerialnych i prawnych, które wynikają z inicjatyw o charakterze biznesowym, usprawniającym lub rozwojowym, jak również z konieczności dostosowania Banku do wymogów prawnych i/lub regulacyjnych instytucji nadzorczych.

Wśród projektów o charakterze biznesowym, związanych ze zwiększeniem efektywności działania i utrzymaniem ciągłości działania Banku, najistotniejsze to:

- Projekt wdrożenia platformy systemowo-usługowej, która umożliwi dostosowanie oferty produktów kartowych do potrzeb klientów, wymogów organizacji płatniczej i ustawodawcy. Wdrożenie platformy w proponowanym kształcie umożliwi wprowadzenie zmian w ofercie produktowej Banku, w tym wprowadzenie rozwiązań generujących dodatkowe przychody/oszczędności dla Banku – Projekt Karty,
- Projekt, wdrażający w Banku nowy system bankowości elektronicznej i mobilnej pozwalający na osiągnięcie konkurencyjnego poziomu usług w zakresie bankowości elektronicznej i mobilnej oraz zapewniający wsparcie dla realizacji celów biznesowych Banku – Projekt Bankowość Elektroniczna i PSD2.
- Projekt, którego celem jest stworzenie nowoczesnej, funkcjonalnej i zaawansowanej

technologicznie strony www Banku jako nowoczesnego narzędzia wspierającego sprzedaż – Projekt WWW,

- Projekt, wdrażający w Banku nowy system sprawozdawczości zarządczej, oparty na nowoczesnym, dedykowanym do tego oprogramowaniu informatycznym, wykorzystującym innowacyjne metody, modele analityczne i narzędzia statystyczne oraz umożliwiający dostęp do danych i informacji użytkownikom, zgodnie z ich potrzebami i uprawnieniami – Projekt Business Intelligence,

Wśród realizowanych projektów o charakterze prawno-regulacyjnym najistotniejsze to projekty dostosowujące Bank do obowiązujących wymogów formalnych:

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającej dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylającej dyrektywę 2007/64/WE wraz z jej szczegółowymi wytycznymi określonymi w dokumentach RTS, zgodnie z jej transpozycją na implementacyjne regulacje polskie – Projekt BE i PSD2 (Bankowość Elektroniczna) dostosowujący Bank do wymogów Dyrektywy w zakresie bezpieczeństwa, tj. silnego uwierzytelniania Klienta, obsługi interfejsu dostępowego dla uprawnionych podmiotów trzecich (TPP) oraz autoryzacji mobilnej – tzw. token mobilny.
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE – Projekt RODO, dostosowujący systemy i regulacje Banku do wymagań rozporządzenia o ochronie danych osobowych.
- Ustawy z dnia 5 lipca 2018 r o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, dotyczących raportowania do STIR danych z systemów Banku – Projekt STIR dostosowujący Bank do raportowania do STIR danych z systemów Banku w zakresie klientów, rachunków i transakcji w nowym formacie, wprowadzający raportowanie rachunków lokat i blokad na tych rachunkach oraz zapewniający możliwość obsługi żądań Szefa KAS w zakresie informacji o adresach IP.
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1286/2014 oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej nr 2014/65/UE w zakresie obowiązku informowania inwestorów o ryzykach, związanych z inwestowaniem w produkty inwestycyjne – Projekt KID (Karta Informacyjna Klienta), w wyniku którego została wdrożona nowa Karta informacyjna dla inwestorów (zgodnie z MIFID II).

W 2019 roku trwały również prace nad usprawnieniem procesu zarządzania gotówką w Banku, procesu wspierającego interakcje z klientem (CRM) oraz projekty, promujące zachowania proekologiczne wśród pracowników Banku i w społecznościach lokalnych. Nakłady były finansowane ze środków własnych.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. poniesione nakłady inwestycyjne w roku 2019 wyniosły 6,7 mln zł. Inwestycje Domu Maklerskiego BOŚ S.A. były związane głównie z rozwojem systemów internetowych w tym w szczególności systemów informacyjnych dla klientów oraz infrastruktury teleinformatycznej DM BOŚ S.A. mającej na celu zapewnienia wysokiego standardu obsługi klientów na rynku zarówno instrumentów finansowych jak i na rynku towarowym, jak również dostosowaniem do zmian systemów infrastruktury na rynkach na których Dom Maklerski prowadzi działalność. Inwestycje były finansowane ze środków własnych Spółki.

Przewiduje się realizację nakładów inwestycyjnych Grupy w 2020 roku na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Inwestycje będą finansowane ze środków własnych. Wielkość planowanych inwestycji jest dostosowana do możliwości Grupy.

6.9. Inwestycje w kapitał ludzki – szkolenia

Rozwój kompetencji koncentrował się na kompetencjach biznesowych oraz menedżerskich, wspierających transformację Banku i realizację założeń strategicznych z uwzględnieniem zagadnień ekologii, ochrony środowiska i dostosowania procesów do wymagań regulacji zewnętrznych.

W szkoleniach stacjonarnych udział wzięło łącznie 2 353 uczestników (3 806 osobodni), w tym w szkoleniach grupowych 2 076, a w indywidualnych 277 uczestników.

Z biblioteki szkoleń e-learningowych skorzystało łącznie 1 165 uczestników, przy czym wielu z nich brało udział w kilku lub kilkunastu szkoleniach i w takim ujęciu liczba uczestników korzystających z biblioteki szkoleń e-learning to łącznie 17 835.

Tematy obejmowały przede wszystkim znajomość:

- przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu AML/CFT, w zakresie obowiązujących przepisów, tj. m.in. identyfikacja beneficjenta rzeczywistego, analiza i ocena ryzyka klienta, fraudy,
- kompetencji wskazanych w załączniku do ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, zapewniające zgodność z wymogiem uczestniczenia przez każdego agenta lub osobę fizyczną wykonującą czynności agencyjne w 15 godzinach szkoleń zawodowych rocznie,
- cyberbezpieczeństwa,
- produktów obszaru rynku klienta indywidualnego, tj. m.in. rachunków bankowych (w tym Podstawowego Rachunku Płatniczego), pożyczki gotówkowej, depozytów, kredytów hipotecznych,
- produktów obszaru rynku klienta instytucjonalnego, tj. m.in.: produktów rozliczeniowych, kredytowych, faktoringu, obligacje, instrumentów gwarancyjnych, czy obligacji skarbowych,
- roli Banku jako Agenta Firmy Inwestycyjnej i zagadnień dot. oferowania produktów inwestycyjnych wynikających z dyrektywy MIFID II,
- standardów wewnętrznych dot. jakości obsługi klienta, procesu sprzedaży oraz współpracy wewnętrznej,
- procedur, informacji na temat bezpieczeństwa i ochrony danych osobowych w organizacji, a także wymagań prawnych wg RODO,
- zagadnień dot. ryzyka operacyjnego, w tym m.in. elementarnych zasad bezpieczeństwa fizycznego gotówki, obrotu gotówkowego i bezgotówkowego, procesu obsługi skarg i reklamacji (z tym zgłoszeń dotyczących nieautoryzowanych transakcji płatniczych), jakości danych przekazywanych do baz zewnętrznych i aplikacji umożliwiających zgłaszanie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- etyki bankowej,
- przeciwdziałania mobbingowi,
- zagadnień ekologicznych, w tym technologii OZE.

Nadto w tej formule przeprowadzone zostały szkolenia w zakresie rozwoju osobistego i umiejętności miękkich, obejmujące zagadnienia, tj. m.in.: asertywność, komunikacja interpersonalna, wystąpienia publiczne.

7. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU, Z UWZGLĘDNIENIEM PODZIAŁU NA RYNKI KRAJOWE I ZAGRANICZNE

BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku krajowym z zastrzeżeniem, iż Bank za pomocą pośrednika, pozyskuje depozyty w euro na rynku niemieckim. Pozyskane depozyty z rynku niemieckiego stanowią mniej niż 1% zobowiązań wobec klientów.

Dom Maklerski BOŚ S.A. posiada oddział w Czechach. Bossa.cz oferuje czeskim inwestorom dostęp do rynku foreksowego w formie takiej jak centrala w Polsce – rachunek standard i mikro, system transakcyjny BossaFX w wersji internetowej i na urządzenia mobilne. Przychody oddziału czeskiego stanowią 5,21% przychodów Domu Maklerskiego BOŚ za rok 2019.

Dom Maklerski BOŚ S.A. nie prowadzi innej działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

8. INFORMACJE O WAŻNIEJSZYCH OSIĄGNIĘCIACH W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU ORAZ INFORMACJA O PRZEWIDYWANYM ROZWOJU

Grupa BOŚ S.A. nie prowadzi działalności badawczej. Osiągnięcia w dziedzinie rozwoju Spółki zostały opisane w punkcie II niniejszego Sprawozdania.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank oraz spółki wchodzące w skład Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź ograniczenia dotychczasowej działalności (szersza informacja została zamieszczona w nocie 2.4. Roczego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku).

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI W GRUPIE

1. RYZYKO KREDYTOWE

Podstawowym celem w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym w roku 2019, a w szczególności w zakresie zarządzania jakością aktywów, była poprawa jakości oraz struktury portfela kredytowego. Działania mające na celu poprawę jakości portfela kredytowego koncentrowały się na prowadzeniu polityki zakładającej umiarkowany poziom apetytu na ryzyko, umożliwiającej w perspektywie do roku 2021 osiągnięcie poziomu kosztu ryzyka oscylującego wokół średniej dla sektora.

W zakresie poprawy struktury portfela kredytowego Bank kontynuował podejmowane w okresach wcześniejszych działania ukierunkowane na zmniejszenie jednostkowych ekspozycji i ryzyka koncentracji.

Kluczowymi działaniami wspierającymi powyższy cel, były w roku ubiegłym:

- usprawnienie procesu decyzyjnego, w szczególności w zakresie uproszczenia struktury szczebli decyzyjnych, optymalizacji trybu procesowania odstępstw i odwołań, a także ograniczenia ilości przyjmowanych dokumentów,
- optymalizacja procesu monitorowania między innymi poprzez zmiany w procesie monitorowania kowenantów umownych i wprowadzenie usprawnień w zakresie monitorowania klientów z niskim zaangażowaniem kredytowym,
- usprawnienie procesu oceny inwestycji w odnawialne źródła energii,
- ograniczenie poziomu koncentracji portfela kredytowego poprzez stałą optymalizację systemu wewnętrznych limitów zaangażowania, w tym stosowanie limitów zaangażowania na klienta w zależności od posiadanego ratingu,
- dalsza optymalizacja procesów restrukturyzacyjno-windykacyjnych poprzez uwzględnienie wymogów wynikających z Wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Finansowego EBA/GL/2018/06 z 31 października 2018 roku dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanyymi i restrukturyzowanymi.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- w obszarze rynku klienta instytucjonalnego – oferty zaspokajającej w sposób kompleksowy potrzeby klientów, z uwzględnieniem specjalizacji w postaci rozbudowanej gamy produktów proekologicznych;
- w obszarze rynku klienta indywidualnego – oferty skierowanej głównie na finansowanie rozwiązań ekologicznych.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z polityką kredytową Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji,
- mogące powodować, że wiarytelność obciążona ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie przekroczy poziom określony wymogami zewnętrznymi,
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego,
- z klientami nieposiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:

- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i wartości akceptowanej przez Bank, o ile przepisy wewnętrzne tego wymagają,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania, w szczególności, wyników dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego.

Bank oceniał ryzyko kredytowe z wykorzystaniem modeli ratingowych i scoringowych, zróżnicowanych w zależności od rodzaju klienta i transakcji. Modele były budowane, rozwijane, monitorowane i nadzorowane w Obszarze Ryzyka z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych wymogów w tym zakresie.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował:

- analizę ilościową – polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego oraz
- analizę jakościową – polegającą na ocenie cech klienta, które mają istotny wpływ na jego skłonność do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie w tym ocenę scoringową i ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

W procesie oceny zostały uwzględnione postanowienia wynikające z Rekomendacji T i S KNF, w szczególności w zakresie wprowadzenia odpowiednich poziomów wskaźnika Dtl i Ltv oraz możliwości zastosowania uproszczonej oceny zdolności kredytowej.

W procesie oceny klienta Bank wykorzystywał informacje pozyskane z różnych źródeł, w tym informacje pozyskiwane z baz zewnętrznych.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (spółki komunalne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała w szczególności ocenę: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Model oceny ryzyka jednostek samorządu terytorialnego składa się z analizy Klienta opierającej się o ocenę podstawowych wskaźników budżetowych, wskaźników zadłużenia, oraz analizę transakcji opierającą się o ocenę planowanych wskaźników zadłużenia, jakości zabezpieczenia i długości trwania transakcji.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego – pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyka i doborze adekwatnych form jego mitygacji, niezależnego od służb sprzedaży.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania upominawcze i restrukturyzacyjne wykorzystując w tym celu między innymi rozwiązania zaimplementowane w systemie wczesnego ostrzegania (SWO).

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:

- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę zindywidualizowaną i grupową.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:

- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

W Banku funkcjonował system podejmowania decyzji kredytowych, którego podstawą jest reguła, że im wyższy poziom ryzyka transakcji wynikający z jej złożoności, kwoty zaangażowania lub sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, tym wyższy jest szczebel decyzyjny uprawniony do podjęcia decyzji. Szczeblami decyzyjnymi o najwyższych poziomach uprawnień są Komitet Kredytowy Centrali i Zarząd Banku. Decyzje kredytowe podejmowane są po wcześniejszej weryfikacji ryzyka dokonanej przez osobę wyspecjalizowaną w jego ocenie i mitygacji, tj. eksperta ds. ryzyka umiejscowionego w wyodrębnionej komórce organizacyjnej Centrali Banku, niezależnego od obszaru biznesowego Banku.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązаныmi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Bank preferował transakcje zabezpieczone, z zastrzeżeniem, że ustalono maksymalny poziom transakcji niezabezpieczonych w segmencie detalicznym wraz z kryteriami pozwalającymi

na udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, z uwzględnieniem specyfiki produktowej, segmentu klientów, wpływu tych transakcji na wyniki Banku i wysokość potencjalnej straty.

Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyko koncentracji zaangażowań na poziomie:

- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji, ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, w szczególności wynikających z przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku lub Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych lub wartości ostrzegawczych zatwierdzonych przez Zarząd Banku lub Radę Nadzorczą w przypadku limitów, poprzez które Bank określa akceptowany poziom apetytu na ryzyko kredytowe.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- limit dopuszczalnego łącznego zaangażowania wobec podmiotów/grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, wobec których zaangażowanie Banku przekracza 10% uznanego kapitału Banku,
- limity dopuszczalnego łącznego zaangażowania wobec podmiotów/grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie uzależnione od ratingu podmiotu dominującego lub podmiotu o największym zaangażowaniu,
- limity branżowe,
- limit na ekspozycje kredytowe wobec spółek zależnych Banku.

W roku 2018 Bank opracował system wskaźników wczesnego ostrzegania, który ma zastosowanie do wszystkich limitów wewnętrznych w obszarze ryzyka kredytowego. Podstawowe założenie systemu opiera się wyróżnieniu trzech poziomów wykorzystania limitu i stopniowym wdrażaniu działań mitygujących ryzyko przekroczenia limitu w zależności od poziomu jego wykorzystania.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku w trybie wynikającym z regulacji wewnętrznych Banku.

Zgodnie z wymogami określonymi przez Komisję Nadzoru Finansowego w Rekomendacjach T i S oraz Uchwale w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego dotyczące portfela kredytów klientów detalicznych i korporacyjnych, w tym dla największych zaangażowań.

Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank w swoich działaniach kredytowych przestrzegał wymogów nadzorczych, zasad wynikających z dobrych praktyk bankowych i procedur wewnętrznych.

2. RYZYKO FINANSOWE

Ryzyko finansowe w Grupie BOŚ koncentruje się przede wszystkim w Banku oraz w Domu Maklerskim BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.) i obejmuje:

- 1) ryzyko płynności,
- 2) ryzyko rynkowe, w tym:
  - ryzyko stopy procentowej (w księdze bankowej i handlowej),
  - ryzyko walutowe ((przede wszystkim w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej),
  - pozostałe ryzyka (ryzyko ogólne i szczególne cen instrumentów kapitałowych oraz ryzyko cen towarów).

Ryzyko płynności i ryzyko stopy procentowej występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko walutowe – w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz w Banku (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje także ryzyko z tytułu pozycji w instrumentach kapitałowych i ryzyko cen towarów.

Podstawowe zasady zarządzania ryzykiem w Banku, jak i w Grupie BOŚ w zakresie ryzyka finansowego określa Strategia zarządzania ryzykiem bankowym. Strategia ta stanowi integralny element obowiązującej Strategii działania Banku.

System zarządzania ryzykiem w Grupie BOŚ obejmuje badanie poszczególnych rodzajów ryzyka, związanych zarówno z działalnością Banku, jak i Spółek wchodzących w skład Grupy. Bank, jako podmiot dominujący, sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Grupie. Proces zarządzania ryzykiem podlega okresowym przeglądom, które mają na celu dostosowanie tego procesu do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i uwzględniają zmiany zachodzące w Banku oraz w Grupie.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku poziom apetytu i tolerancji na ryzyko, określonych za pomocą zestawu limitów wewnętrznych. W Banku obowiązują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności,

ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym, gdzie określone są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodne z przyjętym przez Radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko. Na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu, kontrolowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Do księgi bankowej wchodzi pozycje nie zaliczone do księgi handlowej, w tym w szczególności:

- 1) udzielane kredyty, gwarancje, pożyczki, lokaty i przyjmowane depozyty,
- 2) transakcje zabezpieczające płynność i ryzyko stopy procentowej operacji zaliczonych do księgi bankowej,
- 3) zakup papierów wartościowych w celu innym niż handlowy.

Zgodnie ze strategią Grupy BOŚ, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej. Księga handlowa zawiera transakcje realizowane na rachunek własny w celu handlowym, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też innych odchyłeń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności stóp procentowych i kursów walutowych. Sprzedaż transakcji z księgi handlowej nie jest prowadzona w celu utrzymania płynności. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań Banku oraz DM BOŚ S.A., w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymują otwarte pozycje.

Celem zarządzania ryzykiem w Grupie BOŚ jest utrzymywanie poszczególnych rodzajów ryzyka na przyjętym poziomie tolerancji i apetytu, pozwalającym na ochronę wartości kapitału akcjonariuszy, zachowanie bezpieczeństwa depozytów klientów oraz uzyskanie odpowiedniej efektywności działalności Grupy BOŚ, w tym zapewnienie zdolności dostosowania działalności Grupy BOŚ do zmieniających się warunków rynkowych, kompetencji i zaangażowania kadry kierowniczej oraz pracowniczej, jakości systemów informacji zarządczej.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany w Banku w Departamencie Ryzyka Finansowego i Operacyjnego (departament II linii obrony) i w DM BOŚ S.A. oraz raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Komitetowi ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej Banku), Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetowi ZAP) oraz Komitetowi ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego (KZAP ds. PiRR).

2.1. Ryzyko płynności

Celem Grupy BOŚ w zakresie zarządzania płynnością jest utrzymanie zdolności do finansowania aktywów i terminowego regulowania zobowiązań, a także utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności. Ryzyko płynności jest przede wszystkim generowane w Banku.

Strategia i procesy w zarządzaniu ryzykiem płynności są dopasowane do profilu i skali działalności Banku. Strategię zarządzania ryzykiem płynności określa zatwierdzana przez Radę

Nadzorcą Strategia Płynnościowa Banku. Strategia określa apetyt Banku na to ryzyko, wyznacza główne kierunki oraz cele ilościowe dla wybranych wielkości i jest integralnym elementem Ramowej Strategii działania Banku. Tolerancja na ryzyko płynności, dostosowana do przyjętego apetytu, została określona w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Polityce w zakresie zarządzania płynnością poprzez obowiązujący w Banku system wewnętrznych limitów i wartości ostrzegawczych.

Struktura i organizacja funkcji zarządzania ryzykiem płynności obejmuje wszystkie szczeble struktury organizacyjnej Banku i działa w ramach funkcjonujących trzech linii obrony. Szczególną rolę w procesie zarządzania ryzykiem płynności pełni Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym:

- płynność śróddzienna – w ciągu dnia;
- płynność bieżąca – w okresie do 7 dni;
- płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca;
- płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy;
- płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności śróddziennej, bieżącej i krótkoterminowej Bank wykorzystuje następujące miary i narzędzia:

- 1) poziom płynności śróddziennej – odzwierciedla niezbędny do utrzymania poziom środków na rachunku w NBP, pozwalający na regulowanie zobowiązań Banku w trakcie dnia, w sytuacji normalnej i skrajnej;
- 2) aktywa płynne (nadwyżka płynności) – stanowiące bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wypływów w horyzoncie 30 dni;
- 3) zapas płynności – który mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o oczekiwane oraz nieoczekiwane wypływy, wyznaczone w terminie 30 dni, z uwzględnieniem narzutu z tytułu koncentracji;
- 4) ocenę stabilności bazy depozytowej;
- 5) lukę płynności krótkoterminowej (dla PLN, EUR, CHF i USD) – pokazującą poziom niedopasowania w strukturach finansowania w walutach obcych; luka ta przede wszystkim obejmuje przepływy z transakcji na rynku hurtowym oraz z transakcji pochodnych;
- 6) testy warunków skrajnych (pozwalające m.in. na weryfikację możliwości utrzymania płynności w zdefiniowanym w Banku horyzoncie czasowym w poszczególnych scenariuszach).

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności średnio- i długoterminowego Bank wyznacza i monitoruje:

- 1) lukę płynności kontraktową oraz urealnioną (która jest uzupełniana o systematycznie przeprowadzane analizy: stabilności bazy depozytowej, koncentracji bazy depozytowej, wielkości przedpłat kredytów oraz poziomu zrywalności depozytów);
- 2) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi;
- 3) wskaźnik pokrycia kredytów służących finansowaniu długoterminowych potrzeb klientów najbardziej stabilnymi źródłami finansowania;
- 4) prognozę LCR, NSFR, aktywów płynnych oraz długoterminowych miar płynności (m.in. NSFR).

W celu oceny skuteczności procesu zarządzania ryzykiem płynności, dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn.

ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze podlegają systematycznym przeglądom, tak aby pozwalały na skuteczne monitorowanie płynności. Limity i wartości ostrzegawcze określają ramy dla tolerancji Banku w zakresie płynności i są zgodne z przyjętym przez Bank apetytem na to ryzyko. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

Stosowane przez Bank miary i narzędzia podlegają cyklicznym przeglądom i są systematycznie aktualizowane, co służy lepszemu odwzorowaniu profilu płynności. Proces monitorowania płynności i ryzyka płynności w Banku jest wspierany przez dedykowane systemy informatyczne (w szczególności w zakresie generowania kontraktowej i urealnionej luki płynności, raportowania nadzorczych miar płynności i limitów wewnętrznych oraz przygotowywania sprawozdawczości obowiązkowej). Bank przynajmniej raz do roku opracowuje przegląd procesu oceny adekwatności zasobów płynności (ILAAP), zgodnie z Wytycznymi EBA/GL/2016/10 dotyczącymi informacji na temat ICAAP oraz ILAAP gromadzonych do celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP). Przegląd ten podlega opiniowaniu przez Komitet ZAP oraz zatwierdzeniu przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Przeprowadzony przez Bank przegląd ILAAP według stanu na 31 grudnia 2019 roku wykazał zgodność procesu z przepisami wewnętrznymi Banku oraz zewnętrznymi wytycznymi.

Raporty dotyczące ryzyka płynności prezentowane są wszystkim jednostkom Banku biorącym udział w procesie zarządzania tym ryzykiem. Wyniki analizy ryzyka płynności, stopień użycia norm nadzorczych oraz wewnętrznych limitów oraz wyniki testów warunków skrajnych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego (w cyklach tygodniowych), Zarządu Banku i Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (w cyklach miesięcznych) oraz dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej (w cyklach kwartalnych). Raporty wchodzi w skład Systemu Informacji Zarządczej (SIZ), którego celem jest wspomaganie zarządzania Bankiem, usprawnienie realizacji jego zadań oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania.

Ogólny profil ryzyka płynności

Podstawowym źródłem finansowania Banku pozostaje systematycznie budowana i zdywersyfikowana baza depozytowa z dużym udziałem stabilnych depozytów od klientów indywidualnych (uzupełniona depozytami klientów korporacyjnych i sektora publicznego), którego uzupełnienie stanowią m.in. otrzymane pożyczki od międzynarodowych instytucji finansowych (które dodatkowo, wraz z długoterminowymi dwustronnymi umowami zamiany płatności odsetkowych zabezpieczonymi dłużnymi papierami wartościowymi oraz transakcjami FX Swap, stanowią źródło finansowania płynności w walutach obcych). W Banku na bieżąco monitorowane jest ryzyko koncentracji bazy depozytowej. Wewnętrzne miary płynności uwzględniają dodatkowy narzut na środki stabilne z tytułu koncentracji, wyliczany w oparciu o salda depozytów dla dużych depozytów oraz depozytów dużych klientów (zaklasyfikowanych zgodnie z definicjami funkcjonującymi w Banku).

Posiadane przez Bank aktywa płynne (nadwyżka płynności), utrzymywane są przede wszystkim w postaci charakteryzujących się wysoką płynnością bonów pieniężnych NBP (według stanu na 31 grudnia 2019 roku stanowiących 40% portfela płynnych nieobciążonych papierów

wartościowych) oraz obligacji Skarbu Państwa (według stanu na 31 grudnia 2019 roku - 60%), charakteryzujących się niskim ryzykiem szczególnym. Portfel tych papierów jest uzupełniony gotówką oraz środkami utrzymywanymi w NBP (ponad zadeklarowany poziom rezerwy obowiązkowej) i na rachunkach nostro w innych bankach. Aktywa płynne według stanu na 31 grudnia 2019 roku wynosiły 3 429 mln zł. Aktywa płynne stanowią bufor dla zabezpieczenia płynności w ewentualnych sytuacjach kryzysowych, tj. istnieje możliwość ich zastawu, upłynnienia w ramach transakcji repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie, bez istotnej utraty wartości. Możliwości sprzedaży aktywów płynnych (ryzyko płynności produktu) są systematycznie monitorowane. W analizach tych brane są pod uwagę przede wszystkim: wielkość emisji, obrót rynkowy oraz zmienność ceny kupna / sprzedaży.

Zgodnie z rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego i Narodowego Banku Polskiego, Bank ma możliwość korzystania z dodatkowych źródeł finansowania w postaci kredytu technicznego i lombardowego w NBP a także może wystąpić do NBP celem uzyskania kredytu refinansowego.

W Banku wyznaczany jest kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności, które uznawane jest za ryzyko stale istotne, zgodnie z obowiązującym procesem szacowania kapitału wewnętrznego. Kapitał ten szacowany jest w oparciu o koszt związany z przywróceniem nadzorczych i wewnętrznych miar oraz limitów płynności w warunkach zbudowanych scenariuszy testów warunków skrajnych.

Miary ryzyka płynności

Bank wyznacza nadzorcze miary płynności zgodnie z następującymi regulacjami: Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz rozporządzeniami delegowanymi i wykonawczymi odnoszącymi się do niego w zakresie płynności oraz Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.

Do obecnie obowiązujących norm płynności krótkoterminowej zalicza się wymóg pokrycia wypływów netto – LCR (relacja aktywów płynnych do wypływów netto, tj. różnicy pomiędzy wypływami a wpływami, przez okres występowania warunków skrajnych, trwający 30 dni kalendarzowych). LCR obliczany jest dla wszystkich walut łącznie (w przeliczeniu na PLN) oraz osobno dla walut znaczących: PLN oraz EUR. W przypadku wskaźnika w EUR, Bank identyfikuje niedopasowanie walutowe, związane ze sposobem finansowania kredytów długoterminowych udzielonych w tej walucie.

Zgodnie z Wytycznymi EBA/GL/2017/01 w sprawie ujawniania wskaźnika pokrycia wypływów netto w uzupełnieniu do ujawniania informacji na temat zarządzania ryzykiem płynności na podstawie art. 435 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, Bank prezentuje w Informacjach dotyczących Grupy BOŚ, ujawnianych zgodnie z częścią ósmą Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku "Ujawnianie informacji przez instytucje", informacje ilościowe oraz jakościowe na temat wskaźnika pokrycia wypływów netto. Powyższe informacje ujawniane są zgodnie z instrukcjami wskazanym przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego. Tabela znajduje się w punkcie 18 - *Wymogi dotyczące płynności (Wytyczne EBA/GL/2017/01 z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie ujawniania wskaźnika pokrycia wypływów netto w uzupełnieniu do ujawniania informacji na temat zarządzania ryzykiem płynności na podstawie art. 435 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)* w Informacji o Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczącej adekwatności kapitałowej stan na 31 grudnia 2019 roku.

Do norm długoterminowych zalicza się współczynniki: M3 (współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi) i M4 (współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi). Bank wyznacza i sprawozdaje do Komisji Nadzoru Finansowego oraz Narodowego Banku Polskiego wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR) oraz posiada dla tego wskaźnika wewnętrzną wartość ostrzegawczą na poziomie docelowego limitu nadzorczego, tj. 100%, według stanu na 31 grudnia 2019 roku wartość wskaźnika wynosiła 109%. Ponadto Bank, zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/313 z dnia 1 marca 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 w odniesieniu do dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności do Narodowego Banku Polskiego, w ramach sprawozdawczości obowiązkowej, opracowuje i przesyła raporty ALMM. Zgodnie z Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank przeprowadza również pogłębioną analizę płynności długoterminowej. Wyniki przeprowadzanych analiz są wykorzystywane do zarządzania płynnością Banku. Jednocześnie proces opracowywania krótko- i długoterminowych planów finansowych Banku zawiera ocenę płynności tak, aby zapewnić adekwatną strukturę finansowania i przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

W 2019 roku (analogicznie jak w 2018 roku) nadzorcze miary płynności, tj. LCR oraz miary M3-M4 były wyznaczane codziennie (tj. w każdym dniu roboczym) i pozostawały na bezpiecznym poziomie, znacznie przewyższającym poziomy regulacyjne. Wg stanu na 31 grudnia 2019 roku normy te kształtowały się następująco:

Miara	31-12-2019	31-12-2018
LCR	131%	132%
M3	81,3	99,3
M4	1,30	1,33

Bank posiada zatwierdzony przez Zarząd Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych, który określa potencjalne źródła pogorszenia / utraty płynności, zasady postępowania i kompetencje w sytuacjach awaryjnych. Ma on na celu oszacowanie horyzontu przetrwania oraz możliwości i kosztów przywrócenia stanu stabilnej płynności. Plan ten, oprócz analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych (której założenia są zgodne z przeprowadzanymi testami warunków skrajnych), zawiera także mierzalne i niemierzalne symptomy wyprzedzające sytuacje awaryjne, powalające na systematyczne monitorowanie źródeł powstawania sytuacji kryzysowych w zakresie płynności.

Analizy scenariuszowe płynności w sytuacjach awaryjnych oraz testy warunków skrajnych obejmują trzy rodzaje scenariuszy:

- 1) kryzys wewnętrzny – jego źródłem jest utrata zaufania do Banku przez uczestników rynku (tzw. "run na Bank"), zmniejszenie dostępności finansowania, zmaterializowanie się ryzyka koncentracji oraz obniżenie ratingu Banku;
- 2) kryzys zewnętrzny – zakłada materializację ryzyka walutowego, wzrost stóp procentowych, kryzys na rynkach finansowych i ewentualne efekty drugiej rundy;
- 3) kryzys mieszany – stanowi połączenie elementów zarówno kryzysu wewnętrznego jak i zewnętrznego.

Dokonywane stress testy pozwalają na identyfikację czynników, których materializacja może generować w Banku ryzyko płynności oraz na opracowanie działań koniecznych do podjęcia, w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych.

Bank, w ramach dokonywanych analiz, przeprowadza również analizę wrażliwości na poszczególne czynniki generujące ryzyko płynności oraz tzw. testy odwrócone. Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych jest systematycznie weryfikowany i aktualizowany, tak aby gwarantował operacyjne przygotowanie Banku do uruchomienia potencjalnych działań, możliwych do podjęcia w sytuacji zagrożenia płynności. Analiza scenariuszowa płynności w sytuacjach awaryjnych jest opracowywana w trybie półrocznym, a testy warunków skrajnych – w okresach miesięcznych. Założenia przyjmowane w testach warunków skrajnych są systematycznie weryfikowane, zgodnie z wnioskami wynikającymi z analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych. Wnioski z przeprowadzanych testów są uwzględniane w bieżącym zarządzaniu płynnością i ryzykiem płynności, a także są podstawą do budowania struktury aktywów i pasywów.

Bank, w opracowywanych analizach, uwzględnia również możliwość niekorzystnej zmiany kursów walut obcych, w szczególności CHF i EUR, potencjalnie powodujące zwiększenie potrzeb płynnościowych.

Zgodnie z podpisaną z kontrahentami dokumentacją Credit Support Annex do umów ramowych (Credit Support Annex (CSA), Credit Support Annex for Variation Margin (CSA VM)) Bank, w przypadku niekorzystnych zmian rynkowych (m.in. kursów walutowych), zobowiązany jest do złożenia dodatkowych depozytów zabezpieczających, zgodnie w dokonaną wyceną; w przypadku korzystnych zmian – Bank otrzymuje dodatkowe zabezpieczenie od kontrahentów. Bank nie posiada w przedmiotowej dokumentacji postanowień zmieniających wysokość składanego zabezpieczenia ze względu na zmianę posiadanego ratingu. Oznacza to, iż obniżenie poziomu oceny zdolności kredytowej nie wpływa na wysokość i sposób wyliczenia depozytów zabezpieczających.

W 2019 Bank podpisał z umowę Global Master Repurchase Agreement (GMRA), w której zawarte zostały postanowienia rozszerzające katalog „przypadków naruszenia” o klauzulę dotyczącą ratingu Banku. W przypadku obniżenia ratingu poniżej poziomu „BB-” lub zaprzestania weryfikacji przez Fitch, kontrahent może wskazać wcześniejszą datę rozliczenia, które nastąpiłoby poprzez sprzedaż obligacji na rynku międzybankowym, natomiast środki w CHF pozostałyby w Banku (rozliczenie różnicy nastąpiłoby gotówkowo w EUR).

Testy warunków skrajnych wykonane w 2019 roku, analogicznie jak w 2018 roku pokazują, że Bank posiada stabilną sytuację płynnościową, a posiadane aktywa płynne (nadwyżka płynności) pozwalają na przetrwanie przyjętych scenariuszy warunków skrajnych, w których Bank zakłada przeżycie w określonym horyzoncie czasowym.

W 2019 roku, podobnie jak w 2018 roku, sytuacja płynnościowa Grupy BOŚ S.A. była systematycznie monitorowana i pozostawała na bezpiecznym poziomie.

2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej jest przede wszystkim generowane w Banku, zarówno w księdze bankowej jak i handlowej.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego (WO), przy jednoczesnym ograniczeniu

negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK).

W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Z drugiej strony portfel ten powoduje zmienność kapitału z aktualizacji wyceny.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jej celem jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela obligacji w modelu HtC&S i będących buforem płynnościowym Banku. Przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału związane ze zmianami stóp procentowych.

Proces monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej jest wspierany przez dedykowany system informatyczny, za pomocą którego Bank w szczególności wyznacza/przeprowadza:

- 1) lukę przeszacowania (repricing gap), prezentującą wartości aktywów, pasywów i pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w okresach zapadalności/wymagalności bądź przeszacowania;
- 2) symulację wyniku odsetkowego – analizę dynamiczną, odzwierciedlającą projekcję WO w zadanych przedziałach czasowych, w oparciu o przyjęte scenariusze rozwoju Banku, jak również założenia odnośnie kształtowania się czynników rynkowych;
- 3) symulację wartości bieżącej (net present value, NPV), prezentującą wartości zdyskontowane, według zadanych parametrów rynkowych, wszystkich przepływów pieniężnych; w oparciu o analizy NPV wyznaczane są miary BPV oraz WEK;
- 4) szoki cenowe pod analizę ryzyka bazowego, których celem jest oszacowanie wpływu na wynik odsetkowy zróżnicowanej zmiany oprocentowania produktów, których oprocentowanie oparte jest o różne stawki bazowe;
- 5) analizę ryzyka krzywej dochodowości, której celem jest oszacowanie wpływu na wartość ekonomiczną kapitału własnego nierównoległych zmian kształtu krzywej dochodowości;
- 6) analizę ryzyka opcji klienta, której celem jest oszacowanie wpływu na wynik finansowy Banku, realizowanych przez klientów opcji wbudowanych w produkty odsetkowe;
- 7) testy warunków skrajnych, w tym testy odwrócone oraz nadzorczy test wartości odstających (Supervisory Outlier Test, SOT), których celem jest określenie, jakie łączne zmiany czynników rynkowych doprowadzają do określonego wpływu na miary ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej;
- 8) poziom kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej.

Miary ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej

W celu kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank stosuje dwie miary: wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o +/-100 p.b. (WO) oraz wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału na zmianę stóp procentowych o +/-200 p.b. (WEK). Pomiar ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej dokonywany jest w oparciu o charakterystykę produktów (harmonogramy przepływów kapitałowych, przeszacowania stóp procentowych, wbudowane opcje), wynikającą z umów podpisanych z kontrahentami. Dla produktów o charakterze bieżącym, dla których klient posiada swobodę w kształtowaniu m.in. harmonogramu spłaty czy dysponowania środkami, Bank buduje tzw. portfele

replikacyjne, które odzwierciedlają ekonomiczne terminy przepływów kapitałowych. W ramach stosowanych portfeli replikacyjnych średni termin zapadalności depozytów o nieustalonym terminie zapadalności wynosi 6 miesięcy, maksymalny zaś 12 miesięcy. Ponadto, Bank uwzględnia zachowania behawioralne klientów, takie jak: poziomy wcześniejszych spłat kredytów czy poziomy zerwań depozytów, których sposób szacowania zdefiniowano w regulacjach wewnętrznych Banku. Przyjęte założenia zgodne są z Wytycznymi EBA/GL/2018/02 w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego.

W poniższej tabeli przedstawione zostało porównanie wartości miar WO i WEK pomiędzy 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku:

	ΔWO		ΔWEK	
	-100 p.b.	+100 p.b.	-200 p.b.	+200 p.b.
31-12-2019	-43 737	33 718	29 975	-66 589
31-12-2018	-50 171	36 338	19 631	-58 542
Zmiana	6 434	-2 620	10 344	-8 047

W 2019 roku, analogicznie jak w 2018 roku, powyższe miary znajdowały się w ramach limitów/wartości ostrzegawczych. Asymetryczny wpływ zmian stóp procentowych na WO i WEK wynika z charakterystyki oprocentowania poszczególnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym m.in. ograniczenia spadku oprocentowania poszczególnych źródeł finansowania do poziomu 0, w warunkach ujemnych rynkowych stóp procentowych. Zmiany wartości miar WO i WEK cechują się pewną cyklicznością, co związane jest z regularnym przybliżaniem się terminu przeszacowania pozycji o zmiennym oprocentowaniu oraz zapadalności pozycji, których oprocentowanie jest stałe.

W 2019 roku Bank wdrożył Wytyczne EBA/GL/2018/02 w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego, w tym w szczególności zaimplementował nadzorczy test wartości odstających, dokonał przeglądu zasad wyznaczania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, analizy wrażliwości produktów na zmiany stóp procentowych, założeń wykorzystywanych do pomiaru ryzyka oraz zasad walidacji modeli stosowanych w procesie zarządzania przedmiotowym ryzykiem.

Wyniki nadzorczego testu wartości odstających (SOT) dla 6 standardowych scenariuszy szokowych dla ryzyka stopy procentowej, określonych w Wytycznych przedstawione zostały w poniższej tabeli.

	ΔWEK w danym scenariuszu SOT					
	równoległy wzrost szoku	równoległy spadek szoku	wystromienie krzywej	wypłaszczenie krzywej	wzrost szoku dla stóp krótkoterm.	spadek szoku dla stóp krótkoterm.
31-12-2019	-53 584	17 877	7 251	-37 277	-52 785	12 520
30-06-2019*	-34 942	16 564	-1 421	-15 969	-25 777	2 523
Zmiana	-18 642	1 313	8 672	-21 308	-27 008	9 997

*Analiza SOT przeprowadzana jest i raportowana od czerwca 2019 roku

Wyniki przeprowadzonej analizy nadzorczego testu wartości odstających wskazują, że Bank najbardziej narażony jest na spadek wartości ekonomicznej kapitału (WEK) na skutek scenariusza równoległego wzrostu stóp procentowych. Mimo zwiększenia wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału pomiędzy czerwcem a grudniem 2019 roku, poziom tej miary znajduje się wyraźnie poniżej nadzorczych wartości ostrzegawczych, co świadczy o umiarkowanym narażeniu na ryzyko zmian stóp procentowych.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka.

W księdze bankowej badany jest przede wszystkim wpływ niekorzystnych zmian:

- 1) stóp procentowych na:
  - a) wynik odsetkowy (WO),
  - b) wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK),
  - c) portfel w księdze bankowej: papierów wartościowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dłużnych papierów wartościowych, transakcji IRS oraz FX Swap:
    - a. scenariusze równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych o ± 100 p.b., ± 500 p.b.,
    - b. scenariusze spłaszczenia, wygięcia i wystromienia krzywych stóp procentowych;
- 2) kursów walutowych na WO oraz WEK – scenariusze zmiany kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ oraz $\pm 25\%$;
- 3) stóp procentowych i kursów walutowych łącznie na WO oraz WEK – scenariusze łącznych zmian kursów walutowych o $\pm 10\%$ i $\pm 25\%$ oraz stóp procentowych o ± 100 p.b. (dla WO), ± 200 p.b. (dla WEK) i ± 500 p.b.;
- 4) stóp procentowych na wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału Banku (WEK) w ściśle określonych scenariuszach zmian stóp, w ramach nadzorczego testu wartości odstających.

Wyniki analizy testów warunków skrajnych wg stanu na 31 grudnia 2019 roku pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, ryzyko działalności w portfelu bankowym utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Z uwagi na charakter działalności Banku oraz strukturę portfela papierów wartościowych, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest stale istotne; Bank szacuje kapitał wewnętrzny na to ryzyko. Zgodnie z regulacjami nadzorczymi i wewnętrznymi, kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej odnosi się zarówno do potencjalnych zmian wartości ekonomicznej kapitału jak i wyniku odsetkowego na skutek niekorzystnej zmiany stóp procentowych i jest dostosowany do struktury i charakteru działalności Banku.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego (w cyklach tygodniowych), w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP i Zarządu Banku (w cyklach miesięcznych) oraz dla Komitetu ds. Ryzyka i Rady Nadzorczej Banku (w cyklach kwartalnych).

Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności, zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji Banku na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja jego negatywnych skutków z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Miary ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej

W Banku, w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się:

- 1) model wartości zagrożonej (model VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy;
- 2) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 1 p.b.);
- 3) system limitów;
- 4) testy warunków skrajnych.

W 2019 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej.

Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej oraz wpływ scenariusza stress testowego – równoległego przesunięcia krzywych dochodowości IRS i BOND o ± 200 p.b. na wynik Banku w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną, średnią oraz na datę sprawozdawczą):

	VaR 10-dniowy				Testy warunków skrajnych ± 200 p.b.	
	średnia	max	Min	na datę	na datę	
31-12-2019	422	612	177	355	-2 389	
31-12-2018	361	1 082	41	351	-1 911	

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej Bank, raz na miesiąc przeprowadza analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach zarządczych.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy,
- 2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej, obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia, osobno dla pozycji w papierach dłużnych i dla IRS oraz łącznie dla tych instrumentów,
- 3) limity maksymalnej, dwudniowej i ciągnionej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a w odniesieniu do limitów BPV – również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka.

W księdze handlowej badany jest wpływ skrajnie niekorzystnych zmian poziomu rynkowych stóp procentowych na wynik Banku oraz zmienności stóp procentowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami stóp procentowych na poziom VaR zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

W celu przeprowadzenia analizy wpływu warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

- 1) historyczne:
  - a) równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych (w tym grube ogony oraz spread),
  - b) wygięcie krzywych stóp procentowych,
  - c) zmiana nachylenia krzywych stóp procentowych;
- 2) parametryczne:
  - a) równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych,
  - b) wzrost zmienności stóp procentowych
  - c) skrajnie niekorzystną zmianę korelacji stóp procentowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki tej analizy pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność zarówno w portfelu bankowym jak i handlowym Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej oraz w księdze handlowej, wraz z wynikami przeprowadzonych testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz – w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka. Dodatkowo wyniki analizy w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej w ramach raportów dziennych przekazywane są Członkom Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach tygodniowych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

2.3. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe rozumiane jest jako ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego Grupy BOŚ w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut. Ryzyko to jest generowane w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz w Banku (przede wszystkim w księdze handlowej).

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do księgi handlowej tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

Głównymi pozycjami walutowymi Banku są pozycje w PLN, USD, EUR i CHF.

Ryzyko walutowe w portfelu niehandlowym w DM BOŚ S.A. wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków pieniężnych w walutach obcych na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy

dokonują na zlecenie klientów DM BOŚ S.A. transakcji kupna i sprzedaży instrumentów finansowych na giełdach zagranicznych. Ryzyko walutowe w księdze niehandlowej implikują również pozycje związane z działalnością DM BOŚ S.A. prowadzoną w Oddziale w Republice Czeskiej, które nie stanowią pozycji zaliczonych do portfela handlowego. DM BOŚ S.A. posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK w portfelu niehandlowym, a ryzyko walutowe w tym portfelu jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla księgi handlowej i niehandlowej łącznie.

Pozycja walutowa wynikająca z działalności Banku w księdze bankowej, która nie została przetransferowana w danym dniu na księgę handlową, podlega kontroli za pomocą limitów otwartych pozycji walutowych w księdze bankowej na koniec dnia.

Ryzyko walutowe księdze handlowej jest generowane zarówno w Banku, jak i w DM BOŚ S.A. Ryzyko walutowe w księdze handlowej dotyczyło przede wszystkim DM BOŚ S.A., w mniejszym stopniu Banku. Otwarte pozycje walutowe w księdze handlowej DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym.

W Grupie BOŚ istnieje uspołniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczony odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A.

Miary ryzyka walutowego

Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych) w Banku, podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, stosuje się:

- 1) model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy;
- 2) system limitów;
- 3) analizy testów warunków skrajnych.

Wartość VaR walutowego w księdze handlowej Banku, DM BOŚ S.A. i Grupy BOŚ oraz wpływ scenariusza stress testowego – spadek kursów wszystkich walut w stosunku do PLN o 30% na wynik Grupy BOŚ w okresach rocznych kształtowały się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią oraz na datę sprawozdawczą):

	VaR 10-dniowy						Testy warunków skrajnych Grupy BOŚ wzrost/spadek kursów walutowych o 30%
	średnia	max	min	Bank na datę	DM na datę	Grupa BOŚ na datę	
31-12-2019	213	575	5	133	3 804	3 767	-25 289
31-12-2018	184	820	6	35	1 657	1 672	-19 421

Bank, w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz w miesiącu przeprowadza analizy back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach zarządczych.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy;

- 2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut, obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia;
- 3) limity straty dziennej i ciągnionej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a w odniesieniu do limitów na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku również w ciągu dnia. W ciągu dnia w Banku, w ramach limitów kwotowych na pozycje walutowe, monitorowane są również limity dodatkowe na obsługę transakcji klientowskich. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu BOŚ S.A.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe w Grupie BOŚ kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka walutowego w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian kursów walutowych w stosunku do PLN i kursów krzyżowych par walutowych EUR/USD i EUR/CHF na wynik z pozycji wymiany oraz zmian zmienności kursów walutowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami kursów walutowych na poziom VaR, zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

W celu przeprowadzenia analizy testów warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

- 1) historyczne:
  - a) historyczny wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN (w tym grube ogony),
  - b) wzrost/spadek kursów krzyżowego EUR/CHF oraz EUR/USD;
- 2) parametryczne:
  - a) wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN o 30%,
  - b) wzrost zmienności kursów walutowych,
  - c) skrajnie niekorzystna zmiana korelacji kursów walutowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy ryzyka walutowego w księdze handlowej, w ramach raportów dziennych przekazywane są Członkom Zarządu Banku i Komitetu ZAP, w cyklach tygodniowych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP ds. PiRR, w cyklach miesięcznych – w raportach dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka.

2.4. Pozostałe ryzyka rynkowe

Pozostałe ryzyka rynkowe to ryzyko ogólne i szczególne cen instrumentów kapitałowych oraz ryzyko cen towarów. Ryzyka te wynikają z wpływu zmian cen instrumentów kapitałowych i towarów na ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego.

Ryzyka te występują głównie w działalności DM BOŚ S.A. w księdze handlowej.

Transakcje na instrumentach kapitałowych realizowane na rachunek własny DM BOŚ S.A. dotyczą działalności DM BOŚ S.A. jako animatora rynku i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ S.A. transakcji zabezpieczonych (arbitrażowych), w tym w ramach krótkiej sprzedaży. Transakcje zabezpieczone (arbitrażowe) polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (np. pomiędzy cenami pochodnych instrumentów finansowych oraz cenami instrumentów bazowych). Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych (arbitrażowych), jak i niezabezpieczonych. Monitoring tych limitów dokonywany jest w trybie dziennym.

Ryzyko cen towarów występuje głównie w ramach działalności na pozagiełdowym rynku OTC, dla transakcji zawieranych z klientami DM BOŚ S.A. i transakcji zabezpieczających dokonywanych w Saxo Bank A/S, X-Trade Brokers Dom Maklerski S.A. lub Interactive Brokers (UK) Ltd.

3. RYZYKO OPERACYJNE I BRAKU ZGODNOŚCI

3.1. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne zostało w Banku zdefiniowane jako możliwość wystąpienia straty, wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne, z uwzględnieniem zdarzeń ryzyka operacyjnego charakteryzujących się niską częstotliwością występowania, lecz wysokimi stratami. W zakres ryzyka operacyjnego nie włącza się ryzyka reputacji i strategicznego.

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku było realizowane z wykorzystaniem systemu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie wielkości objętych limitami na ryzyko operacyjne, w szczególności stopnia wykorzystywania przyjętych limitów tolerancji i apetytu na ryzyko operacyjne,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na samoocenie,
- gromadzenie informacji w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego, wykorzystywanych do monitorowania ryzyka operacyjnego oraz pomiaru i szacowania strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego za pomocą wdrożonej metodyki kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- przeprowadzanie okresowych testów warunków skrajnych dla potencjalnych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności w zakresie usług outsourcingowych,
- bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku,

- regularne raportowanie z zakresu ryzyka operacyjnego, obejmujące w szczególności poziom i profil ryzyka operacyjnego, poziom wykorzystania limitów na ryzyko operacyjne oraz wielkość strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Mając na uwadze stopień rozwoju systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, Bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego przy zastosowaniu metody standardowej.

W ramach działań usprawniających organizację systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, w 2019 roku dokonano nowelizacji Polityki oraz Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A., pod kątem m.in. weryfikacji efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Dokonano także nowelizacji regulacji dotyczącej zasad realizacji procesu zakupowego w Banku w zakresie outsourcingu bankowego, jak również aktualnie trwają prace w zakresie wdrożenia wytycznych EBA.

W II półroczu 2019 roku w Banku, przy współpracy z firmą zewnętrzną, zorganizowane zostało szkolenie dla kadry menadżerskiej oraz Członków Zarządu Banku z zakresu systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Ponadto, na bieżąco każdy nowy pracownik Banku jest objęty obowiązkowym szkoleniem e-learningowych z ryzyka operacyjnego dotyczących zasad funkcjonowania bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego (OPRISK!) oraz systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A.

W 2019 roku zrealizowano także szereg zadań w ramach organizacji systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym m.in.: (1) ustalono i zatwierdzono limity apetytu oraz tolerancji na ryzyko operacyjne na 2019 rok, (2) okresowo monitorowano wykorzystanie obowiązujących limitów, (3) opracowano Mapę ryzyka operacyjnego na 2019 rok na podstawie samooceny dokonanej przez komórki organizacyjne Centrali Banku, (4) przeprowadzono testy warunków skrajnych dla ryzyka operacyjnego, (5) dokonano oceny istotności podmiotów zależnych w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. w zakresie generowanego ryzyka operacyjnego.

Informacja z zakresu ryzyka operacyjnego jest częścią okresowej informacji zarządczej, kierowanej na Komitet Ryzyka Operacyjnego, Zarząd Banku, Radę Nadzorczą oraz Komitet ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej).

W 2019 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku oraz Grupy kapitałowej. W stosunku do zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

3.2. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, przepisów wewnętrznych i standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku.

Bank zapewnia zgodność działania z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i standardami rynkowymi poprzez funkcję kontroli (stosowanie mechanizmów kontrolnych i monitorowanie ich przestrzegania) oraz proces zarządzania ryzykiem braku zgodności, który obejmuje identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności oraz raportowanie w tym zakresie do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Podstawowe zasady zapewniania zgodności w Banku w ramach funkcji kontroli i procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności zostały określone w Polityce zgodności Banku Ochrony

Środowiska S.A., opracowanej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą oraz aktach wykonawczych do Polityki, w tym:

- Zasadach zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Ochrony Środowiska S.A.,
- Zasadach wykonywania kontroli wewnętrznej w Banku Ochrony Środowiska S.A.

W Banku funkcjonuje wyodrębniona, samodzielna komórka do spraw zgodności, podległa bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku, która odpowiada za realizację przypisanych jej obowiązków w ramach funkcji kontroli i wykonywanie zadań w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku ma na celu:

- zidentyfikowanie, ocenę i kontrolę możliwości wystąpienia negatywnych skutków nieprzestrzegania przepisów prawa i przepisów wewnętrznych oraz standardów rynkowych, w tym zwłaszcza sankcji prawnych, strat finansowych, lub utraty reputacji, które mogą być konsekwencją nieprzestrzegania przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
- utrwalanie wizerunku Banku, jako instytucji działającej zgodnie z prawem, uczciwej, rzetelnej, przyjaznej dla otoczenia, wiarygodnej i odpowiedzialnej biznesowo.

Bank wyodrębnia kluczowe obszary dla zapewniania zgodności:

- zapobieganie prowadzeniu w Banku działalności niezgodnej z prawem, w tym przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- ochronę informacji,
- wdrażanie i monitorowanie przestrzegania standardów etycznych,
- przyjmowanie lub przekazywanie korzyści i prezentów,
- prowadzenie działalności reklamowej i marketingowej,
- oferowanie produktów,
- skargi i reklamacje klientów,
- zarządzanie konfliktami interesów.

W 2019 roku nie odnotowano zdarzeń, które w sposób istotny wpłynęłyby na poziom ryzyka braku zgodności, Bank koncentrował swoje działania na zapobieganiu wystąpieniu ryzyka braku zgodności.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

1. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Banku. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wymaganego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności. Polityka zarządzania aktywami i pasywami Banku kształtowana jest przez Zarząd Banku oraz przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Podstawowymi miernikami zdolności BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy

depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Bankowi zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Banku, wpływ ma również sposób zarządzania głównie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym. Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Bank posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

2. UZALEŻNIENIE OD PARTNERÓW

W analizowanym okresie podmioty Grupy nie posiadały klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży.

3. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi został zamieszczony w nocie 49 Informacji dodatkowej do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku.

Bank lub jednostki od niego zależne nie zawierały transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe

4. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

5. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

5.1. Umowy znaczące

W dniu 3 stycznia 2019 roku (raport bieżący nr 1/2019) została zawarta umowa kredytów w związku z realizacją budowy budynku biurowego „Mennica Legacy Tower” w Warszawie z MENNICA TOWERS GGH MT Sp. z o.o. komandytowo-akcyjną w ramach konsorcjum – (mBank S.A., Santander Bank Polska S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A.) na łączną kwotę 131,5 mln EUR – kredyt budowlano/inwestycyjny oraz 28 mln zł – kredyt na VAT. Udział BOŚ S.A. w kredycie budowlanym wynosi 43,8 mln EUR oraz 12 mln zł na VAT (łączna kwota z VAT ponad 200 mln PLN). Szerzej opisano w pkt. I. 2.

5.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

Bank nie podpisał żadnej nowej Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru w 2019 roku.

5.3. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

1. Organ dokonujący wyboru biegłego rewidenta

Wyboru firmy audytorskiej dokonała Rada Nadzorcza Banku Ochrony Środowiska S.A. podejmując w tej sprawie w dniu 22 maja 2019 roku Uchwałę nr 23/2019 w sprawie wyboru biegłego rewidenta do badania rocznych sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz przeprowadzenia przeglądu półrocznych sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i półrocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za lata 2019–2021.

2. Informacja Zarządu Banku o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej

Zgodnie z § 70 ust. 1 pkt 7 oraz § 71 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Finansów z 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych (...), na podstawie Oświadczenia Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A. o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2019 rok zgodnie z przepisami, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej, Zarząd Banku informuje, że firma audytorska Mazars Audyt Sp. z o.o. przeprowadzająca badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2019 rok została wybrana zgodnie z przepisami, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej, oraz że:

- a) firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie spełniali warunki do sporządzenia bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej,
- b) są przestrzegane obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji,
- c) Bank Ochrony Środowiska S.A. posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na jego rzecz przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.

2. Umowy z biegłym rewidentem

Umowa zawarta w dniu 12 lipca 2019 roku z Mazars Audyt Sp. z o.o.

Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu i badanie sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej za lata 2019 – 2021.

Umowa zawarta w dniu 12 lipca 2017 roku z Mazars Audyt Sp. z o.o.

Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu i badanie sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej za lata 2017 – 2018.

5.4. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych firmy MAZARS AUDYT Sp. z o.o. wypłacone lub należne za rok obrotowy 2019:

1. BOŚ S.A.

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych firmy MAZARS AUDYT Sp. z o.o. wypłacone lub należne za rok obrotowy 2019:

Przeгляд sprawozdania za I półrocze 2019 roku	141 tys. zł
Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2019 rok	396 tys. zł
Pozostałe usługi	0 tys. zł

1. Dom Maklerski BOŚ S.A.

Badanie sprawozdania finansowego	54 tys. zł
Przeгляд sprawozdania finansowego	28 tys. zł
Przechowywanie aktywów	12 tys. zł
Inne wynagrodzenie firmy audytorskiej	0 tys. zł.

2. BOŚ Leasing EkoProfit S.A.

Badanie sprawozdania finansowego	48 tys. zł
Przeгляд sprawozdania finansowego	23 tys. zł
Pozostałe	0,1 tys. zł

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych firmy MAZARS AUDYT Sp. z o.o. wypłacone lub należne za rok obrotowy 2018:

3. BOŚ S.A.

Badanie rocznego sprawozdania BOŚ S.A. finansowego BOŚ S.A. za 2018 rok	327 tys. zł
Przeгляд sprawozdania BOŚ S.A. za I półrocze 2018 roku	136 tys. zł
Pozostałe	0 tys. zł

4. Dom Maklerski BOŚ S.A.

Badanie sprawozdania finansowego	45 tys. zł
Przeгляд sprawozdania finansowego	25 tys. zł
Przechowywanie aktywów	12 tys. zł
Inne wynagrodzenie firmy audytorskiej	0 tys. zł

5. BOŚ EkoProfit S.A. (łącznie z kosztami badań sprawozdań spółek przejętych: BOŚ Capital sp. z o.o. i BOŚ Ekosystem sp. z o.o.) oraz Spółki zależnej MS Wind sp. z o.o.

Badanie sprawozdania finansowego	47 tys. zł
Przeгляд sprawozdania finansowego	48 tys. zł
Pozostałe	0 tys. zł

6. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W 2019 roku w BOŚ S.A. nie wystąpiły inne istotne zdarzenia dla oceny jego sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz dla oceny możliwości realizacji zobowiązań.

7. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Informacje o wszczętych postępowaniach sądowych dotyczących kredytów i pożyczek denominowanych do walut obcych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku przed sądami były prowadzone 94 sprawy przeciwko Bankowi, dotyczące kredytów i pożyczek denominowanych, głównie do CHF. Wartość przedmiotu sporu wynosi 15,6 mln zł.

W zakresie portfela kredytów i pożyczek denominowanych, przeciwko Bankowi nie toczy się żadne postępowanie w trybie ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym.

Sprawy sądowe ogółem

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. występował:

- jako powód w 400 sprawach na łączną kwotę: 76,3 mln zł,
- jako pozwany w 145 sprawach na łączną kwotę: 46,5 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie prowadził istotnych postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań oraz wiarytelności emitenta, tj. takich, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych.

8. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W 2019 roku nie wystąpiły zmiany w podstawowych zasadach zarządzania.

9. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

W 2019 roku nie była wypłacona ani zadeklarowana dywidenda.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. przeznaczyło zysk netto Banku osiągnięty za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku w wysokości 65 012 670,65 zł w całości na kapitał zapasowy.

10. INFORMACJE O WARTOŚCI PRZYJĘTYCH PRZEZ BANK ZABEZPIECZEŃ

Na koniec grudnia 2019 roku wartość istotnych zabezpieczeń z wyłączeniem weksli in blanco oraz cesji z polisy ubezpieczeniowej dotyczącej nieruchomości lub ruchomości wyniosła 24 770,9 mln zł. Najważniejszym rodzajem zabezpieczenia pozostają zabezpieczenia hipoteczne (12 263,4 mln zł, tj. 49,5%). Zastawy wyniosły 8 515,3 mln zł, co stanowi 34,4% ogółu zabezpieczeń. Gwarancje i poręczenia wyniosły 2 449,5 mln zł, tj. 9,9% ogółu zabezpieczeń. Cesje wiarytelności od kontrahenta kraju OECD wyniosły 947,2 mln zł (3,8% ogółu zabezpieczeń). Pozostałe zabezpieczenia nie przekroczyły 1% ogółu zabezpieczeń.

11. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

W dniu 18 lutego 2020 roku Bank otrzymał postanowienie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o wszczęciu z urzędu, w związku z kontrolą przeprowadzoną w dniach 25 - 29 marca 2019 roku, postępowania o nałożeniu kary administracyjnej w związku z niedopełnieniem obowiązków wynikających z ustawy z dnia 01 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 roku poz. 115 z późniejszymi zmianami). Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego postępowanie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej nie jest zakończone i w związku z tym nie jest znany jego rezultat.

Ze względu na obserwowane przypadki występowania koronawirusa Grupa BOŚ na bieżąco dokonuje analizy sytuacji gospodarczej w Polsce i innych krajach. Odpowiednie działania w zależności od skali rozprzestrzeniania się koronawirusa i jego skutków na sytuację gospodarczą będą podejmowane przez Grupę BOŚ w kolejnych okresach sprawozdawczych.

V. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

(Niniejsze oświadczenie sporządzono zgodnie z wymogami § 70.1 ust. 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim).

1. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO

1.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny

W 2019 roku BOŚ S.A. przestrzegał zasad ładu korporacyjnego zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW 2016”, które stanowią załącznik do Uchwały Nr 26/1413/2015 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 13 października 2015 roku, za wyjątkiem zasad opisanych w punkcie 1.2.

Zakres stosowania zasad ładu został określony w Uchwale Nr 20/2016 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOŚ S.A. z dnia 23 czerwca 2016 roku w sprawie zakresu stosowania przez BOŚ S.A. zasad ładu korporacyjnego zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW 2016”. Informacja na temat stosowania przez Bank rekomendacji i zasad zawartych w zbiorze „Dobre Praktyki spółek notowanych na GPW 2016” została przekazana do publicznej wiadomości raportem bieżącym w dniu 24 czerwca 2016 roku.

Zarówno tekst „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW 2016”, jak i informacja na temat stosowania przez Bank rekomendacji i zasad w nich zawartych, są dostępne w sekcji „Relacje inwestorskie” na stronie internetowej Banku <https://www.bosbank.pl/informacje-korporacyjne/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny/>, na której zamieszczone są również „Oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A.” w latach poprzednich.

BOŚ S.A. w 2019 roku przestrzegał zasad zawartych w:

- „Kanonie dobrych praktyk rynku finansowego” określonym w Uchwale nr 99/08 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 marca 2008 roku,

- „Zasadach dobrej praktyki bankowej” określonych w Uchwale Walnego Zgromadzenia Banków Polskich z dnia 18 kwietnia 2013 roku.

Ponadto, zgodnie z Uchwałą Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 roku, „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” zostały przyjęte do stosowania przez poszczególne organy Banku:

- Zarząd BOŚ S.A. – Uchwałą Nr 108/2018 z dnia 8 maja 2018 roku w sprawie przyjęcia „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- Radę Nadzorczą BOŚ S.A. – Uchwałą Nr 31/2018 z dnia 16 maja 2018 roku w sprawie zakresu stosowania przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A. „Zasad ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. – Uchwałą Nr 28/2018 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie przyjęcia do stosowania w Banku Ochrony Środowiska S.A. „Zasad ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Informację o przyjęciu do stosowania przez Bank Ochrony Środowiska S.A. „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego Bank udostępnił na swojej stronie internetowej w sekcji Relacje Inwestorskie.

1.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW 2016” oraz „Zasadach ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez KNF

BOŚ S.A. informował o nie stosowaniu następujących zasad ładu korporacyjnego wprowadzonych Uchwałą Nr 26/1413/2015 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 13 października 2015 roku:

- I.Z.1. Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa:
  - I.Z.1.15. informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji.

Wyjaśnienie: zasady różnorodności w odniesieniu do pracowników (w tym kluczowych menedżerów) są zawarte w Regulaminie Pracy BOŚ S.A., jednak w odniesieniu do władz spółki nie ma takiego rozwiązania.

W wykonaniu postanowień pkt I.Z.1.15 „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW 2016”, wyjaśnienie dotyczące niestosowania zasady I.Z.1.15 przez BOŚ S.A. jest zamieszczone na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”.

- IV.Z.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

Wyjaśnienie: Zasada IV.Z.2 nie jest stosowana w Banku z uwagi na strukturę akcjonariatu jak również zagadnienia natury techniczno-organizacyjnej. W opinii Banku, aktualnie obowiązujące w Banku zasady udziału w walnych zgromadzeniach umożliwiają akcjonariuszom efektywną realizację wszelkich praw z akcji i zabezpieczają interesy wszystkich akcjonariuszy. W przyszłości w przypadku upowszechnienia wśród spółek giełdowych tej formy udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu Bank rozważy stosowanie tej zasady ładu korporacyjnego.

W 2019 roku były stosowane wszystkie „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanych przez KNF, za wyjątkiem jednej, ujętej w § 8.4, o treści: „Instytucja nadzorowana, gdy jest to uzasadnione liczbą udziałowców, powinna dążyć do ułatwienia udziału wszystkim udziałowcom w zgromadzeniu organu stanowiącego instytucji nadzorowanej, między innymi poprzez zapewnienie możliwości elektronicznego aktywnego udziału w posiedzeniach organu stanowiącego”.

Bank poddał analizie możliwość uczestnictwa akcjonariuszy w obradach walnych zgromadzeń przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej na przykładzie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku w roku 2019. Mając na względzie strukturę akcjonariatu, jak również problemy natury logistycznej oraz technicznej, Zarząd Banku podtrzymał dotychczasowe stanowisko o odstąpieniu od stosowania § 8 ust. 4 Zasad Ładu Korporacyjnego. Zatem Bank nie przeprowadza transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, w ramach której Akcjonariusze – przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej – mogliby się wypowiadać, jak również głosować przebywając poza miejscem obrad. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału Akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. W przyszłości, w przypadku upowszechnienia wśród spółek giełdowych tej formy udziału Akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu, Zarząd BOŚ S.A. rozważy stosowanie przez Bank powyższej zasady ładu korporacyjnego.

Bank zapewnia przejrzystość polityki informacyjnej w zakresie przebiegu walnych zgromadzeń przez rejestrowanie obrad i umieszczanie nagrań audio na swojej stronie internetowej w sekcji Walne Zgromadzenie.

2. KONTROLA WEWNĘTRZNA

2.1. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

System kontroli wewnętrznej

W BOŚ S.A. działa – przyjęty uchwałami Rady Nadzorczej Banku – system zarządzania Bankiem, w ramach którego funkcjonuje adekwatny i skuteczny system kontroli wewnętrznej. System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Komitet Audytu Wewnętrznego, Zarząd i pracowników Banku w prawidłowym, efektywnym i skutecznym wykonywaniu obowiązków.

System kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. obejmuje ściśle ze sobą powiązane wielostronne procesy kierowania i zarządzania wszystkimi obszarami działalności Banku i jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości.

System kontroli wewnętrznej Banku jest dostosowany do struktury organizacyjnej BOŚ S.A. i obejmuje jednostki organizacyjne Banku oraz podmioty zależne. Funkcjonujący w Banku

system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
- na drugi poziom, składa się co najmniej:
  - zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej,
  - działalność komórki do spraw zgodności.
- na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego.

W ramach ww. trzypoziomowej struktury systemu kontroli wewnętrznej w Banku działają:

- funkcja kontroli, która jest realizowana na wszystkich trzech poziomach, w szczególności na pierwszym poziomie, tj. w ramach działalności operacyjnej Banku. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych i obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- komórka do spraw zgodności funkcjonująca na drugim poziomie, obok zarządzania ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych. Komórka do spraw zgodności ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- komórka audytu wewnętrznego realizująca zadania na trzecim poziomie. Komórka audytu wewnętrznego ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej zależy od efektywnego funkcjonowania każdego z ww. poziomów.

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń.

W Banku funkcjonują mechanizmy gwarantujące niezależność komórki audytu wewnętrznego i komórki do spraw zgodności, które zostały opisane w Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczącej „Systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A.”.

W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka organizacyjna, która realizuje funkcje związane z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności poprzez działania, a w szczególności: projektowanie polityki i zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, organizację systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, dokonywanie identyfikacji, oceny, kontroli i monitoringu oraz raportowania ryzyka braku zgodności, a także współpracę z podmiotami Grupy kapitałowej w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności i jest organizacyjnie bezpośrednio podporządkowana Prezesowi Zarządu Banku.

W Banku funkcjonuje komórka audytu wewnętrznego, która dokonuje oceny realizacji procesów i przyczynia się do ich usprawnienia, w tym w szczególności procesów biznesowych, procesów zarządzania ryzykiem i procesów zarządczych oraz stosowanych w ich przebiegu mechanizmów kontrolnych. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza m.in. okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie i ocena adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku (z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego) oraz podmiotów zależnych.

Wyniki weryfikacji i przeprowadzonych badań przez komórkę audytu wewnętrznego prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Audyt wewnętrzny, bezpośrednio podlegający Prezesowi Zarządu Banku, jest integralnym i niezależnym elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Nadzór merytoryczny nad komórką audytu wewnętrznego sprawuje Komitet Audytu Wewnętrznego. Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie i ocena prawidłowości, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej związanym z działalnością Banku oraz podmiotów zależnych.

Komórka audytu wewnętrznego, realizując swoje zadania działa zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, a także w oparciu o dobre praktyki zawarte w Międzynarodowych Standardach Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, zalecane przez Instytut Auditorów Wewnętrznych i Kodeks Etyki Instytutu Auditorów Wewnętrznych ustalony przez IIA.

3. AKCJONARIAT I PRAWA Z AKCJI

3.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku

Następujący Akcjonariusze posiadali co najmniej 5% ogólnej liczby głosów i udziału w kapitale:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – posiadający 53 951 960 akcji co stanowi 58,05% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu,
- Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych – posiadający 8 000 000 akcji, co stanowi 8,61% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu,
- Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych – posiadająca 5 148 000 akcji, co stanowi 5,54% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 92 947 671. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

3.2. Akcje własne

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank posiadał 37 775 akcji własnych, które reprezentują 0,04% kapitału zakładowego i 0,04 % ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, w tym:

- 33 095 akcji, które Bank nabył w 2012 roku w ramach działań stabilizacyjnych związanych z emisją akcji serii P. Wyżej wymienione akcje reprezentują 0,04% kapitału zakładowego Banku i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, przy czym Bank zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z tych akcji,
- 4 680 akcji, które reprezentują 0,01% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, które Bank nabył w okresie od 22 czerwca do 6 lipca 2015 roku podczas sesji giełdowych na rynku podstawowym GPW w Warszawie S.A. Akcje zostały nabyte na podstawie Uchwały 34/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOS S.A. z dnia

10 czerwca 2015 roku w sprawie Programu odkupu akcji BOŚ S.A. w celu zaoferowania osobom zajmującym stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. W związku z zaistnieniem okoliczności przewidzianych w Uchwale Nr 258/2011 KNF oraz Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A., Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o nieprzyznaniu członkom Zarządu Banku wynagrodzenia zmiennego za 2014 roku, zaś wynagrodzenia zmienne pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze nie osiągnęły progu, powyżej którego część wynagrodzenia zmiennego wymaga wypłaty w akcjach. W związku z powyższym nabyte w tym celu akcje nie zostały przekazane.

Bank, zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z akcji własnych.

3.3. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

3.4. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo jednego głosu na walnym zgromadzeniu i jednakowe prawo do dywidendy.

3.5. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkowania na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

3.6. Zasady zmiany Statutu Banku

Zmiany Statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Uchwała o zmianie Statutu zapada większością trzech czwartych oddanych głosów.

3.7. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Sposób zwoływania, kompetencje i sposób działania Walnego Zgromadzenia określają Statut Banku oraz Regulamin Walnego Zgromadzenia:

- Walne Zgromadzenie zwołuje się w trybie zwyczajnym lub nadzwyczajnym.
- Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Banku, w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.
- Rada Nadzorcza ma prawo zwołania Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeśli Zarząd nie zwoła go w terminie wymaganym przepisami prawa.
- Przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia jest:
  - rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,

- powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
- udzielenie członkom organów Banku absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.
- Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane w miarę potrzeb przez Zarząd z własnej inicjatywy lub na wniosek Rady Nadzorczej albo na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego.
- Rada Nadzorcza ma prawo zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jeśli zwołanie go uzna za wskazane.
- Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogółu głosów. Akcjonariusze wyznaczają przewodniczącego tego Zgromadzenia.
- Zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia mogą żądać akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego Banku. Żądanie takie należy złożyć do Zarządu na piśmie, lub w postaci elektronicznej. Żądanie umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia należy złożyć najpóźniej na 21 dni przed proponowanym terminem Walnego Zgromadzenia.
- Żądanie zwołania Walnego Zgromadzenia oraz umieszczenia określonych spraw w porządku jego obrad, zgłaszane przez uprawnione podmioty, powinno być uzasadnione.
- Zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy lub jej zdjęcie z porządku obrad wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia zapadłej większością $\frac{3}{4}$ głosów, po uzyskaniu zgody wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu wnioskodawców.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy w szczególności:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku,
- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Banku,
- podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej,
- udzielenie absolutorium członkom organów Banku,
- powoływanie lub odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
- uchwalanie polityki oceny adekwatności kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz członków Rady Nadzorczej a także ocena adekwatności kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz członków Rady Nadzorczej,
- dokonywanie zmian Statutu Banku,
- upoważnienie Rady Nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu lub wprowadzenia istotnych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Zgromadzenia,
- podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
- podejmowanie uchwał w przedmiocie emitowania obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
- decydowanie o tworzeniu i znoszeniu funduszy, o których mowa w § 36 ust. 1 Statutu Banku,
- podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, zbycia lub likwidacji Banku,
- wybór likwidatorów i ustalanie ich wynagrodzeń,
- ustalanie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej,

- ustalanie wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej,
- podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w Kodeksie spółek handlowych, ustawie Prawo bankowe i Statucie Banku.

Uczestnictwo w Walnym Zgromadzeniu, ważność Walnego Zgromadzenia, sposób podejmowania uchwał i głosowania:

- W Walnym Zgromadzeniu mogą uczestniczyć akcjonariusze osobiście bądź przez swoich pełnomocników.
- Pełnomocnictwa do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu powinny być wystawione na piśmie lub w postaci elektronicznej i dołączone do protokołu Walnego Zgromadzenia.
- Za postać elektroniczną udzielonego pełnomocnictwa uważa się oświadczenie akcjonariusza zawarte w integralnym dokumencie tekstowym pozwalającym na zidentyfikowanie autora oświadczenia.
- Akcjonariusz nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika głosować przy powzięciu uchwał dotyczących jego odpowiedzialności wobec spółki z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia z zobowiązania wobec spółki oraz sporu pomiędzy nim a Bankiem. Jednakże, akcjonariusz taki, działając jako pełnomocnik innej osoby, może głosować przy powzięciu uchwał dotyczących jego osoby, o których mowa powyżej.
- Z zastrzeżeniem przypadków określonych w Kodeksie spółek handlowych lub w Statucie Banku, Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.
- Uchwały zapadają zwykłą większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu Banku nie przewidują surowszych warunków głosowania.
- Głosowanie na Walnym Zgromadzeniu jest jawne.
- Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów Banku lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym głosowanie tajne należy zarządzić na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.
- Walne Zgromadzenie może powziąć uchwałę o uchyleniu tajności głosowania w sprawach dotyczących wyboru komisji powoływanej przez Walne Zgromadzenie.

Walne Zgromadzenie otwiera przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej, albo inny członek Rady Nadzorczej. W razie nieobecności tych osób, Walne Zgromadzenie otwiera prezes Zarządu albo inna osoba wyznaczona przez Zarząd. Walne Zgromadzenie wybiera przewodniczącego Zgromadzenia spośród osób uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu. Protokół z Walnego Zgromadzenia sporządzany jest zgodnie z postanowieniami Kodeksu spółek handlowych.

Odwołanie i zmiana terminu odbycia Walnego Zgromadzenia następują w takim samym trybie, co jego zwołanie.

4. ORGANY BANKU

4.1. Walne Zgromadzenie Banku

Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia Banku i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania jest zawarty w pkt. 3.7.

4.2. Rada Nadzorcza Banku

Na dzień 31 grudnia 2018 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

- 1) Wojciech Piotr Wardacki – Przewodniczący
- 2) Andrzej Grzegorz Matysiak – Wiceprzewodniczący
- 3) Emil Ślęzak – Sekretarz

Członkowie

- 4) Iwona Beata Duda
- 5) Janina Kazimiera Goss
- 6) Piotr Sadownik
- 7) Marian Szotucha
- 8) Dariusz Wasilewski

W dniu 18 czerwca 2019 roku zakończyła się X kadencja Rady Nadzorczej. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku powołało Radę Nadzorczą XI kadencji w składzie dziesięcioosobowym.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco

- 1) Wojciech Wardacki – Przewodniczący
- 2) Katarzyna Lewandowska – Wiceprzewodniczący
- 3) Andrzej Matysiak – Sekretarz

Członkowie

- 4) Iwona Duda
- 5) Janina Goss
- 6) Ireneusz Purgacz
- 7) Radosław Rasala
- 8) Piotr Sadownik
- 9) Paweł Satek
- 10) Emil Ślęzak

W związku z rezygnacją z funkcji wiceprezesa Zarządu Banku złożoną przez Pana Konrada Raczkowskiego, Pan Emil Ślęzak, Członek Rady Nadzorczej był w 2019 roku oddelegowany do czasowego pełnienia obowiązków Członka Zarządu Banku (do dnia 3 listopada 2019 roku).

Do dnia sporządzenia niniejszej informacji ww. skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.

Zasady działania Rady Nadzorczej Banku

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie przez nie ustalonej, nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 11 osób. Wspólna kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Liczby kadencji nie ogranicza się. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

Mandaty członków Rady Nadzorczej wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej. Mandat członka Rady Nadzorczej wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Rady. Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przed upływem kadencji, a w ich miejsca mogą być wybrane inne osoby. W przypadku odwołania, rezygnacji lub śmierci członka Rady Nadzorczej w trakcie trwania kadencji, do czasu obsadzenia wakatu, Rada może działać w zmniejszonym składzie, lecz nie mniejszym niż 5 osób.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku we wszystkich dziedzinach jego działalności. Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Rada Nadzorcza przestrzega w swojej działalności - w zakresie dotyczącym organu nadzorującego - norm wynikających z:

- zasad ładu korporacyjnego, określonych w „Dobrych Praktykach Spółek notowanych na GPW” wydanych przez Radę Nadzorczą Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Rada Nadzorcza dokonuje regularnej oceny stosowania przez Bank „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, w tym spełniania kryteriów niezależności przez swoich członków, a wyniki tej oceny udostępnia na stronie internetowej Banku oraz przekazuje pozostałym organom Banku.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- zatwierdzanie strategii działania BOŚ S.A. oraz rocznych planów finansowych Banku,
- zatwierdzanie określonego przez Zarząd Banku akceptowalnego ogólnego poziomu ryzyka oraz przyjętych przez Zarząd Banku strategii zarządzania Bankiem i strategii zarządzania ryzykiem,
- zatwierdzanie polityki w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego,
- zatwierdzanie polityki wynagrodzeń,
- zatwierdzanie polityki zgodności Banku,
- zatwierdzanie zasad polityki informacyjnej Banku,
- zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie struktury organizacyjnej Banku, z tym że kompetencje do tworzenia i likwidacji jednostek organizacyjnych Banku przysługują Zarządowi,
- informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o składzie Zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu, a także o członkach Zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego,
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem

faktycznym oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,

- ocena sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Banku za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,
- ustalanie warunków zatrudnienia, w tym także warunków innych stosunków prawnych niż stosunek pracy, dla członków Zarządu Banku z zastrzeżeniem §10 pkt 15 Statutu,
- uchwalanie regulaminu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych lub poręczeń członkom organów Banku i osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku oraz innym osobom wymienionym w art. 79 ustawy Prawo bankowe,
- podejmowanie uchwał w sprawie wyrażenia zgody na udzielanie kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych lub poręczeń członkom organów Banku oraz innym osobom określonym w art. 79a Ustawy Prawo bankowe,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku w sprawach nabywania akcji i udziałów w spółkach o wartości nominalnej przekraczającej łącznie z już posiadanymi przez Bank akcjami i udziałami tych spółek równowartość 5% kapitału zakładowego Banku, z wyłączeniem akcji spółek dopuszczonych do publicznego obrotu,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego oraz innych biegłych,
- nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, na który składa się system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej oraz ocena adekwatności i skuteczności tych systemów,
- ocena okresowych informacji o poziomie ryzyka bankowego i jakości zarządzania tym ryzykiem,
- ocena okresowych informacji na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzanych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia lub realizacji,
- zatwierdzanie trybu nawiązania i rozwiązania stosunku zatrudnienia z osobą kierującą komórką audytu wewnętrznego oraz osobą kierującą komórką do spraw zgodności, a także zatwierdzania wysokości wynagrodzenia tych osób,
- uchwalanie polityki oceny adekwatności kandydatów na członków Zarządu i członków Zarządu, a także dokonywanie oceny adekwatności kandydatów na członków Zarządu i członków Zarządu Banku;
- zatwierdzanie wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku;
- zatwierdzanie regulaminu komórki audytu wewnętrznego (karty audytu wewnętrznego) oraz zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego;
- zatwierdzanie regulaminu komórki do spraw zgodności oraz rocznych planów jej działań.

Ponadto do kompetencji Rady Nadzorczej należy:

- nawiązywanie stosunku pracy z członkami Zarządu poprzez zawieranie stosownych umów. Rada Nadzorcza może upoważnić przewodniczącego Rady do zawierania takich umów – na warunkach przyjętych każdorazowo przez Radę,
- sporządzanie corocznego sprawozdania z działalności Rady, wraz ze zwięzłą oceną sytuacji Banku (z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania

- ryzykiem istotnym dla Banku) - w celu przedłożenia Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia,
- rozpatrywanie i ocena otrzymywanych od Zarządu informacji o wszystkich istotnych sprawach dotyczących działalności Banku,
  - sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem w Banku systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem oraz nad przebiegiem procesu sprawozdawczości finansowej, w tym m.in.:
    - powoływanie Komitetu Audytu Wewnętrznego, uchwalanie regulaminu określającego organizację i zadania tego Komitetu oraz ustalanie jego składu,
    - zatwierdzanie przepisów wewnętrznych Banku, dotyczących w szczególności: działania systemu kontroli wewnętrznej w Banku, działania systemu zarządzania ryzykiem w Banku oraz zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego,
    - rozpatrywanie i ocena okresowych raportów prezentujących wyniki przeprowadzonych audytów wewnętrznych,
    - rozpatrywanie i ocena okresowych informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
    - rozpatrywanie i ocena okresowych raportów o ryzyku związanym z prowadzoną działalnością oraz o sposobach zarządzania tym ryzykiem,
    - rozpatrywanie i ocena rocznych sprawozdań Zarządu z działalności Banku i jego grupy kapitałowej,
    - rozpatrywanie i ocena rocznych sprawozdań finansowych Banku i jego grupy kapitałowej, a także informacji audytora o przebiegu i wynikach badania tych sprawozdań,
  - powoływanie Komitetu ds. Wynagrodzeń i Nominacji, uchwalanie regulaminu określającego organizację i zadania tego Komitetu oraz ustalanie jego składu,
  - powoływanie Komitetu ds. Ekologii, uchwalanie regulaminu określającego organizację i zadania tego Komitetu oraz ustalanie jego składu,
  - powoływanie Komitetu ds. Ryzyka, uchwalanie regulaminu określającego organizację i zadania tego Komitetu oraz ustalanie jego składu,
  - rozpatrywanie wniosków Zarządu dotyczących zamiaru zawarcia przez Bank istotnej umowy/transakcji z podmiotem powiązanym, za wyjątkiem transakcji typowych, zawieranych na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej z podmiotem zależnym, w którym Bank posiada większościowy udział kapitałowy,
  - ustalanie corocznego planu pracy Rady Nadzorczej,
  - sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przez Bank obowiązków spoczywających na nim w związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał.

O terminie, miejscu i porządku posiedzenia Rady członkowie są powiadamiani na piśmie, w terminie nie krótszym niż 7 dni przed posiedzeniem, z równoczesnym dostarczeniem materiałów będących przedmiotem obrad.

Wnioski o zwołanie posiedzenia Rady może składać do przewodniczącego każdy członek Rady Nadzorczej, a także Zarząd Banku. W takim przypadku, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Przewodniczący Rady Nadzorczej – na uzasadniony wniosek członka Rady Nadzorczej, prezesa Zarządu lub Zarządu

Banku, a także z własnej inicjatywy – może zwołać posiedzenie Rady w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

Rada Nadzorcza rozpatruje sprawy umieszczone w porządku obrad i podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni.

Uchwały Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania członków Zarządu zapadają większością 2/3 głosów. Pozostałe uchwały Rady Nadzorczej – o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej – zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał (z wyłączeniem głosowań dotyczących wszelkich spraw osobowych oraz spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady) oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady lub za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Rada Nadzorcza – w sytuacjach wyjątkowych – może podejmować uchwały poza posiedzeniami, w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie Rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały, a co najmniej połowa z nich, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, oddała swoje głosy.

Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji jest zwoływane przez prezesa Zarządu Banku. Przedmiotem pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji jest ukonstytuowanie się Rady.

Szczegółowe kompetencje, zasady działania i zadania Rady zostały określone w §§ 17 – 20 Statutu Banku oraz w Regulaminie Rady Nadzorczej (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”).

Rada Nadzorcza Banku powołuje ze swego grona Komitet Audytu Wewnętrznego, Komitet ds. Wynagrodzeń i Nominacji, Komitet ds. Ekologii oraz Komitet ds. Ryzyka. Rada może powoływać spośród swoich członków także inne komitety.

Komitet Audytu Wewnętrznego

W Banku działa Komitet Audytu Wewnętrznego powołany uchwałą Rady Nadzorczej, który sprawuje bezpośredni nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego oraz monitoruje adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, w tym komórki audytu wewnętrznego i komórki do spraw zgodności.

Komitet Audytu Wewnętrznego stanowi organ opiniodawczy i wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. w szczególności systemu kontroli wewnętrznej oraz przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej i wykonywania czynności rewizji finansowej. W okresie 2019 roku Komitet realizował zadania przewidziane dla Komitetu Audytu określone m.in. w:

- Ustawie z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym,
- Statucie Banku Ochrony Środowiska S.A.
- Uchwałach Rady Nadzorczej Banku.

Ponadto, Komitet Audytu Wewnętrznego w swej działalności kierował się w 2019 roku wskazaniami zawartymi w:

- 1) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
- 2) Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- 3) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego,
- 4) Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW 2016,
- 5) Rekomendacjach i wytycznych KNF dot. funkcjonowania Komitetu Audytu,
- 6) Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 roku uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy,
- 7) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (tj. Dz.U. 2017, poz. 1768 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w tym w szczególności rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banków powierniczych (Dz.U. 2018, poz. 1111).

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą w szczególności:

- monitorowanie:
  - procesu sprawozdawczości finansowej,
  - skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
  - wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej,
- kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie,
- informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu w procesie badania,
- dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących czynnościami rewizji finansowej.
- opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania,
- opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane, z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem,
- określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Bank,
- nadzór merytoryczny nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego

w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi.

Skład osobowy Komitetu i zmiany w ciągu ostatniego roku obrotowego

W 2019 roku funkcję Przewodniczącego Komitetu Audytu Wewnętrznego niezmiennie pełnił Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku. Skład Komitetu Audytu Wewnętrznego w ciągu 2019 roku podlegał zmianom osobowym tj.:

- 1) w okresie od 1 stycznia 2019 roku do 1 lipca 2019 roku na mocy Uchwały Nr 3/2018 Rady Nadzorczej Banku z dnia 21 lutego 2018 roku skład Komitetu Audytu Wewnętrznego był następujący:
  - Wojciech Wardacki - Przewodniczący Komitetu,
  - Iwona Duda - Wiceprzewodniczący Komitetu,
  - Emil Ślęzak - Członek Komitetu,
  - Marian Szolucha - Członek Komitetu.
- 2) w okresie od 2 lipca 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku na mocy Uchwały Nr 30/2019 Rady Nadzorczej Banku z dnia 2 lipca 2019 roku skład Komitetu Audytu Wewnętrznego był następujący:
  - Wojciech Wardacki - Przewodniczący Komitetu,
  - Emil Ślęzak - Wiceprzewodniczący Komitetu,
  - Iwona Duda - Członek Komitetu,
  - Katarzyna Lewandowska - Członek Komitetu,
  - Ireneusz Purgacz - Członek Komitetu.

Przewodniczący i Członkowie Komitetu Audytu Wewnętrznego złożyli w Banku oświadczenie, zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym, informujące o spełnieniu przez nich posiadania:

- 1) kwalifikacji i spełnienia kryteriów niezależności,
- 2) wiedzy i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych,
- 3) wiedzy i umiejętności z zakresu bankowości.

Uchwałą Nr 27/2019 z dnia 18 czerwca 2019 roku Rada Nadzorcza Banku delegowania Członka Rady Pana Emila Ślęzaka, nie dłużej niż do dnia 18 września 2019 roku do czasowego pełnienia obowiązków Członka Zarządu Banku.

W 2019 roku posiedzenia Komitetu Audytu Wewnętrznego zwoływane były w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. W 2019 roku miało miejsce 10 posiedzeń Komitetu Audytu Wewnętrznego. W związku z Uchwałą Nr 27/2019 Rady Nadzorczej z dnia 18 czerwca 2019 roku w trzech posiedzeniach Komitetu przeprowadzonych w okresie lipiec - wrzesień 2019 roku nie uczestniczył Pan Emil Ślęzak, jako Wiceprzewodniczący Komitetu tylko jako Wiceprezes Zarządu Banku.

Komitet ds. Ryzyka

W dniu 7 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza wydała Uchwałę Nr 9/2016, na mocy której został powołany Komitet ds. Ryzyka, złożony z Członków Rady Nadzorczej Banku. Komitet ds. Ryzyka wspiera Radę Nadzorczą w nadzorze nad obszarem ryzyka. Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz.U.2019.2357 t.j. z dnia 2019.12.05), w Statucie Banku oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Realizując główne zadania Komitet w szczególności:

- 1) opiniuje całościowo bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, w tym:

- przyjmuje okresowe raporty/informacje Zarządu Banku o najważniejszych wydarzeniach mających wpływ na poziom ryzyka w Banku oraz o znaczących zmianach w procesie i systemie zarządzania ryzykiem,
  - przyjmuje okresowe sprawozdania/raporty/informacje Zarządu Banku o poziomie ryzyka, zwiększonej ekspozycji na dane ryzyko, o sposobach identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz podjętych działaniach w celu zmniejszenia ryzyka;
- 2) opiniuje opracowaną przez Zarząd Banku strategię zarządzania ryzykiem w działalności Banku oraz przedkładać przez Zarząd informacje dotyczące realizacji tej strategii;
  - 3) wspiera Radę Nadzorczą Banku w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla;
  - 4) weryfikuje, czy ceny pasywów i aktywów oferowane klientom w pełni uwzględniają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka, a w przypadku gdy ceny te nie odzwierciedlają w odpowiedni sposób rodzajów ryzyka zgodnie z tym modelem i tą strategią, przedstawia Zarządowi Banku propozycje mające na celu zapewnienie adekwatności cen pasywów i aktywów do tych rodzajów ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku skład Komitetu ds. Ryzyka był następujący:

- Emil Ślęzak – Przewodniczący Komitetu,
- Iwona Duda – Wiceprzewodnicząca Komitetu,
- Katarzyna Lewandowska – Członek Komitetu,
- Radosław Rasała – Członek Komitetu,
- Wojciech Wardacki – Członek Komitetu.

Komitet ds. Wynagrodzeń i Nominacji

Komitet ds. Wynagrodzeń i Nominacji został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności określonych m.in. w:

- art. 22aa. Prawa bankowego – w zakresie polityki oceny adekwatności kandydatów i członków odpowiednio: Rady Nadzorczej i Zarządu Banku,
- rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego przewidzianych dla tego Komitetu – w zakresie polityki wynagrodzeń,

w szczególności obejmujących:

- w zakresie polityki oceny adekwatności kandydatów na członków Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej:
  - opiniowanie projektu polityki oceny adekwatności oraz projektu zmiany tej polityki,
  - przekazywanie Walnemu Zgromadzeniu sprawozdania z badania zgromadzonej dokumentacji i sprawdzenia wiarygodności w celu oceny adekwatności kandydata na członka Rady Nadzorczej lub członka Rady Nadzorczej Banku,
  - przedstawianie Walnemu Zgromadzeniu propozycji indywidualnej oceny adekwatności kandydatów na członków Rady Nadzorczej lub członków Rady Nadzorczej, a także proponowanie oceny adekwatności kolegialnej Rady Nadzorczej,
  - przekazywanie informacji zwrotnej osobom ocenianym o wyniku przeprowadzonej oceny;
- w zakresie polityki oceny adekwatności kandydatów na członków Zarządu i członków Zarządu:

- opiniowanie projektu polityki oceny adekwatności oraz projektu zmiany tej polityki,
- przekazywanie Radzie Nadzorczej sprawozdania z badania zgromadzonej dokumentacji i sprawdzenia wiarygodności w celu oceny adekwatności kandydata na członka Zarządu lub członka Zarządu Banku,
- przedstawianie Radzie Nadzorczej propozycji indywidualnej oceny adekwatności kandydatów na członków Zarządu lub członków Zarządu, a także proponowanie oceny adekwatności kolegalnej Zarządu,
- przekazywanie informacji zwrotnej osobom ocenianym o wyniku przeprowadzonej oceny;
- w zakresie polityki oceny adekwatności kandydatów do objęcia najważniejszych funkcji w Banku lub osób pełniących takie funkcje - opiniowanie projektu polityki oceny adekwatności oraz projektu zmiany tej polityki;
- w zakresie polityki wynagrodzeń - opiniowanie i monitorowanie przyjętej w Banku polityki wynagrodzeń oraz wspieranie organów Banku w zakresie kształtowania i realizacji tej polityki poprzez:
  - opiniowanie listy osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku oraz jej corocznej aktualizacji,
  - projektowanie wynagrodzenia członków Zarządu Banku, w tym wysokości i składników wynagrodzenia zmiennego, czynników kształtujących wynagrodzenia zmienne i kryteriów oceny wyników pracy oraz rekomendowanie ich Radzie Nadzorczej,
  - rekomendowanie Radzie Nadzorczej przyznania, ograniczenia, wstrzymania, odmowy wypłaty lub realizacji wynagrodzenia zmiennego członków Zarządu Banku,
  - opiniowanie wysokości wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
  - opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze, odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie innych niż wskazane w lit. d.,
  - opiniowanie polityki wynagrodzeń w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. oraz opiniowanie oceny istotności wpływu spółek zależnych na profil ryzyka Banku.

W 2019 roku Komitet ds. Wynagrodzeń i Nominacji pracował w następującym składzie:

W okresie od 1 stycznia 2019 roku do 18 czerwca 2019 roku (zakończenie X kadencji Rady Nadzorczej):

Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu,
Dariusz Wasilewski - Wiceprzewodniczący Komitetu,
Janina Goss - Członek Komitetu.

W okresie od 2 lipca 2019 roku*:

Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu,
Ireneusz Purgacz - Wiceprzewodniczący Komitetu,
Janina Goss - Członek Komitetu.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń i Nominacji zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku. W okresie sprawozdawczym odbyło się 10 posiedzeń Komitetu.

*W dniu 18 czerwca 2019 roku rozpoczęła się XI kadencja Rady Nadzorczej, natomiast skład osobowy Komitetu ds. Wynagrodzeń i Nominacji został ustalony w dniu 2 lipca 2019 roku

Komitet ds. Ekologii

Komitet ds. Ekologii jest organem powoływanym przez Radę Nadzorczą Banku i wspierającym działania Rady. Zgodnie z Regulaminem podstawowe zadania Komitetu ds. Ekologii obejmują:

- opiniowanie i rekomendacje dla Rady Nadzorczej przedkładanych kwartalnych informacji o działalności proekologicznej Banku i inicjatywach z tego zakresu oraz rozwijanych przez Bank kierunkach finansowania projektów proekologicznych,
- wsparcie współpracy Banku z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z innymi organizacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska,
- rekomendacje dla Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie rozwoju oferty produktów bankowych o charakterze ekologicznym.

Komitet ds. Ekologii w 2019 roku obradował w następującym składzie:

W okresie od 1 stycznia 2019 roku do 18 czerwca 2019 roku (zakończenie X kadencji Rady Nadzorczej):

Andrzej Matysiak – Przewodniczący Komitetu
Dariusz Wasilewski – Wiceprzewodniczący Komitetu
Janina Goss – Członek Komitetu

W okresie od 2 lipca 2019 roku:

Andrzej Matysiak – Przewodniczący Komitetu
Paweł Sałek – Wiceprzewodniczący Komitetu
Radosław Rasata – Członek Komitetu
Janina Goss – Członek Komitetu

Posiedzenie Komitetu ds. Ekologii zwoływane są w miarę potrzeb przez Przewodniczącego Komitetu. W trakcie 2019 roku odbyły się 4 posiedzenia Komitetu ds. Ekologii. Omawiane tematy dotyczyły głównie rozwoju działalności proekologicznej Banku oraz możliwych kierunków współpracy z funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

4.3. Zarząd Banku

Informacja na temat zmian w składzie Zarządu Banku w 2019 roku

Na dzień 31 grudnia 2018 roku skład Zarządu Banku przedstawiał się następująco:

- Bogusław Białowś, Prezes Zarządu
- Arkadiusz Garbarczyk, Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu
- Konrad Raczkowski, Wiceprezes Zarządu.

W trakcie 2019 roku w składzie Zarządu Banku nastąpiły zmiany wskazane poniżej:

- w dniu 18 czerwca 2019 roku Pan Konrad Raczkowski złożył oświadczenie o rezygnacji z tym dniem z funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku,

- w związku z ww. rezygnacją, Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2019 roku oddelegowała Pana Emila Ślązaka, Członka Rady Nadzorczej, do czasowego pełnienia obowiązków Członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.;
- na posiedzeniu w dniu 11 września 2019 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o powołaniu Pana Jerzego Zania – z dniem 4 listopada 2019 roku – na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku.

W związku z powyższymi zmianami, na dzień 31 grudnia 2019 roku skład Zarządu Banku przedstawiał się następująco:

- Bogusław Białowąs, Prezes Zarządu
- Arkadiusz Garbarczyk, Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu
- Jerzy Zań, Wiceprezes Zarządu.

Do dnia sporządzenia niniejszej informacji skład Zarządu Banku nie uległ zmianie.

Zasady działania, kompetencje i zadania Zarządu zostały określone w §§ 21 – 23 Statutu oraz w Regulaminie Zarządu (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”).

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków będących osobami fizycznymi, w tym: prezesa Zarządu, wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu oraz pozostałych wiceprezesów lub innych członków Zarządu.

Zarząd prowadzi sprawy Banku oraz reprezentuje Bank na zewnątrz. Zarząd działa kolegialnie i podejmuje decyzje w formie uchwał.

Zarząd Banku przestrzega zasad ładu korporacyjnego określonych w:

- „Dobrych Praktykach spółek notowanych na GPW”, wydanych przez Radę Nadzorczą Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- „Zasadach ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego,

O wszelkich odstępstwach od ww. zasad Zarząd informuje zgodnie z określonym w tych dokumentach trybem.

Uchwały Zarządu są podejmowane na posiedzeniach zwoływanych w trybie określonym w Regulaminie Zarządu:

- Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów, decyduje głos prezesa Zarządu. Uchwały są podejmowane w trybie jawnym, chyba że zostanie zgłoszony wniosek o utajnienie głosowania lub odrębne przepisy wymagają tajności głosowania,
- Uchwały mogą być podjęte, jeśli wszyscy członkowie Zarządu zostali zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu, a w posiedzeniu Zarządu uczestniczy co najmniej połowa jego członków, w tym prezes Zarządu lub – w czasie jego nieobecności – wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu,
- Członek Zarządu nie zgadzający się z podjętą uchwałą może zgłosić do protokołu umotywowane zdanie odrębne. Nie zwalnia go to jednak z obowiązku stosowania się do uchwały podjętej przez Zarząd,
- Członek Zarządu nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach osobiście go dotyczących, w tym takich, w których występuje sprzeczność interesów Banku z osobistymi interesami członka Zarządu, jego małżonka, krewnych lub powinowatych,

- posiedzenia Zarządu są protokołowane.

Posiedzenia Zarządu są zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu. Prezes Zarządu, na uzasadniony wniosek członka Zarządu lub z własnej inicjatywy, może zwołać posiedzenie Zarządu w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą jego członkowie oraz osoby zaproszone przez prezesa Zarządu. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą prezesa Zarządu, członkowie Zarządu nieobecni na posiedzeniu mogą uczestniczyć w posiedzeniu lub głosowaniu uchwał za pośrednictwem środków umożliwiających równoczesne komunikowanie się w czasie rzeczywistym oraz wzajemną identyfikację członków Zarządu (wideokonferencja /telekonferencja). Na posiedzeniach Zarządu prezes Zarządu przedstawia do akceptacji projekt porządku obrad, kieruje obradami, udziela głosu, rozstrzyga sprawy proceduralne, podsumowuje wyniki dyskusji, formułuje uchwały, zalecenia i wnioski. W sprawach uzasadnionych względami biznesowymi lub formalno-prawnymi, członek Zarządu może – po uzyskaniu zgody prezesa Zarządu – wnieść pod obrady Zarządu temat nie ujęty w porządku posiedzenia.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu, do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

W czasie nieobecności prezesa Zarządu, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku (z wyłączeniem kompetencji dotyczących nawiązywania oraz rozwiązywania właściwego stosunku zatrudnienia z dyrektorami zarządzającymi, dyrektorami komórek organizacyjnych Centrali oraz dyrektorami centrów biznesowych) wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. Wiceprezesi lub członkowie Zarządu sprawują nadzór nad podporządkowanymi im obszarami działalności Banku, zgodnie z wewnętrznym podziałem kompetencji ustalonym przez Zarząd i zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą oraz nad komórkami organizacyjnymi Centrali zgrupowanymi w poszczególnych obszarach, zgodnie z zarządzeniem Prezesa Zarządu w sprawie zakresu kierowania działalnością Banku przez poszczególnych członków Zarządu Banku.

5. KONFLIKT INTERESÓW W BOŚ S.A.

W Banku obowiązują przepisy dotyczące zarządzania konfliktami interesów, w tym zasady przeciwdziałania konfliktom interesów. Regulaminy Zarządu i Rady Nadzorczej określają zasady wyłączenia członków tych organów, z udziału w rozpatrywaniu spraw i podejmowaniu decyzji, z którymi związany jest konflikt interesów. W przypadku powstania lub możliwości wystąpienia potencjalnego konfliktu interesów osoby, których taka sytuacja dotyczy mają obowiązek ujawnić tę sytuację.

Ponadto w Banku obowiązują przepisy wewnętrzne dotyczące zasad przyjmowania korzyści lub prezentów, które mogłyby mieć wpływ na bezstronność i obiektywizm przy podejmowaniu decyzji wobec klientów lub podmiotów współpracujących z Bankiem.

6. POLITYKA WYNAGRODZEŃ W BOŚ S.A.

6.1 Polityka wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

W celu wypełnienia wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach a także w zgodzie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, Bank wdrożył Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A.

Komitet ds. Wynagrodzeń i Nominacji powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje Politykę wynagrodzeń, opiniuje i projektuje zasady wynagradzania członków Zarządu, opiniuje wysokość wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze, opiniuje i monitoruje wysokość wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, kierowanie komórką do spraw zgodności oraz kierowanie komórką audytu wewnętrznego.

Polityka wynagrodzeń zakłada m.in.:

- wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska S.A., których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii,

Przez akcje rozumie się:

- akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych transzach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce. Część odroczonej może zostać wstrzymana, ograniczona lub Bank może odmówić jej wypłaty bądź realizacji m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe,
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

Maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących stanowisko kierownicze nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego. Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. może wyrazić zgodę na zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego w stosunku do wynagrodzenia stałego do 200%, zgodnie z procedurą przewidzianą w § 25 ust. 2 pkt 4) lit. b) i c) Rozporządzenia MRiF. Zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie dotyczy Członków Zarządu Banku.

W okresie sprawozdawczym ustalono wynagrodzenia zmienne za 2018 rok wyłącznie dla Członków Zarządu Banku, z uwagi na niespełnienie przez pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku warunków uprawniających do przyznania wynagrodzenia zmiennego za 2018 roku

Przewidywany całkowity koszt wynagrodzeń zmiennych osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. przysługujących za wyniki 2018 roku wynosi 1 137 tys. zł. Z kwoty całkowitej:

- przyznano płatności w akcjach fantomowych stanowiące świadczenie krótkoterminowe, które zostanie wypłacone po upływie okresu retencyjnego, tj. po okresie 6 miesięcy liczonego od dnia przyznania zmiennego składnika wynagrodzenia, po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną z kursów zamknięcia ustalonych na pięciu pierwszych sesjach po upływie okresu retencyjnego – 46 790 sztuk akcji o wartości 341 tys. zł;
- odroczone wypłatę 455 tys. zł stanowiącą świadczenie długoterminowe, (w tym: 227 tys. zł w gotówce i 227 tys. zł w przeliczeniu na akcje); transze odroczone zostaną wypłacone – po ich przyznaniu – w 3 kolejnych latach, tj. 2020, 2021 i 2022 w równych częściach, przy czym wypłata każdej transzy może zostać wstrzymana lub ograniczona, m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo bankowe;
- wypłacono w gotówce 341 tys. zł stanowiące świadczenie krótkoterminowe.

6.2. Program opcji menedżerskich oraz akcji pracowniczych

Trzyletni program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej Grupy BOŚ S.A., tzw. program opcji menedżerskich („Program”) był uruchomiony w 2012 rok i obejmował lata: 2012, 2013 i 2014. Program został zrealizowany jedynie za 2013 roku. Termin wykupu praw do objęcia akcji serii S przez posiadaczy warrantów serii B upłynął z dniem 31 grudnia 2017 roku. Program nie był kontynuowany.

W 2018 i 2019 roku w Banku nie było programu akcji pracowniczych.

6.3. Informacja na temat wynagrodzeń i zobowiązań wobec kluczowego personelu kierowniczego BOŚ S.A.

Informacje na temat wynagrodzeń kluczowego personelu kierowniczego BOŚ S.A. w 2019 roku oraz o wszelkich zobowiązaniach Banku wobec obecnych i byłych osób zarządzających oraz nadzorujących zamieszczono w nocie 49 Roczego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku.

6.4. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających

W sprawozdawanym okresie funkcję Członków Zarządu pełnili:

- od 1 stycznia 2019 roku do 18 czerwca 2019 roku:
Prezes Zarządu Bogusław Białowąs,
Wiceprezes Zarządu Arkadiusz Garbarczyk,
Wiceprezes Konrad Raczkowski.

- od 18 czerwca 2019 roku do 18 września 2019 roku:
Prezes Zarządu Bogusław Białowąs,
Wiceprezes Zarządu Arkadiusz Garbarczyk,
p.o. Członek Zarządu Emil Ślęzak.

- 19 września 2019 roku:
Prezes Zarządu Bogusław Białowąs,
Wiceprezes Zarządu Arkadiusz Garbarczyk.

- od 20 września 2019 roku do 3 listopada 2019 roku:
Prezes Zarządu Bogusław Białowąs,
Wiceprezes Zarządu Arkadiusz Garbarczyk,
p.o. Członek Zarządu Emil Ślęzak.

- od 4 listopada 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku:
Prezes Zarządu Bogusław Białowąs,
Wiceprezes Zarządu Arkadiusz Garbarczyk,
Wiceprezes Zarządu Jerzy Zań.

Umowy zawarte z ww. osobami zarządzającymi, zawierały zasady rekompensat. W tym zakresie obowiązywały następujące zapisy:

- w przypadku rozwiązania albo wypowiedzenia umowy przez Bank z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych obowiązków wynikających z umowy, przewidziano możliwość przyznania nie więcej niż 3-krotność wynagrodzenia stałego, pod warunkiem pełnienia powierzonej funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy przed rozwiązaniem umowy; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza, kierując się nakładem świadczonych usług, ich wydajnością i jakością w ciągu ostatnich 3 lat pełnienia funkcji oraz oceną efektów świadczonych usług zarządzania, wyników finansowych Banku i nadzorowanej linii biznesowej.
- W okresie od 1 stycznia 2019 roku do 18 czerwca 2019 roku powyższymi zasadami objętych było trzech Członków Zarządu, w okresie od 19 czerwca 2019 roku do 3 listopada 2019 roku dwóch Członków Zarządu, zaś w okresie od 4 listopada do 31 grudnia 2019 roku trzech Członków Zarządu.
- w zamian za powstrzymanie się od zajmowania się bezpośrednio lub pośrednio interesami konkurencyjnymi wobec Banku po ustaniu pełnienia funkcji, w przypadku pełnienia funkcji co najmniej 3 miesiące, przewidziano odszkodowanie, wypłacane co miesiąc po ustaniu pełnienia funkcji w wysokości 50% wynagrodzenia stałego otrzymanego bezpośrednio przed ustaniem pełnienia funkcji – przez okres 6 miesięcy.

- W okresie od 1 stycznia 2019 roku do 18 czerwca 2019 roku powyższymi zasadami objętych było trzech Członków Zarządu, w okresie od 18 czerwca 2019 roku do 3 listopada 2019 roku dwóch Członków Zarządu, zaś w okresie od 4 listopada do 31 grudnia 2019 roku trzech Członków Zarządu.

6.5. Zestawienie stanu posiadania akcji Banku przez Członków Zarządu Banku i Członków Rady Nadzorczej

Zgodnie z przekazanymi do Banku informacjami, żaden z członków Zarządu, a także żaden z Członków Rady Nadzorczej nie posiadał w dniu 31 grudnia 2019 roku akcji Banku ani uprawnień do nich (podobnie jak na dzień 31 grudnia 2018 roku)

Jednocześnie w związku z przyznaniem Członkom Zarządu wynagrodzenia zmiennego za 2018 rok:

- Prezes Zarządu Bogusław Białowąs posiadał 18 630 szt. akcji fantomowych BOŚ S.A.,
- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu Arkadiusz Garbarczyk posiadał 16 405 szt. akcji fantomowych BOŚ S.A.

Akcje fantomowe stanowią:

- instrument pochodny w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, którego instrumentem bazowym jest wartość akcji Banku na GPW, stosowany przez Bank w celu realizacji wypłaty wynagrodzenia zmiennego, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku,
- 60% nieodroczonej części wynagrodzenia zmiennego za 2018 roku.

VI. OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH

Dokument ten jest obowiązkowym sprawozdaniem o danych niefinansowych. Bank przygotował sprawozdanie po raz trzeci, wykorzystując standardy GRI oraz własne wskaźniki. Zebrane dane obrazują stan na 31 grudnia 2019 roku.

Odpowiedzialność Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

Zgodnie ze swoją misją BOŚ Bank chce być polskim EKO Bankiem – dla ludzi, biznesu i środowiska. Bank wpisuje się tym samym w światową rodzinę eko-banków, które łączą efektywną i rentowną działalność ze wspieraniem projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego.

Wizja Banku: Będziemy wiodącym uczestnikiem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska, zwiększającym wartość dla akcjonariuszy, tworzącym innowacyjne rozwiązania dla klientów i przyjazne warunki dla pracowników, działającym w oparciu o społeczną odpowiedzialność biznesu.

Spółeczna odpowiedzialność odgrywa kluczową rolę w podejściu BOŚ S.A. do biznesu. W praktyce oznacza to, że Bank:

- tworzy przyjazne miejsce pracy dla obecnych i przyszłych pracowników,
- wspiera i promuje projekty przyjazne środowisku społecznemu i naturalnemu,
- działa transparentnie, dzięki czemu jest godnym zaufania partnerem dla akcjonariuszy, klientów i pracowników,
- chce być liderem odpowiedzialnego biznesu w sektorze bankowym,
- buduje świadomość klientów na temat korzyści płynących z zaangażowania społecznego, troski o środowisko naturalne i zdrowego stylu życia,
- rozwija wrażliwość społeczną swoich partnerów biznesowych poprzez realizację przedsięwzięć proekologicznych.

Co składa się na unikalne podejście BOŚ Banku do CSR?

- Fundacja BOŚ, założona w 2009 roku, jest najstarszą w Polsce powołaną przez bank fundacją, która działa na rzecz ochrony środowiska, promocji ekologii oraz zrównoważonego rozwoju. Trzy filary jej działalności to: ekologia, zdrowie i wolontariat.
- Bank pomaga klientom w realizacji ekologicznych projektów, udostępniając bogate portfolio produktów oraz dzieląc się doświadczeniem i ekspercką wiedzą swoich specjalistów (ekologów, inżynierów ochrony środowiska).
- Bank wspiera rozwój wiedzy i kompetencji ekologicznych pracowników, aktywizując postawy proekologiczne oraz prospołeczne.
- Bank współpracuje z instytucjami finansowymi o zbliżonych celach (m.in. NFOŚiGW, WFOŚiGW).
- Bank w 2019 roku, jako jedna z 31 spółek notowanych na GPW, należał do prestiżowego RESPECT Index.
- Bank jest wrażliwy na innych w każdym, nawet najdrobniejszym aspekcie swojej działalności – przykładowo jako pierwszy bank w Polsce umożliwił swoim klientom wizyty w oddziałach wraz ze zwierzętami.

ETYKA

Obowiązujące w Banku wartości oraz standardy etyczne są fundamentem codziennych działań i zrównoważonego rozwoju. Znajdują one odzwierciedlenie nie tylko w regulacjach wewnętrznych, ale przede wszystkim – postawach i zachowaniach pracowników.

W Banku obowiązują następujące regulacje wewnętrzne, które dotyczą zagadnień etycznych, w tym obszaru przeciwdziałania korupcji:

- Kodeks Etyki Banku Ochrony Środowiska (wprowadzony w 2010 roku),
- Kodeks Etyki Bankowej (Zasad Dobrej Praktyki Bankowej) – od 2013 roku,
- Zasady przyjmowania i przekazywania korzyści lub prezentów w Banku Ochrony Środowiska S.A. (od 2012 roku),
- Polityka przeciwdziałania i zarządzania konfliktami interesów w Banku Ochrony Środowiska S.A. (od 2018 roku),
- Procedura anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku Ochrony Środowiska S.A. procedur i standardów etycznych (od 2018 roku),
- Zasady przyjmowania i przekazywania zachęt w Banku Ochrony Środowiska S.A. (od 2018 roku),
- Regulamin Pracy.

Należący do Grupy BOŚ, Dom Maklerski BOŚ stosuje zasady i standardy etyczne zapisane w takich dokumentach, jak:

- Kodeks Dobrej Praktyki Domów Maklerskich,
- Standardy w zakresie dobrych praktyk komunikacji i działań marketingowych na rynku OTC instrumentów pochodnych,
- Zasady ładu korporacyjnego KNF,
- Polityka zgłaszania naruszeń w DM BOŚ,
- Regulamin zarządzania konfliktami interesów w DM BOŚ,
- Standardy obsługi klienta w DM BOŚ,
- Strategie i procedury służące wykrywaniu ryzyka niewypełnienia przez firmę jej zobowiązań wynikających z dyrektywy 2014/65/UE.

Wartości i normy etyczne są podstawą codziennych działań w Banku. Wszystkie wymienione regulacje i dokumenty są dostępne w intranecie w języku polskim. Znajomość Kodeksu Etyki to jeden z wymogów, który stawia się nowozatrudnionym pracownikom w procesie adaptacji (wypełniają oni odpowiednie oświadczenie). W DM BOŚ częścią szkolenia wstępnego są zasady i regulacje wewnętrzne, w tym te, które dotyczą zarządzania konfliktami interesów.

W Banku interpretacją wątpliwości związanych z obszarem etyki zajmuje się Biuro Zgodności, które – we współpracy z innymi departamentami – proponuje i wprowadza zmiany w Kodeksie Etyki. Prowadzi także cykliczne akcje wewnętrzne promujące pożądane zachowania oraz wzmacniające poczucie współodpowiedzialności pracowników za ryzyka związane z brakiem zgodności. W sprawach związanych z etyką i zgodnością każdy z pracowników Banku może skontaktować się z Dyrektorem i pracownikami Biura Zgodności (dane są dostępne w intranecie).

Analogiczną funkcję w DM BOŚ pełni Departament Nadzoru Zgodności Działalności z Prawem. Każdy pracownik DM BOŚ, dzięki dedykowanej skrzynce mailowej, może zwrócić się do niego po poradę.

Przypadki naruszeń w Banku podlegają zasadom zapisanym w „Procedurze anonimowego zgłaszania naruszeń (...)”. Każde takie zgłoszenie kierowane jest do Prezesa Zarządu (a jeśli dotyczy członka Zarządu lub członka Rady Nadzorczej – do Rady Nadzorczej). Bank gwarantuje każdemu zgłaszającemu pełną anonimowość. Także w DM BOŚ obowiązuje polityka zgłaszania naruszeń, która zapewnia poufność wszelkich zgłoszonych informacji.

W 2019 roku 100% pracowników Banku oraz DM BOŚ zapoznało się z zasadami i procedurami antykorupcyjnymi. 44% zespołu uczestniczyło w szkoleniu poświęconym walce z korupcją.

Polityka zgodności

BOŚ S.A. kompleksowo zarządza zgodnością (compliance) działań Banku z regulacjami, rynkowymi standardami oraz przyjętymi wartościami oraz systemem kontroli wewnętrznej. Wypracowane ramy formalne i procedury służą nie tylko wypełnianiu obowiązków regulacyjnych (w tym rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego), ale przede wszystkim pozytywnie wpływają na organizację. Bank dzięki nim ma pewność, że działa zgodnie z najwyższymi standardami, minimalizując jednocześnie kluczowe ryzyka (finansowe, rynkowe, reputacyjne czy prawne).

Zapewnienie zgodności w ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku nadzoruje Rada Nadzorcza, przy współudziale Komitetu Audytu Wewnętrznego. Rada zatwierdza Politykę zgodności oraz ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności (raz w roku) oraz adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej (co najmniej raz w roku). Kompleksowy system nadzoru wewnętrznego działa także w DM BOŚ. Działalność Banku i Domu Maklerskiego BOŚ podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

PRACOWNICY

Polityka personalna, tworzące ją procesy i ramy regulacyjne oraz kultura organizacyjna służą wzmocnieniu ważnych dla Banku wartości i standardów – w tym przeciwdziałania wszelkiej dyskryminacji i mobbingowi, tworzeniu równych szans dla wszystkich oraz promocji różnorodności.

Ludzie to najważniejszy zasób BOŚ Banku. Troska o przyciągnięcie i utrzymanie najlepszych pracowników przejawia się na każdym etapie zarządzania obszarem HR – od rekrutacji talentów przez rozwój osób już zatrudnionych.

Bank w sposób ciągły monitoruje wskaźniki związane z zatrudnieniem, w tym fluktuacją kadr. System informacji zarządczej dostarcza danych o potrzebach, szansach i wyzwaniach związanych z zarządzaniem kapitałem ludzkim. Bank kładzie przy tym nacisk na wzrost efektywności pracy oraz lojalności i satysfakcji pracowników.

Kompleksową politykę efektywnego zatrudnienia prowadzi również DM BOŚ. Jej główne cele są spójne z celami BOŚ Banku. Składają się na nie:

- zapewnienie specjalistycznej kadry o określonym poziomie kwalifikacji, kompetencji stanowiskowych oraz doświadczenia zawodowego,
- utrzymanie zatrudnienia na optymalnym poziomie,
- sprawne i bieżące uzupełniania braków kadrowych,
- rozwój i podnoszenie kwalifikacji zatrudnionych pracowników.

Zatrudnienie w Grupie BOŚ ze względu na rodzaj umowy

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	SUMA OGÓŁEM
Osoby zatrudnione na umowę o pracę na okres próbny	2	6	8
Osoby zatrudnione na umowę o pracę na czas określony	98	75	173
Osoby zatrudnione na umowę o pracę na czas nieokreślony	681	400	1081
Osoby zatrudnione na umowę o pracę na zastępstwo	35	7	42
Osoby zatrudnione na kontraktach menedżerskich	1	4	5
Osoby samozatrudnione, ale pracujące w grupie na zasadach pracowniczych	9	6	15
Osoby zatrudnione w oparciu o umowę stażową	0	0	0
Pracownicy będący pod nadzorem grupy (APT)	86	167	253
SUMA WSZYSTKICH	912	665	1577
SUMA PRACOWNIKÓW NA UMOWACH O PRACĘ	816	488	1304

Zatrudnienie pracowników ze względu na typ umowy stałej w podziale na płeć

Osoby zatrudnione na umowę o pracę na czas nieokreślony pracujące:	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	SUMA OGÓŁEM
Na pełny etat	662	406	1068
Na niepełny etat	25	5	30
SUMA	687	411	1098

Całkowita liczba pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w podziale na płeć i region pracy

WOJEWÓDZTWO	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	SUMA OGÓŁEM
Dolnośląskie	16	14	30
Kujawsko - pomorskie	27	6	33
Lubelskie	27	7	34
Lubuskie	8	1	9
Łódzkie	17	8	25
Małopolskie	35	16	51
Mazowieckie	498	349	847
Opolskie	5	1	6
Podkarpackie	22	7	29
Podlaskie	19	7	26
Pomorskie	28	8	36
Śląskie	37	33	70
Świętokrzyskie	5	0	5
Warmińsko - mazurskie	21	5	26
Wielkopolskie	26	18	44
Zachodniopomorskie	25	8	33
SUMA	816	488	1304

Łączna liczba i procent nowozatrudnionych pracowników w podziale na płeć i wiek

	KOBIETY			MĘŻCZYŹNI			OGÓŁEM
	≤ 29	30-50	51 ≤	≤ 29	30-50	51 ≤	
Liczba nowozatrudnionych pracowników	31	87	8	22	65	12	225
Procent nowozatrudnionych pracowników	2%	7%	1%	2%	5%	1%	17%

Łączna liczba i procent odejść pracowników w podziale na wiek, płeć i region

	KOBIECY			MĘŻCZYŹNI			OGÓŁEM
	≤ 29	30-50	51 ≤	≤ 29	30-50	51 ≤	
Liczba odejść pracowników DM i Banku	25	141	31	19	123	26	365
Procent odejść pracowników DM i Banku	2%	11%	2%	1%	9%	2%	28%

Różnorodność w praktyce

Bank przygotowuje się do wdrożenia polityki różnorodności oraz zgłoszenia do programu Karta Różnorodności. Pomimo braku formalnych regulacji w Grupie BOŚ Bank od lat uwzględnia założenia równościowe w swojej polityce kadrowej, uważając zróżnicowanie za dodatkową wartość i potencjalne źródło przewagi konkurencyjnej Banku.

Przykłady różnorodności:

- Kobiety stanowią zdecydowaną większość pracowników Grupie BOŚ Bank (62%);
- 28% kadry zarządzającej najwyższego szczebla stanowią kobiety;
- kobiet na pozostałych stanowiskach menedżerskich i kierowniczych jest 61%
- osoby należące do najwyższej kadry menedżerskiej ukończyły różne kierunki studiów, w Polsce i za granicą (m.in. kierunki ekonomiczne, techniczne, informatyczne, prawnicze, z zakresu filologii i inne);
- spośród najwyższej kadry kierowniczej 8,8% (3 osoby) pracuje w Banku ponad 15 lat; średni staż kobiet to 5,3 lata, mężczyzn – 1,5;
- w najwyższej kadrze menedżerskiej są osoby z różnorodnym doświadczeniem w polskich i europejskich instytucjach finansowych i niefinansowych,
- Bank zatrudnia obcokrajowców, emerytów i osoby, które nabyły prawa do emerytury a także osoby niepełnosprawne
- Odsetek pracowników z niepełnosprawnością wynosi 1,7%.

Skład kadry pracowniczej w podziale na kategorię zatrudnienia, wiek i płeć

	ZARZĄD I DYREKTORZY			PRACOWNICY NA STANOWISKACH KIEROWNICZYCH, WYŻSZEGO I NIŻSZEGO SZCZEBLA			POZOSTALI PRACOWNICY		
	KOBIECY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM	KOBIECY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM	KOBIECY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
	WIEK ≤ 29	0	0	0	0	2	2	64	40
WIEK 30-50	18	44	62	96	66	162	452	233	685
WIEK ≥ 51	8	20	28	25	9	34	153	74	227
SUMA	26	64	90	121	77	198	669	347	1016

Procentowy udział kadry pracowniczej w podziale na kategorię zatrudnienia, wiek i płeć

	ZARZĄD I DYREKTORZY			PRACOWNICY NA STANOWISKACH KIEROWNICZYCH, WYŻSZEGO I NIŻSZEGO SZCZEBLA			POZOSTALI PRACOWNICY		
	KOBIECY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM	KOBIECY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM	KOBIECY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
	WIEK ≤ 29	0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%	3%
WIEK 30-50	1%	3%	5%	7%	5%	12%	35%	18%	53%
WIEK ≥ 51	1%	2%	2%	2%	1%	3%	12%	6%	17%
OGÓŁEM	2%	5%	7%	9%	6%	15%	51%	27%	78%

Warunki zatrudnienia

BOŚ Bank to instytucja równych szans w zatrudnianiu, wynagradzaniu i rozwoju.

Wszyscy pracownicy Banku są odpowiedzialni za tworzenie w miejscu pracy koleżeńskiej i życzliwej atmosfery, wolnej od wszelkich form dyskryminacji, mobbingu lub molestowania. (zapis z Kodeksu Etyki). Wszyscy pracownicy Banku i DM BOŚ mają równe prawa w zakresie nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do programów rozwojowych. DM BOŚ stale monitoruje spójność systemu wynagrodzeń, z uwzględnieniem specyfiki sektora instytucji finansowych:

- Kodeks Etyki, Regulamin pracy oraz Polityka antymobbingowa zawierają zapisy dotyczące m.in. przeciwdziałaniu dyskryminacji ze względu na jakikolwiek aspekt (płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie oraz orientację seksualną, a także ze względu na formę i czas zatrudnienia).
- W rekrutacji Bank stosuje standardy zgodne z Dyrektywą UE w sprawie równego traktowania. Rekrutacja opiera się na obiektywnych przesłankach oraz ustalonych wzorach i zasadach.
- Wycena stanowisk w Banku odbywa się według obiektywnych, merytorycznych, antydyskryminacyjnych kryteriów. Wynagrodzenia zależą od kompetencji, zakresu odpowiedzialności i doświadczenia zawodowego oraz praktyk płacowych stosowanych w sektorze bankowym.
- Wszyscy pracownicy Banku mają dostęp do szkoleń odpowiednich do ich potrzeb i doświadczenia. Bank szczególnie inwestuje w rozwój pracowników, którzy wyróżniają się efektami swojej pracy.
- Bank od 2017 roku realizuje program „Bank otwarty na niepełnosprawnych”, dzięki któremu pracę (w formie telepracy) zyskują osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności.
- Roczna ocena pracownicza bazuje na modelu kompetencji oraz ocenie efektów pracy – jako kluczowych, obiektywnych kryteriach wartościowania wiedzy i zaangażowania poszczególnych pracowników.
- Każdy zatrudniony w Banku jest doceniany i uprawiony do otrzymywania wynagrodzenia zmiennego za wykonywaną pracę.
- Krzyżowe analizy wynagrodzeń pozwalają monitorować spójność, brak dyskryminacji i sprawiedliwości w stosowanych politykach.

Stosunek średniego wynagrodzenia zasadniczego kobiet do mężczyzn

Pracownicy na stanowiskach kierowniczych i wyższych	73%
Pracownicy na stanowiskach niższych niż kierownicze	80%

Stosunek średniego wynagrodzenia wypłacanego kobiet do mężczyzn

Pracownicy na stanowiskach kierowniczych i wyższych	80%
Pracownicy na stanowiskach niższych niż kierownicze	85%

Stosunek wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla do minimalnego lokalnego wynagrodzenia w podziale na płeć i regiony

WOJEWÓDZTWO	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
DOLNOŚLĄSKIE	176%	191%
KUJAWSKO - POMORSKIE	157%	209%
LUBELSKIE	150%	-
LUBUSKIE	168%	205%
ŁÓDZKIE	182%	-
MAŁOPOLSKIE	152%	152%
MAZOWIECKIE	260%	207%
OPOLSKIE	180%	159%
PODKARPACKIE	150%	136%
PODLASKIE	156%	191%
POMORSKIE	174%	-
ŚLĄSKIE	172%	182%
ŚWIĘTOKRZYSKIE	175%	-
WARMIŃSKO - MAZURSKIE	157%	-
WIELKOPOLSKIE	154%	209%
ZACHODNIOPOMORSKIE	177%	205%
POLSKA OGÓŁEM:	173%	193%

Więcej niż pensja

Zespół BOŚ Banku ma dostęp do różnorodnych programów, świadczeń i benefitów, standardowych (jak np. dofinansowanie z ZFŚS), jak i autorskich rozwiązań. Świadczenia dodatkowe przysługują wszystkim pracownikom bez względu na wymiar czasu pracy oraz zatrudnienie na czas określony.

Dobre praktyki HR w Banku:

- program sukcesji na kluczowe stanowiska Banku,
- zatrudnianie wewnętrznych trenerów,
- wsparcie w podnoszeniu kompetencji zawodowych, dofinansowanie szkoleń, studiów podyplomowych, MBA.

Dodatkowe dobre praktyki dla wszystkich pracowników BOŚ Banku:

- dobrowolne ubezpieczenie pracownicze na preferencyjnych warunkach,
- bezpłatna opieka medyczna dla pracowników w sieci Enel-Med; preferencyjne pakiety dla członków rodzin pracowników,
- dofinansowanie wpłat do PPK dla pracowników (1,5% wynagrodzenia),
- 1 dzień wolny w roku na realizację działań wolontariackich lub proekologicznych,
- możliwość pracy zdalnej (max. 8 dni w miesiącu),
- dostęp do platformy MyBenefit (świadczenia częściowo dofinansowane z ZFŚS, jak karta MultiSport, oraz wachlarz usług dla dzieci, turystycznych, kulturalnych w atrakcyjnych cenach),
- świąteczne bony towarowe/karty przedpłacone,
- 35% zniżki na dojazdy do pracy pociągami Kolei Mazowieckich.

Pracownicy DM BOŚ także korzystają z podobnego zakresu świadczeń. Ponadto, cyklicznie odbywają się też spotkania i warsztaty poświęcone zdrowemu trybowi życia.

Rozwój

Grupa BOŚ stale inwestuje w rozwój kompetencji pracowników, mając świadomość, że to one, w połączeniu z doświadczeniem i zaangażowaniem, wyznaczają pozycję na rynku.

W odpowiedzi na potrzeby rozwojowe pracowników Bank wprowadził w lutym 2019 roku nową, kompleksową politykę szkoleń i rozwoju, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań kadry zarządzającej średniego i wyższego szczebla. Nowe zasady obejmują wszystkich pracowników Banku i wpisują się w politykę równego dostępu do rozwoju kompetencji. Rozwój zawodowy pracownika jest pochodną potrzeb kadrowych Banku, a także jego ekologicznej misji, celów i wartości organizacyjnych.

W DM BOŚ obowiązują „Procedura organizacji szkoleń i podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników DM BOŚ” oraz „Procedura oceny oraz weryfikacji wiedzy i kompetencji autoryzowanych pracowników”, które uzupełniają „Politykę kadrową DM BOŚ”.

Bank oraz DM BOŚ na bieżąco monitorują potrzeby pracowników, dopasowując do nich zakres i charakter działań szkoleniowych. Pracownicy wspólnie ze swoimi przełożonymi ustalają indywidualne plany rozwojowe.

Bank stawia na ciągły rozwój – wiedzę wyniesioną ze szkoleń czy warsztatów pracownicy uzupełniają doświadczeniem zdobywanym w codziennej pracy. Szkolenia przygotowują pracowników do efektywnego wypełniania swoich obowiązków, ale także obejmowania do nowych ról w organizacji w rekrutacji wewnętrznej. Każde działania szkoleniowo-rozwojowe, w tym szkolenia e-learning, podlega ocenie pod kątem efektywności, satysfakcji uczestnika oraz poziomu zdobytej wiedzy.

Średnia liczba godzin szkoleniowych jednego pracownika w podziale na kategorie zatrudnienia

KATEGORIA ZATRUDNIENIA	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
Zarząd i dyrektorzy	65	32	42
Stanowiska kierownicze, wyższego i niższego szczebla	35	29	33
Pozostali pracownicy administracyjni	27	22	25
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH	29	24	28

Bezpieczeństwo pracy

Grupa BOŚ zapewnia pracownikom bezpieczne, ergonomiczne miejsca pracy. Wszyscy pracownicy przechodzą obowiązkowe szkolenia wstępne i okresowe zakończone testem z wiedzy z zakresu BHP. Prowadzą je specjaliści Banku lub/i zewnętrzni eksperci. Zakres szkoleń jest dostosowany do potencjalnych zagrożeń i warunków danego miejsca pracy.

Wyznaczone osoby biorą cyklicznie (nie rzadziej niż raz na dwa lata) udział w szkoleniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz ewakuacji pracowników. Szkolenia prowadzą osoby, które posiadają co najmniej uprawnienia inspektora ds. ochrony przeciwpożarowej. Regularnie odbywają się także zajęcia z zasad udzielania pierwszej pomocy – tak, aby odpowiednie kwalifikacje w tym zakresie miało minimum 10% załogi każdej jednostki organizacyjnej (nie mniej niż 2 osoby). Instruktażu udzielają czynni ratownicy medyczni. Pracodawca pokrywa wszystkie koszty szkoleń BHP (w tym ewentualnego noclegu i transportu). Prowadzone działania edukacyjne przynoszą wymierne rezultaty. W 2019 roku doszło tylko do jednego lekkiego wypadku przy pracy, a wskaźnik wypadkowości (Injury rate – IR) wyniósł 0,88.

Aktywność sportowa pracowników

Poza szkoleniami Bank promuje zdrowy i aktywny tryb życia swoich pracowników. Sekcje sportowe w BOŚ zraszają na zasadzie dobrowolności pracowników, których łączy pasja do aktywnego uprawiania sportu. Liczna grupa pracowników BOŚ zrzeszona jest w dwunastu sekcjach sportowych. Aktywni fani piłki siatkowej oraz piłki nożnej od kilku sezonów regularnie uczestniczą w rozgrywkach ligi dla firm. Poza dyscyplinami zespołowymi, wśród pracowników Banku znajduje się między innymi grupa biegaczy, narciarzy oraz żeglarzy. Sekcja biegowa BOŚ wśród swoich członków ma wielu maratończyków i półmaratończyków oraz zrzesza miłośników biegania we wszystkich placówkach banku którzy pod szyldem BOŚ biorą udział w imprezach biegowych na terenie całej Polski.

ŚRODOWISKO

Bank, będąc liderem w zakresie finansowania rozwiązań ekologicznych w Polsce, chce wzmacniać świadomość klientów detalicznych i korporacyjnych w zakresie szeroko pojętej ekoświadomości: ekologicznej żywności, świadomości, zdrowego trybu życia, troski o otoczenie. Jako EKO Bank – pokazuje swoim przykładem, jak instytucje finansowe mogą wpisywać się w ideę zrównoważonego rozwoju.

Polityka środowiskowa Banku obejmuje szereg działań i projektów nastawionych na minimalizację wpływu działalności Banku na otoczenie.

Szczególne znaczenie mają:

- stała redukcja zużycia energii (energooszczędne urządzenia i oświetlenia, w tym reklamowe; czujniki zmierzchu; inteligentne sterowanie klimatyzacją i systemami grzewczo-wentylacyjnymi, niskoemisyjna flota firmowa; szkolenia z eko-drivingu),
- stała redukcja zużycia wody i ścieków (m.in. perlatory, dwufunkcyjne splotczki),
- efektywna selekcja odpadów (samodzielny recykling 50% odpadów; umowy z profesjonalnymi firmami, które zagospodarowują pozostałe odpady),
- edukacja pracowników (np. w kwestii konieczności gaszenia światła, ograniczenia liczby wydruków, zużytej wody czy ilości „produkowanych” śmieci, w tym plastiku).

Drugie życie sprzętów (dobra praktyka)

Bank wprowadza do wtórnego obiegu 100% sprzętu komputerowego (PC i laptopy) oraz telefonów komórkowych. Urządzenia mogą kupić pracownicy lub firmy zewnętrzne. Bank przekazuje nieodpłatnie instytucjom użyteczności publicznej komputery i inne elementy wyposażenia (np. meble).

Działalność proekologiczna Spółek

Dom Maklerski BOŚ również aktywnie angażuje się w działalność proekologiczną Grupy Kapitałowej BOŚ. W ofercie DM jest m.in. pośrednictwo w obrocie prawami majątkowymi wynikającymi z tzw. „kolorowych certyfikatów”. Z oferty tej korzystają przede wszystkim wytwórcy energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (farmy wiatrowe, małe elektrownie wodne, fotowoltaika itp.).

Spółka BOŚ Leasing – Eko Profit SA finansuje inwestycje związane z szeroko rozumianą ekologią (od projektów OZE czy efektywność energetyczną po np. instalacje LED). Wspiera także projekt AGROenergia oraz pomaga klientom Grupy uzyskać finansowanie przy udziale środków NFOŚiGW i programów rozwojowych UE.

Do MS Wind Sp. z o.o., spółki zależnej BOŚ Leasing – Eko Profit SA, należy farma wiatrowa (6 MW) w gminie Petczyce. W 2019 roku Bank nabył udziały w spółce utworzonej przez NFOŚiGW – Polskie

Domy Drewniane, która promuje i realizuje inwestycje związane z drewnianym, energooszczędnym budownictwem.

W inicjatywy na rzecz środowiska chętnie włączają się pracownicy Grupy. Przykładowo, zespół białostockiego oddziału DM BOŚ, przy wsparciu Fundacji BOŚ, zrealizował w 2019 roku dwa eko-projekty: „Z ekologią w tle” (składanie domków dla owadów i póltek dla wiewiórek) oraz „Ptasia Ostoja” (lekcje dla dzieci na temat opieki nad ptakami).

Certyfikat „Green Office”

W październiku 2019 roku Centrala Banku pozytywnie przeszła audyt ekologiczny i otrzymała certyfikat ekologiczny Green Office. Wyróżnienie to trafia do instytucji i organizacji, które w swojej działalności kładą duży nacisk na kwestie ekologii i ochrony środowiska. Certyfikaty przyznaje krakowska Fundacja dla Edukacji Ekologicznej (FDEE), współpracująca w tym zakresie z międzynarodową organizacją ekologiczną Foundation for Environmental Education.

Eko-szkolenia w EKO Banku

W 2019 roku Bank zainicjował program podnoszący podstawową wiedzę ekologiczną, przeznaczony dla wszystkich pracowników Banku. W pilotażu warsztatów wzięły udział wybrane 2 grupy pracowników. W 2020 roku wszyscy pracownicy przejdą kompleksowy ekologiczny e-learning obejmujący zagadnienia ochrony środowiska, finansowych produktów proekologicznych oraz zobowiązań proekologicznych pracowników Banku.

Raport Ekologiczny

Od ponad 20 lat Bank wydaje rokrocznie Raport Ekologiczny. W edycji 2018/2019 szczególną uwagę poświęcono globalnym wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska, a także ich odzwierciedleniu w krajowych dokumentach strategicznych oraz Strategii Ramowej Banku Ochrony Środowiska.

Czytelnicy Raportu znajdą w nim różnorodne informacje o proekologicznych inicjatywach podmiotów Grupy i ich klientów, dane pokazujące wkład Banku w ochronę środowiska w Polsce czy podsumowanie działań na rzecz edukacji ekologicznej Fundacji Banku.

Ekologia i ekonomia

Wysoko wyspecjalizowana kadra, wspierająca klientów realizujących proekologiczne inwestycje, to od lat wizytówka i istotna przewaga konkurencyjna Banku. Bank chętnie dzieli się wiedzą, wychodząc z założenia, że tylko powszechna świadomość ekologiczna może przyczynić się do zrównoważonego rozwoju Polski. Dlatego Główni Ekolodzy Banku chętnie uczestniczą w targach, seminariach i konferencjach tematycznych; publikują także artykuły w prasie branżowej.

Zużycie mediów i gospodarka odpadami

Świadome zarządzanie energią, wodą i innymi mediami oraz minimalizowanie odpadów jest ważnym elementem pro-ekologicznej misji Banku. Makulaturę odbiera wyspecjalizowana firmowa zewnętrzna; wszelkie odpady niebezpieczne (2 tony w 2019 roku) oraz sprzęt elektroniczny trafiają do profesjonalnej utylizacji. W 2019 roku recyclingowi poddano 294 tony odpadów innych niż niebezpieczne. Odbiory poświadczane są Kartami Przekazania Odpadu. W 2019 roku Bank i DM BOŚ zużył szacunkowo ok. 23 tony papieru (w wyliczeniach uwzględniono papier do drukarek biurowych, papier firmowy i koperty firmowe). Dane dotyczące zużycia surowców zaraportowane są na podstawie wyliczeń z faktur.

SUROWIEC	ZUŻYCIE
Zużycie wody	6941 m ³
Zużycie gazu ziemnego	229 MWh
Zużycie energii elektrycznej	1381 MWh
Zużycie papieru	23 Mg

EKO Firma 2019

Proekologiczne działania Banku zostały uhonorowane podczas Europejskiego Forum Biznesu. Bank otrzymał statuetkę Lidera Społecznej Odpowiedzialności: EKO Firma 2019. Jury doceniło ofertę proekologicznych produktów Banku oraz szereg aktywności Banku i jego Fundacji na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej w społeczeństwie i biznesie.

Ambasada Eko-marki BOŚ

Autorski program Banku uczy postaw ekologicznych i zwiększa zaangażowanie pracowników na rzecz ochrony środowiska poprzez sprawdzone metody grywalizacji. Biorą w niej udział pracownicy sieci sprzedaży i Centrali. Formuła programu zakłada działania (m.in. konkursy dla pracowników, ich rodzin oraz przyjaciół) skupione wokół trzech eko-zobowiązań, sformułowanych bezpośrednio przez pracowników Banku:

EKO-ZOBOWIĄZANIE	WYBRANE INICJATYWY I AKTYWNOŚCI
Odpowiedzialna konsumpcja	<ul style="list-style-type: none"> ■ konkurs fotograficzny dla pracowników „Ekozobowiązania na majowej wycieczce”, ■ warsztaty z właściwej segregacji odpadów, ■ zbiórka surowców wtórnych (w trybie ciągłym), ■ prelekcje ekspertów zewnętrznych, ■ Eko-biblioteka z książkami promującymi zdrowy styl życia, ograniczenie plastiku, dbałość o otoczenie w mieście, itp. ■ zaangażowanie pracowników w inicjatywy zewnętrzne: „Godzina dla ziemi” czy obchody Światowego Dnia Ochrony Środowiska ■ EFEKT: w realizację zobowiązania zaangażowało się 31 jednostek organizacyjnych Banku. Zebrano 60 kg nakrętek oraz 250 kg makulatury (środki zasilily cele charytatywne).
Zrównoważony transport	<ul style="list-style-type: none"> ■ zachęcanie pracowników do korzystania z transportu publicznego, rowerowego i pieszego (w czasie dojazdów do pracy, ale i na wakacjach), ■ aktywności i konkursy związane z Europejskim Tygodniem Zrównoważonego Transportu <p>EFEKT: w realizację zobowiązania włączyło się 24 zespołów pracowniczych. Na „Ekologiczne kilometry” pracowało 153 pracowników: łącznie pokonali 39,3 tys. kilometrów (38,8 mln kroków pieszo, 2,3 tys. km biegając, 12,2 tys. km na rowerach, oraz ponad 6 tys. km koleją).</p>
Aktywny tryb życia	<ul style="list-style-type: none"> ■ konkurs na hasło promujące eko-zobowiązanie, ■ promocja różnych aktywności – fizycznych, społecznych, charytatywnych, rozwoju własnych zainteresowań, ■ ćwiczenia biurowe pod okiem specjalisty w Centrali Banku, ■ promocja aktywności w czasie wolnym od pracy, ■ liczny udział pracowników w biegach i uroczystościach towarzyszących obchodom Dnia Niepodległości, ■ zaangażowanie pracowników w przedsięwziętą zbiórkę żywności. <p>EFEKT: w realizację zobowiązania włączyło się 26 zespołów pracowniczych.</p>

Inicjatywa „Ambasada Eko-marki BOŚ” stawia także na promocję i rozwój wolontariatu pracowniczego. W 2019 roku eko-ochotnicy uczestniczyli m.in. w:

- lekcje w szkołach i innych placówkach (dot. postawy proekologiczne, segregacja i recykling odpadów; niemarnowanie żywności) – cykl zorganizowano wspólnie z Fundacją Banku Ochrony Środowiska
- wewnętrznym cyklu „Moja Eko-pasja” (warsztaty dla współpracowników dotyczące pasji takich, jak upcycling, pszczelarstwo, opieka nad zwierzętami itp.
- wolontariacie w magazynie Banku Żywności SOS w Warszawie.

PRODUKTY

Misja „Polski EKO Bank – dla ludzi, biznesu i środowiska” przejawia się także w ofercie produktowej Banku. Dla klientów detalicznych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych marka BOŚ jest gwarantem nowoczesnej gamy produktów – w tym „zielonych” – o najwyższej jakości obsługi, rzetelności kupieckiej oraz troski o środowisko naturalne i zrównoważony rozwój Polski.

Wyróżnikiem Banku jest szeroka oferta produktów z dofinansowaniem z instytucji, takich jak BGK, NFOŚiGW, WFOŚiGW. Doświadczeni pracownicy Banku, w tym specjaliści od ekologii, mogą aranżować finansowanie różnorodnych projektów, przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki.

Wszystkie produkty są nadzorowane pod kątem zgodności z prawem, rekomendacjami organów nadzorczych, branżowymi praktykami oraz wymogami wewnętrznymi Banku. Najważniejsze ramy formalne dla produktów to:

- Prawo bankowe, Ustawa o kredycie konsumenckim, ustawa o kredycie hipotecznym,
- Rekomendacje KNF: S, T, U,
- Zasady tworzenia produktów bankowych oraz zarządzania nimi w BOŚ S.A.,
- dokumenty normujące zasady naliczania oprocentowania, prowizji i opłat dla poszczególnych grup klientów.

Każdy nowy produkt muszą zaopiniować Departament Ryzyka Finansowego i Operacyjnego, Departament Polityki Kredytowej i Wyceny Aktywów, Biuro Zgodności oraz Departament Prawny. Opiniowanie obejmuje m.in. ocenę oraz sposób zarządzania istotnymi ryzykami, wypełnianie obowiązków informacyjnych, identyfikację potencjalnych konfliktów interesów, zgodność z przepisami prawa.

Satysfakcja i potrzeby klientów

Grupa stara się odpowiadać na potrzeby klientów. W 2019 został zrealizowany projekt Bliżej Klienta, którego celem jest wdrożenie metod i narzędzi skupionych na kliencie i jego potrzebach. Do udziału w tworzeniu projektu i szkoleniach zaproszono wybraną grupę pracowników oraz wszystkich dyrektorów. Pierwszym działaniem było rozpoczęcie prac nad wdrożeniem zasad prostej polszczyzny w komunikacji produktowej z klientami. Pierwsze zmiany wdrożono na nowej stronie internetowej Banku oraz w pismach odpowiadających na reklamacje Klientów.

DM BOŚ przeprowadza kilka razy w roku ankiety internetowe wśród klientów, dotyczące oceny produktów i usług oferowanych przez DM oraz funkcjonalności systemów informatycznych. Wyniki służą poprawie jakości świadczonych usług; są też inspiracją do tworzenia nowych funkcji w systemach transakcyjnych Domu Maklerskiego.

W organizowanym co roku badaniu Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych, DM BOŚ od kilku lat zajmuje miejsce w pierwszej trójce. Szczególnie wysokie oceny DM BOŚ otrzymuje w kategoriach: bezawaryjność i szybkość platformy internetowej oraz oferta edukacyjna.

EKO kredyt na fotowoltaikę (dobra praktyka)

Dzięki preferencyjnemu rozwiązaniu kredytowemu z oferty Banku gospodarstwa domowe mogą w łatwy sposób bez pozwolenia na budowę:

- stać się prosumentami, czyli równocześnie konsumentami i producentami „zielonej energii”,
- zmniejszyć domowe rachunki za energię elektryczną.

Jedna instalacja fotowoltaiczna o mocy 1kW produkuje standardowo 1000 kWh energii elektrycznej rocznie. Średnio zapewnia to ok. 600 zł oszczędności rocznie.

Na ofertę Banku składają się nie tylko atrakcyjne warunki kredytu (długi okres kredytowania – do 10 lat, niska prowizja i marża kredytowa, wysoka kwota maksymalna – nawet 75 tys. zł), ale także wsparcie merytoryczne specjalistów od ekologii. Osoby zainteresowane preferencyjnym kredytem na stronie internetowej Banku znajdą szereg praktycznych informacji o tym, jak czerpać energię z promieni słonecznych.

Kampania „Dom bez rachunków” (dobra praktyka)

Bank jest partnerem kampanii skierowanej do inwestorów prywatnych, którzy zamierzają budować dom, oraz instalatorów, projektantów i architektów. W kampanię zaangażowali się także m.in. Porozumienie Branżowe na Rzecz Efektywności Energetycznej (POBE) oraz Pełnomocnik Premiera ds. Programu Czyste Powietrze.

Celem inicjatywy jest popularyzacja wiedzy na temat budownictwa plus energetycznego oraz promocja odnawialnych źródeł energii. Podczas inauguracji kampanii Bank przedstawił swój nowy kredyt hipoteczny EKO DOM+, wpisujący się w założenia „Domu bez rachunków”.

Zrównoważone finansowanie – receptą na kryzys klimatyczny

Bank – jako lider finansowania ekologii w Polsce – dostarcza nowoczesne, efektywne rozwiązania, dzięki którym państwo oraz działające w Polsce przedsiębiorstwa mogą skutecznie mierzyć się z wyzwaniami klimatycznymi poprzez m.in. redukcję zużycia zasobów naturalnych, poprawę efektywności energetycznej, wzrost znaczenia OZE.

Na świecie do realizacji tych kapitałochłonnych działań często powołuje się wyspecjalizowane tzw. zielone banki. W Polsce taką rolę – już od blisko trzech dekad – pełni BOŚ Bank.

Proekologiczna oferta BOŚ wykracza poza standardy tradycyjnej bankowości. Bank z dużym zaangażowaniem promuje m.in. ideę budownictwa zrównoważonego. Jako jeden z pierwszych banków w Polsce wprowadził / wdrożył specjalną metodykę finansowania projektów korzystających z systemu aukcyjnego oraz innych form wsparcia przewidzianych w ustawie o OZE.

Bliska współpraca Grupy z głównym akcjonariuszem Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej gwarantuje klientom wszechstronne wsparcie w opracowaniu montażu finansowego jego projektów.

Wybrane zielone produkty:

- prosta i szybka Przejrzysta pożyczka na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację budynków mieszkalnych (finansowanie uzupełniające i pomostowe do programu Czyste Powietrze),
- pożyczka „Pełnym oddechem” – kierowana do przyszłych i obecnych klientów PGNiG na realizację celów komplementarnych z rządowym programem walki ze smogiem,

- atrakcyjne kredyty oferowane we współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w wybranych województwach – np. na wymianę źródła ciepła, termomodernizację i instalacje OZE,
- atrakcyjne promocje kredytów na prosumenckie mikroinstalacje fotowoltaiczne (praktyczne wsparcie rządowych programów Energia Plus i Mój Prąd),
- ekologiczny kredyt hipoteczny,
- specjalna oferta dla deweloperów budujących w standardach BREEAM czy LEED,
- Kredyt EkoOszczędny, z opcją spłaty z oszczędności wygenerowanych przez kredytowane przedsięwzięcie, uzupełniony w 2019 roku bezpłatną gwarancją Biznesmax,
- kredyt z 20% premią termomodernizacyjną lub remontową z Funduszu Termomodernizacji i Remontów;
- kredyt z linii kredytowej z EBI, z komponentem Climate Action wpisanym do Planu Junckera.

Eko-turbiny

W maju 2019 roku, Ekofactoring oraz Kredyt EkoOszczędny zostały nagrodzone w organizowanym przez Gazetę Finansową plebiscycie Turbiny Polskiej Gospodarki tytułem Najlepsze produkty dla MŚP 2019.

Komunikacja marketingowa

Działania marketingowe nastawione są nie tylko na promocję produktów, ale także na aktywną promocję postaw i zachowań, wpisujących się w zrównoważony rozwój.

Departament Marketingu działa zgodnie z procedurą kampanii marketingowych, która zapewnia zgodność przekazu marketingowego z prawem, w tym oznakowania produktu. Każdy materiał marketingowy musi być pozytywnie zaopiniowany przez Wydział Nadzoru Zgodności Działalności z Prawem. W 2019 roku, wzorem wcześniejszych lat, Bank nie zidentyfikował żadnego przypadku niezgodności oznakowania produktów i komunikacji marketingowej z regulacjami oraz dobrowolnie przyjętymi standardami w tym zakresie.

Edukacja giełdowa (dobra praktyka)

DM BOŚ, jako jedno z pierwszych biur maklerskich w Polsce, postawił na rzetelną edukację jako klucz do świadomego inwestowania na rynku kapitałowym. Na stronie internetowej DM BOŚ można znaleźć szereg bezpłatnych szkoleń, warsztatów e-learningowych, testów, wprowadzających w arkana inwestowania oraz zwiększających wiedzę doświadczonych inwestorów. Materiały są przygotowane w przyjaznej, przystępnej formie.

Wkład DM BOŚ w edukację ekonomiczną Polaków był wielokrotnie doceniany. W 2019 roku Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych za tę działalność przyznało DM BOŚ tytuł Herosa Rynku Kapitałowego 2019.

Pod szczególnym nadzorem

Ze względu na specyfikę swej działalności DM BOŚ dysponuje szczegółowymi procedurami wewnętrznymi dotyczącymi działań marketingowych i sprzedażowych, które zapewniają zgodność z obowiązującym prawem, branżowymi standardami oraz wartościami etycznymi Grupy. Materiały marketingowe podlegają ocenie Wydziału Nadzoru Zgodności Działalności z Prawem lub Zespołu Nadzoru nad Oddziałami Zagranicznymi. Nieuczciwym praktykom sprzedażowym DM BOŚ zapobiega poprzez m.in. ciągłą edukację pracowników, kontrolę sprzedażowych rozmów telefonicznych, system wynagradzania oparty także na parametrach jakościowych.

SPOŁECZEŃSTWO

Zdrowie, ekologia i wolontariat to filary działalności Fundacji BOŚ, która od ponad 10 lat spaja prospołeczne działania Banku i DM BOŚ. Zgodnie ze swoją misją Fundacja promuje i wdraża zasady zrównoważonego rozwoju tak, aby podnoszenie standardów życia obywateli nie odbywało się kosztem środowiska naturalnego.

Wyróżniki działań i inicjatyw wspieranych przez Fundację:

- głęboka wiara w sens działań systematycznych i długofalowych,
- nastawienie na trwałą zmianę społeczną,
- zakres, forma, partnerzy programów dopasowani do specyficznych potrzeb lokalnej społeczności,
- współpraca z osobami i instytucjami, które podzielają wartości wpisane w społeczną odpowiedzialność Banku,
- proaktywna postawa pracowników Banku – zarówno na etapie diagnozy potrzeb lokalnych społeczności, jak i zaangażowania w działania wolontariackie.

Filary działalności społecznej Fundacji

FILAR	ZAŁOŻENIA DZIAŁAŃ	PRZYKŁADY INICJATYW (SZCZEGÓŁOWY OPIS ZNAJDUJE SIĘ NA STRONIE WWW FUNDACJI)
Zdrowie	uświadomienie roli zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej w zachowaniu dobrego stanu zdrowia w dobie zmieniających się warunków cywilizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ■ PlanujeGotuje.pl ■ Zdrowo jem, więcej wiem
Ekologia	podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zrównoważonego rozwoju i ekologii; propagowanie proekologicznych idei zwłaszcza wśród ludzi młodych	<ul style="list-style-type: none"> ■ Postaw na słońce (projekt dostał nagrodę główną w kategorii Promotor Czystej Energii 2019, w czasie targów Pol Eco System w Poznaniu) ■ Brudno Tu ■ Zielona ławeczka ■ Świat oczami młodych ■ Tradycyjny sad
Wolontariat	aktywny wolontariat jako element polityki społecznej odpowiedzialności biznesu, a także jeden z ważniejszych elementów kultury organizacji, pogłębiający relacje między współpracownikami	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mikrodotacje ■ Pomagam cały rok

Skala działań (wybrane dane)

- Ponad 1 770 uczestników z 388 zespołów uczniowskich z całej Polski w V edycji „Postaw na słońce”. Uczniowie tętnie przygotowali 200 projektów mikroinstalacji fotowoltaicznych dla domów jednorodzinnych.
- 500 zgłoszeń z ponad 70 zespołów sąsiedzkich do V edycji „Zielonej ławeczki” (przyznano 17 grantów).
- 13 tys. prac z 880 placówek edukacyjnych zgłoszonych do III edycji konkursu „Świat oczami młodych”.
- Ponad 2 200 zgłoszeń szkół do X edycji programu prozdrowotnego dla klas I-III „Zdrowo jem, więcej wiem”.

Zaangażowanie pracowników Grupy BOŚ

Mikrodotacje

W dwóch edycjach (wiosna i jesień 2019 roku) **wolontariatu pracowniczego** dofinansowanie otrzymało 12 projektów na łączną kwotę 35 960 zł. 47 wolontariuszom udało się dotrzeć z pomocą do – szacunkowo – ponad 3 960 beneficjentów. Wolontariusze przepracowali blisko 850 godzin.

Wybrane projekty:

- lekcje „BOŚmy Zieloni”;
- warsztaty „Zdrowe jest pyszne”,
- My się pracy nie boimy; Lisi Borek odnowimy”;
- „Z kijem do lasu – po aktywność i zdrowie”
- BiblioTerapia "Lecznica duszy" (Biblioteka dla osób niepełnosprawnych intelektualnie).

Pomagam Cały Rok (filantropia indywidualna)

Zgodnie z hasłem akcji pracownicy Banku i DM BOŚ chętnie pomagają przez cały rok. W aktywność wolontariacką włączają się także nowi pracownicy (w procesie adaptacji otrzymują m.in. prezentację o tym, dlaczego warto angażować się w działania filantropijne).

W 2019 roku dzięki zaangażowaniu pracowników:

- ufundowano roczne stypendia naukowe dla 3 zdolnych dzieci z rodzin o niskich dochodach,
- wsparło finansowo 8 pracowników BOŚ Banku,

Wolontariat pracowniczy jest ściśle związany z inicjatywą „Ambasada Eko-marki BOŚ” (więcej w rozdziale poświęconym ekologii).

1 dzień wolny – dla nieobojętnych (dobra praktyka)

Pracownikowi, który angażuje się w działania wolontariackie lub proekologiczne przysługuje jeden dodatkowy dzień wolny w roku kalendarzowym. To dodatkowa zachęta do zachowań proekologicznych oraz niesienia pomocy innym.

BAKCYL – bankowcy dzielą się wiedzą

Bank od 2013 roku jest partnerem projektu Bankowcy dla Edukacji Finansowej Młodzieży. Stanowi on wyjątkowy przykład współpracy instytucji finansowych, które na co dzień ze sobą konkurują, a w ramach Bakcyła – łączą siły po to, aby podnieść poziom wiedzy finansowej młodego pokolenia Polaków. Program organizują fundacja Warszawski Instytut Bankowości i Związek Banków Polskich.

W roli trenerów, którzy organizują lekcje w szkołach, występują przeszkoleni pracownicy banków. 2019 rok był rokiem rekordowego zaangażowania – specjaliści Banku przeprowadzili łącznie 64 lekcje (to niemal połowa wszystkich zajęć w latach 2013–2019). Jednym z wolontariuszy jest Prezes zarządu Bogusław Białowąs. W 2019 roku wziął on udział w dyskusji na żywo na Facebooku – młodzi ludzie mogli zadawać mu pytania o karierę w bankowości.

BAKCYL został nagrodzony w Konkursie Liderów Świata Bankowości w kategorii społecznej odpowiedzialności biznesu.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
16.03.2020 roku	Bogusław Białowąs	Prezes Zarządu	.....
16.03.2020 roku	Arkadiusz Garbarczyk	Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu	.....
16.03.2020 roku	Jerzy Zań	Wiceprezes Zarządu	.....